

**GAMTOS TYRIMŲ CENTRO
BOTANIKOS INSTITUTAS**

Tvirtinu:

Gamtos tyrimų centro Direktorius

L. e. p. Linas BALČIAUSKAS

2011 m. rugpjūčio 10 d.

**MAKROFITŲ TYRIMAI UPĖSE, EŽERUOSE IR EKOLOGINĖS BŪKLĖS
KOKYBĖS KLASIŲ PAGAL MAKROFITUS PARENGIMAS**

Ataskaita pagal sutartį

Nr. 4F10–93

su Aplinkos apsaugos agentūra

Parengė: Zofija SINKEVIČIENĖ

Vilnius, 2011

TURINYS

EŽERŲ MAKROFITŲ MONITORINGAS		
	ĮVADAS	5
1.	METODIKA	6
1.1.	LAUKO TYRIMAI	6
1.2.	MAKROFITŲ ETALONINIO INDEKSO RI SKAIČIAVIMAS	7
1.3.	2005-2010 M. DUOMENŲ ANALIZĖ	7
2..	EŽERŲ MAKROFITŲ TYRIMŲ 2010 M. DUOMENYS	10
2.1	<3 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ TYRIMŲ DUOMENYS (RŪŽO EŽERAS)	10
2.2	3-9 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ TYRIMŲ DUOMENYS (STIRNIŲ EŽERAS)	28
2.3	>9 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ TYRIMŲ DUOMENYS (LŪŠIŲ EŽERAS)	44
3.	EŽERŲ TIPAMS BŪDINGŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS	60
4.	2010 M. TIRTŲ EŽERŲ EKOLOGINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ LRI	63
4.1	RŪŽO EŽERAS (VIDUTINIS GYLIS <3 M)	63
4.2	LŪŠIŲ IR STIRNIŲ EŽERAI (VIDUTINIS GYLIS >3 M)	64
5.	>9 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ ETALONINĖS SĄLYGOS IR VANDENS KOKYBĖS KLASĖS PAGAL MAKROFITUS	66
6.	MAKROFITŲ INDEKSO PRIKLAUSOMYBĖ NUO FIZIKINIŲ–CHEMINIŲ VANDENS KOKYBĖS ELEMENTŲ	70
6.1	SEKLŪS PERSIMAIŠANTYS (< 3 M VIDUTINIO GYLIO) EŽERAI	71
6.2	STRATIFIKUOTI (> 3 M VIDUTINIO GYLIO) EŽERAI	73
	APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS	75
UPIŲ MAKROFITŲ MONITORINGAS		
	ĮVADAS	78
1.	METODIKA	79
1.1	LAUKO TYRIMAI	79
1.2.	INDEKSO SKAIČIAVIMAS IR UPIŲ EKOLOGINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI	81
2.	MAKROFITŲ TYRIMŲ VIETOS LIETUVOS UPĖSE 2010 M.	84
3.	UPIŲ MAKROFITŲ TYRIMŲ 2010 M. DUOMENYS	85
3.1	MAŽOSIOS UPĖS (BASEINO PLOTAS < 100 KM ²)	85
3.2	VIDUTINĖS UPĖS (BASEINO PLOTAS 100-1000 KM ²)	87
3.3	DIDELĖS UPĖS (BASEINO PLOTAS 1000-10 000 KM ²)	98
4.	MAŽŲ UPIŲ (BASEINO PLOTAS <100 KM²) EKOLOGINĖS BŪKLĖS PAGAL MAKROFITUS VERTINIMAS	100
4.1.	MAŽŲ UPIŲ, TIRTŲ 2005-2010 METAIS, SĄRAŠAS	100
4.2.	MAŽŲ UPIŲ INDIKACINIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS	101
4.3.	MAŽŲ UPIŲ EKOLOGINĖ BŪKLĖ PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI	102
4.4.	PRIKLAUSOMYBĖ TARP MAKROFITŲ ETALONINIO INDEKSO RI IR HIDROMORFOLOGINIŲ BEI CHEMINIŲ VANDENS KOKYBĖS ELEMENTŲ MAŽOSE UPĖSE	104
5.	VIDUTINIŲ UPIŲ (BASEINO PLOTAS 100–1000 KM²) EKOLOGINĖS BŪKLĖS PAGAL MAKROFITUS VERTINIMAS	105
5.1.	VIDUTINIŲ UPIŲ INDIKACINIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS	105
5.2.	VIDUTINIŲ UPIŲ EKOLOGINĖ BŪKLĖ PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI	107

5.3.	PRIKLAUSOMYBĖ TARP MAKROFITŲ ETALONINIO INDEKSO RI IR HIDROMORFOLOGINIŲ BEI CHEMINIŲ VANDENS KOKYBĖS ELEMENTŲ VIDUTINĖSE UPĖSE	113
6.	DIDELIŲ UPIŲ (BASEINO PLOTAS 1000-10000 KM²) EKOLOGINĖS BŪKLĖS PAGAL MAKROFITUS VERTINIMAS	114
6.1.	DIDELIŲ UPIŲ, TIRTŲ 2005-2010 METAIS, SĄRAŠAS	114
6.2.	DIDELIŲ UPIŲ INDIKACINIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS	116
6.3.	DIDELIŲ UPIŲ EKOLOGINĖ BŪKLĖ PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI	117
6.4.	PRIKLAUSOMYBĖ TARP MAKROFITŲ ETALONINIO INDEKSO RI IR HIDROMORFOLOGINIŲ BEI CHEMINIŲ VANDENS KOKYBĖS ELEMENTŲ DIDELĖSE UPĖSE	119
	APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS	121
	LITERATŪRA	
	SANTRAUKA	

EŽERŲ MAKROFITŲ MONITORINGAS

ĮVADAS

Lietuvos ežerų makrofitų tyrimai, siekiant parengti jų ekologinės būklės vertinimo sistemą pagal Europos Vandens Politikos Direktyvos reikalavimus, pradėti 2005 m. Tuo metu ežerų ekologinės būklės vertinimo srityje daugiausia buvo pažengę Vokietijos mokslininkai. Plačiau publikuota lauko tyrimų ir vertinimo metodika ir pirmieji bandymų rezultatai (SCHAUMBURG et al., 2004; STELZER et al., 2005) paskatino pabandyti pritaikyti šį būdą Lietuvos ežerų būklei vertinti. Vadovaujantis publikuota tyrimų metodika, 2005–2010 metų laikotarpyje makrofitų tyrimai atlikti 34 ežeruose: iš jų 13 – <3 m vidutinio gylio, 14 – 3-9 m vidutinio gylio ir 7 – >9 m vidutinio gylio. Daugiausia ežerų (8) iširta Ventos baseine, po 5 ežerus – Nemuno, Dauguvos ir Žeimenos baseinuose, po 2 – Neries mažųjų intakų, Merkio ir Mūšos baseinuose, po 1 – Minijos, Nemunėlio ir Šešupės baseinuose.

2010 metų užduotys:

1. Atlikti Lūšių, Stirnių ir Rūžo ežerų makrofitų rūšių inventorizaciją, nustatant jų rūšių įvairovę (vnt.), gausumą (balais), augimo gylį.
2. Aprašyti makrofitų tyrimų vietas, įvertinant substratą, antropogeninės veiklos pobūdį.
3. Remiantis naujais duomenimis, papildyti ežerų tipams jautrių ir tolerantiškų antropogeniniam poveikiui makrofitų rūšių sąrašą.
4. Įvertinti tirtų ežerų ekologinę būklę pagal makrofitų rodiklius.
5. Remiantis naujais duomenimis įvertinti priklausomybę tarp ežeruose ekologinę būklę pagal makrofitus apibūdinančių rodiklių reikšmių ir fizikinių-cheminių vandens kokybės elementų.
6. Patikslinti etaloninių sąlygų ir vandens kokybės klasių pagal makrofitų indeksą (RI) reikšmes >9 m vidutinio gylio ežerams.

1. METODIKA

Nuo 2005 metų ežerų makrofitų monitoringas buvo atliekamas, vadovaujantis Vokietijoje parengta ir publikuota metodika ežerų lauko tyrimams ir ekologinės būklės vertinimui pagal makrofitų etaloninį indeksą (reference index RI) (STELZER et al., 2005), kuri patobulinta 2007 metais (SCHAUMBURG et al., 2007) bei pateikta interkalibracijos grupės dokumentuose (REPORT, 2007).

1.1 LAUKO TYRIMAI

MAKROFITŲ TYRIMAI

Ežerų makrofitų taksonominė sudėtis (maurabragūnų, samanų ir žiedinių augalų) tyrimai atliekami vieną kartą liepos – rugpjūčio mėnesiais. Makrofitai tiriama statmenose krantui transektose 0-1 m, 1-2 m, 2-4 m ir >4 m gylio zonose. Augalų rūšių gausumas vertinamas pagal 5 balų skalę: 1 – labai retas, 2 – retas, 3 – neretas, 4 – dažnas, 5 – labai dažnas/vyraujantis. Maurabragūnai, samanos ir žiedinių augalai dažniausiai identifikuojami iki rūšies, jeigu gausu siūlinių dumblių – įvertinamas bendras grupės gausumas.

Pagal vokiečių metodiką tik pasinėrusieji, plūdurlapiai ir laisvai plūduriuojantys augalai laikomi indikatoriais, tačiau mes inventorizuojame visų minėtų grupių augalų rūšis, o taip pat ir bent vyraujančias pakrantėje augančių augalų (helofitų) rūšis.

Prie kiekvienos inventorizuotos rūšies nurodoma, kokiai ekologiinei grupei ji priklauso:

H(Em.) – helofitai (pakrančių ir seklumų augalai, kurių didesnė dalis iškilusi virš vandens, o apatinė apsemta vandens). Anglų kalba –emerged.

N (Fl.) – nimfeidai (plūdurlapiai) – vandens augalai, išsiskiriantys vandens telkinio dugne, bet turintys vandens paviršiuje plūduriuojančius lapus ir iš vandens iškilusius arba plūduriuojančius žiedus ar žiedynus. Kartais šiai grupei priskiriami ir laisvai plūduriuojantys augalai – lemnidai. Anglų kalba – floating.

P (Subm.) – povandeniniai (pasinėrusieji) vandens augalai, kurie auga išsiskiriję vandens telkinio dugne, iškeliantys į vandens paviršių žiedus arba žiedynus arba jų visas gyvenimo ciklas vyksta po vandeniu. Anglų kalba –submerged.

Įvertinamas **vandens augalijos juostų**: Helofitų (emersinių), nimfeidų (plūdurlapių); lemnidų (laisvai plūduriuojančių), potameidų (pasinėrusiųjų), limneidų (visiškai pasinėrusiųjų) išsivystymas (**x – silpnai, xx – vidutiniškai, xxx – labai**):

Taip pat nustatomas minėtų ekologinių ir sistematinių (magnolijūnų, samanų, maurabragūnų, siūlinių dumblių) grupių augalų **didžiausias augimo gylis**.

KITŲ EKOLOGINIŲ FAKTORIŲ VERTINIMAS

Dugno nuosėdų/substrato (Rieduliai, Akmenys, Gargždas, Žvirgždas, Smėlis, Mergelis, Dumblas, Sapropelis) gausumas balais (1-3) įvertinamas tose pačiose kaip ir makrofitai 0-1 m, 1-2 m, 2-4 m ir >4 m gylio zonose.

Šlaito nuolydis (tolygus, vidutinis, status) taip pat nustatomas 0-1 m, 1-2 m, 2-4 m ir >4 m gylio zonose.

Užpavėsinimas makrofitų tyrimo vietoje vertinamas pagal 5 balų skalę (WÖRLEN (1992):

- 1 – visiškai apšviesta (nuo saulėtekio iki saulėlydžio)
- 2 – apšviesta (nuo saulėlydžio iki saulėtekio, bet visada šilčiausiomis dienos valandomis)
- 3 – dalinai apšviesta (daugiausiai saulėje, bet šešėlyje šilčiausiomis dienos valandomis)
- 4 – pusiau užpavėsinta (šešėlyje daugiau nei pusę dienos ir visuomet vidurdienį)
- 5 – visiškai užpavėsinta

Be to, apibūdinamas **kranto tipas** (natūralus, žmogaus pakeistas) bei vyraujanti kranto augalija ir žemėnauda:

Kranto augalija ties transekta

Miškas
Pelkė
Pakrantės medžių juosta
Pakrantės krūmų juosta
Pavieniai medžiai
Pavieniai krūmai
Helofitų (nendrių, viksvų) sąžalynai
Pievos ir ganyklos (intensyvios)
Pievos ir ganyklos (ekstensyvios)
Dirbamos žemės
Mašinų stovėjimo aikštelės
Mindomos vietos
Kita

Žemėnauda ties transekta

Miškas
Durpynas
Žemdirbystė intensyvi
Žemdirbystė ekstensyvi
Miestas
Tankiai gyvenama teritorija
Retai gyvenama teritorija
Poilsio vietės be pastatų
Poilsio vietės su pastatais
Negyvenama teritorija
Kita

1.2 MAKROFITŲ ETALONINIO INDEKSO RI SKAIČIAVIMAS

Etaloninis indeksas RI, kuris yra jautrių ir nejautrių antropogeniniam poveikiui rūšių procentinis santykis, apskaičiuojamas kiekvienai transektai. Bendra ežero ekologinė būklė įvertinama pagal indeksų transektose vidurkį.

Papildomi kriterijai – **didžiausias augimo gylis, atskirų rūšių dominavimas.**

Indeksas RI apskaičiuojamas pagal formulę:

$$RI = \frac{\sum_{i=1}^{n_A} Q_{Ai} - \sum_{i=1}^{n_C} Q_{Ci}}{\sum_{i=1}^{n_g} Q_{gi}} \cdot 100$$

RI – Etaloninis indeksas

Q_{Ai} – Rūšių grupės A i-tojo taksono “Augalų kiekis”

Q_{Ci} – Rūšių grupės C i-tojo taksono “Augalų kiekis”

Q_{gi} – Visų rūšių grupių “Augalų kiekis”

n_A – Rūšių grupės A bendras taksonų skaičius

n_C – Rūšių grupės C bendras taksonų

n_g – Bendras taksonų skaičius

“Augalų kiekis” = rūšies gausumas³

Papildomi koreguojantys faktoriai >3 m vidutinio gylio ežerams (LCB 1):

Jeigu $RI > 0$, augalų augimo gylis < 5 m, RI sumažinamas 50;

Jeigu dominuoja viena iš rūšių: *Ceratophyllum demersum*, *C. submersum*,

Elodea canadensis, *Najas marina* ar *Potamogeton pectinatus* (sudaro nemažiau 80 % augalų kiekio), RI sumažinamas 50.

Kitos būtinos sąlygos >3 m vidutinio gylio ežerams (LCB 1)::

Bendras „augalų kiekis“ ne mažesnis kaip 55;

Nymphaea, *Nuphar* rūšys sudaro $< 80\%$ bendro augalų kiekio;

Rūšys, kurių indikacinė reikšmė nenustatyta, sudaro ne daugiau kaip 25 %.

Papildomi koreguojantys faktoriai <3 m vidutinio gylio ežerams (LCB 2):

Jeigu dominuoja viena iš rūšių *Ceratophyllum demersum*, *C. submersum*,

Elodea canadensis, *Najas marina* ar *Potamogeton pectinatus*, RI sumažinamas 50;

Jeigu $RI > 0$, augalų augimo gylis < 3 m, RI sumažinamas 50, jeigu paties vandens telkinio didžiausias gylis ne mažiau kaip 3 m.

Kitos būtinos sąlygos <3 m vidutinio gylio ežerams (LCB 2)::

Bendras „augalų kiekis“ ne mažesnis kaip 35;

Nymphaea, *Nuphar* rūšys sudaro $< 80\%$ bendro augalų kiekio;

Rūšys, kurių indikacinė reikšmė nenustatyta, sudaro ne daugiau kaip 25 %.

Etaloninis indekso vertės, kintančios nuo 100 iki -100, gali būti transformuojamos į EQR vertes, kintančias nuo 0 iki 1 pagal formulę $(RI + 100) \times 0,5/100$.

Etaloninio indekso RI/EQR reikšmės, atitinkančios ežerų ekologinės būklės kategorijas:

RI>50/EQR>0,75 LABAI GERA – Būklė artima etaloninėms sąlygoms

RI = 0–50/ 0,5=EQR=0,75 GERA – A grupės rūšių vis dar daugiau negu C grupės

-50 = RI <0/0,25=EQR<0,5 VIDUTINĖ – C grupės rūšių yra tiek pat arba daugiau kaip A grupės

-100 = RI <-50/0,0<EQR<0,25 BLOGA – A grupės rūšis pakeičia C grupės rūšys

RI neapskaičiuojamas/EQR=0,0 – LABAI BLOGA(augalų gausumas labai mažas)

1.3. 2005-2010 M. DUOMENŲ ANALIZĖ

2005-2010 m. makrofitų tyrimų ežeruose ir upėse duomenys peržiūrėti ir patikslinti, , patikslinti, makrofitų etaloninis indeksas perskaičiuotas pagal pastarųjų metų tyrimus patikslintus ir papildytus vandens telkinių tipams būdingų indikacinių rūšių sąrašus.

Statistinei analizei naudota STATISTIKA 6 programos. Ryšiams tarp makrofitų rodiklių ir cheminių vandens kokybės elementų buvo naudojama parametrinė koreliacinė analizė (Pirsono koreliacijos koeficientas), jeigu tyrimų skaičius buvo >.20, kitais atvejais naudota neparametrinė analizė (Spirmano koeficientas).

2. EŽERŲ MAKROFITŲ 2010 M. TYRIMŲ DUOMENYS

2010 metais tirti ežerai:

2010 m. makrofitų tyrimai atlikti Rūžo (vidutinis dydis <3 m), Stirnių (vidutinis dydis 3-9 m) ir Lūšių (vidutinis dydis >9 m) ežeruose.

2.1. <3 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ TYRIMŲ DUOMENYS

RŪŽO ežeras

RŪŽAS	1 transeкта	2010 07 13	ŠR dalis	
Koordinatės	X 656926	Y 6153765		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	16			
Helofitai (Em.)	2	2		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	4	3		
Pasinėrusieji (Subm.)	10	3		
Sisteminės grupės	16			
Magnolijūnai	14	3		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	2	3		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)		1	
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)		2	
<i>Sparganium emersum</i>	N (Fl.)		1	
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)		3	2
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)		2	1
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		3	1
<i>Hottonia palustris</i>	P (Subm.)		1	
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	P (Subm.)		3	
<i>Potamogeton praelongus</i>	P (Subm.)		1	
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)			2
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)		2	
<i>Stratiotes aloides</i>	P (Subm.)		2	
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)		1	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)		2	
<i>Chara sp.</i>	P (Subm.)		1	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)		3	5

Vandens augalijos juostos	
Helofitai (emersiniai)	x
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx
Potameidai (pasinėrusieji)	xx
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx

RŪŽAS	1 transekta	2010 07 13	ŠR dalis	
Koordinatės	X 656926	Y 6153765		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Dumblas		-	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x	x	
vidutinis				x
status				
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Visiškai apšviesta	1			
Kranto augalija ties transekta				
Pakrantės medžių juosta	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	2 transekta	2010 07 13	ŠR dalis	
Koordinatės	X 657059	Y 6153371		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	8			
Helofitai (Em.)	3	2		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	3	3,2		
Pasinėrusieji (Subm.)	2	3,2		
Sisteminės grupės	8			
Magnolijūnai	7	3,2		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	1	3		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	2		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	1	1	
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)	4	3	
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)	1	1	1
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)		1	1
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		2	2
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		1	4
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			3
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	xxx			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

RŪŽAS	2 transekta	2010 07 13	ŠR dalis	
Koordinatės	X 657059	Y 6153371		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Dumblas		-	3	3
Sapropelis				
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x	x	
vidutinis				x
status				
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Visiškai apšviesta	1			
Kranto augalija ties transekta				
Pakrantės medžių juosta	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Žemdirbystė ekstensyvi	x			
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	3 transekta	2010 07 13		
Koordinatės	X 657358	Y 6152977		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	10			
Helofitai (Em.)	3	1,5		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	2	3,1		
Pasinėrusieji (Subm.)	5	3,1		
Sisteminės grupės	10			
Magnolijūnai	7	3,1		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	3	3,1		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	2	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	2	2	
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)	1		
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)		2	1
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		1	2
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		1	4
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)		1	
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)		1	
<i>Chara intermedia</i>	P (Subm.)		1	1
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)		1	1
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	xxx			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

RŪŽAS	3 transekta	2010 07 13		
Koordinatės	X 657358	Y 6152977		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Žvirgždas		1		
Smėlis		2		
Dumblas		-	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x	x	
vidutinis				x
status				
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Apšviesta	2			
Kranto augalija ties transekta				
Miškas	x			
Pelkė	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Žemdirbystė ekstensyvi	x			
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	4 transekta	2010 07 14	R. dalis	
Koordinatės	X 658987	Y 6152952		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	12			
Helofitai (Em.)	3	1,5		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	4	2,5		
Pasinėrusieji (Subm.)	5	3,5		
Sisteminės grupės	12			
Magnolijūnai	10	3,5		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	2	3,1		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	1	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	2	2	
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)	2		
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)		2	1
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	1	1	2
<i>Persicaria amphibia</i>	N (Fl.)		1	
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)	1	1	
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		1	3
<i>Potamogeton praelongus</i>	P (Subm.)		1	2
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)			
<i>Chara virgata</i>	P (Subm.)	2	2	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			2
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	xxx			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

RŪŽAS	4 transekta	2010 07 14	R. dalis	
Koordinatės	X 658987	Y 6152952		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Smėlis		2		
Dumblas		1	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x	x	x
vidutinis				
status				
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Apšviesta	2			
Kranto augalija ties transekta				
Pakrantės medžių juosta	x			
Pievos ir ganyklos (ekstensyvios)	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Žemdirbystė ekstensyvi	x			
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	5 transekta	2010 07 14	P. dalis	
Koordinatės	X 657707	Y 6152266		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	15			
Helofitai (Em.)	2	2,1		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	2	3		
Pasinėrusieji (Subm.)	11	3		
Sisteminės grupės	15			
Magnolijūnai	9	2,1		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	6	3		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	2	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)			2
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)			1
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	1		
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)	1	1	1
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)			1
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)			1
<i>Hydrilla verticillata</i>	P (Subm.)		1	1
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)			
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)		1	2
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)		1	
<i>Chara tomentosa</i>	P (Subm.)			1
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)			1
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			1
<i>Nitella mucronata</i>	P (Subm.)			2
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)				
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	x			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	x			

RŪŽAS	5 transekta	2010 07 14	P. dalis	
Koordinatės	X 657707	Y 6152266		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Rieduliai				
Akmenys				
Gargždas				
Žvirgždas				
Smėlis				
Mergelis				
Dumblas		3	3	3
Sapropelis				
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x		
vidutinis				x
status			x	
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Dalinai apšviesta	3			
Kranto augalija ties transekta				
Pelkė	x			
Pakrantės medžių juosta	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	6 transekta	2010 07 14	P. dalis	
Koordinatės	X 656784	Y 6152311		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	12			
Helofitai (Em.)	2	2		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	4	3		
Pasinėrusieji (Subm.)	6	3		
Sisteminės grupės	15			
Magnolijūnai	11	3		
Samos	0	-		
Maurabragūnai	1	3		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)	4	2	
<i>Equisetum fluviatile</i>	H (Em.)	1		
<i>Sparganium emersum</i>	N (Fl.)	1		
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)	1		1
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	2	3	2
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)	1	2	3
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		1	2
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)		1	
<i>Ceratophyllum demersum</i>	P (Subm.)		1	
<i>Hydrilla verticillata</i>	P (Subm.)			2
<i>Stratiotes aloides</i>	P (Subm.)			1
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)		1	2
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	x			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

RŪŽAS	6 transekta	2010 07 14	P. dalis	
Koordinatės	X 656784	Y 6152311		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Dumblas		3	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x		
vidutinis			x	x
status				
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Apšviesta	2			
Kranto augalija ties transekta				
Pelkė	x			
Pakrantės medžių juosta	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Žemdirbystė ekstensyvi	x			
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	7 transekta	2010 07 14	V. dalis	
Koordinatės	X 656735	Y 6152795		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	9			
Helofitai (Em.)	1	2,1		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	3	3		
Pasinėrusieji (Subm.)	5	3		
Sisteminės grupės	9			
Magnolijūnai	8	3		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	1	3		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)	4	2	
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)		1	2
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		3	2
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)		2	
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)			1
<i>Myriophyllum spicatum</i>	P (Subm.)		1	
<i>Hydrilla verticillata</i>	P (Subm.)			1
<i>Stratiotes aloides</i>	P (Subm.)		1	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)		2	4
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx			

RŪŽAS	7 transekta	2010 07 14	V. dalis	
Koordinatės	X 656735	Y 6152795		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Dumblas		3	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x		
vidutinis			x	x
status				
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Apšviesta	2			
Kranto augalija ties transekta				
Pelkė	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Žemdirbystė ekstensyvi	x			
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	8 transekta	2010 07 14	V. dalis	
Koordinatės	X 656735	Y 6152795		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	9			
Helofitai (Em.)	1	2		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	3	3		
Pasinėrusieji (Subm.)	5	3		
Sisteminės grupės	9			
Magnolijūnai	7	3		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	2	2,5		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)	4	3	
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)		1	
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	2	2	2
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)	1	2	
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		1	2
<i>Hydrilla verticillata</i>	P (Subm.)		2	
<i>Ceratophyllum demersum</i>	P (Subm.)			1
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)		1	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)		2	3
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

RŪŽAS	8 transekta	2010 07 14	V. dalis	
Koordinatēs	X 656735	Y 6152795		
Dugno nuosēdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Dumblas		3	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x		
vidutinis			x	x
status				
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Apšviesta	2			
Kranto augalija ties transekta				
Pelkė	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Žemdirbystė ekstensyvi	x			
Retai gyvenama teritorija	x			

RŪŽAS	9 transekta	2010 07 14	Š. dalis	
Koordinatės	X 656429	Y 6154062		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	16			
Helofitai (Em.)	2	1,5		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	7	1,7		
Pasinėrusieji (Subm.)	7	1,7		
Sisteminės grupės	16			
Magnolijūnai	16	1,7		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	0	-		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)		1	
<i>Typha angustifolia</i>	H (Em.)		1	
<i>Nymphaea candida</i>	N (Fl.)		1	
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		4	
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)		2	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	N (Fl.)		2	
<i>Sparganium emersum</i>	N (Fl.)		1	
<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	N (Fl.)		1	
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	N (Fl.)		1	
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)		1	
<i>Hottonia palustris</i>	P (Subm.)		1	
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	P (Subm.)		1	
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)		1	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)		4	
<i>Batrachium circinatum</i>	P (Subm.)		1	
<i>Stratiotes aloides</i>	P (Subm.)		2	
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	x			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xxx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	xx			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

RŪŽAS	9 transekta	2010 07 14	Š. dalis
Koordinatės	X 656429	Y 6154062	
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose	
		0-1 m	1-2 m
Dumblas			3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose	
		0-1 m	1-2 m
tolygus			x
vidutinis			
status			
Užpavėsinimas	Balais (1-5)		
Apšviesta	2		
Kranto augalija ties transekta			
Miškas			
Pelkė	x		
Kranto tipas			
Natūralus	x		
Žmogaus pakeistas			
Žemėnauda ties transekta			
Miškas	x		
Žemdirbystė ekstensyvi	x		
Retai gyvenama teritorija	x		

2.2. 3-9 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ TYRIMŲ DUOMENYS
STIRNIŲ ežeras

STIRNIAI	1 transekta	2010 09 02	Š dalis	
Koordinatės	X 600458	Y 6126694		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	7			
Helofitai (Em.)	4	1,1		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	2,5		
Pasinėrusieji (Subm.)	2	2		
Sisteminės grupės	7			
Magnolijūnai	7	2,5		
Samanos	0	-		
Maurabragūnai	0	-		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Carex rostrata</i>	H (Em.)	2		
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	1	
<i>Shoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	2	1	
<i>Typha latifolia</i>	H (Em.)	1		
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		2	2
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		3	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)		2	
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	x			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

STIRNIAI	1 transekta	2010 09 02	Š dalis	
Koordinatės	X 600458	Y 6126694		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Akmenys		1		
Smėlis		3	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus				
vidutinis				
status		x	x	x
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Visiškai apšviesta	1			
Kranto augalija ties transekta				
Pakrantės medžių juosta	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žemėnauda ties transekta				
Žemdirbystė ekstensyvi	x			
Retai gyvenama teritorija	x			

STIRNIAI	2 transekta	2010 09 02	Š dalis	
Koordinatės	X 600919	Y 6126447		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės				
Helofitai (Em.)	3	2		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	3		
Pasinėrusieji (Subm.)	2	3		
Sisteminės grupės				
Magnolijūnai	6	3		
Samos	0	-		
Maurabragūnai	0	-		
Siūliniai dumbliai	0	-		
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Carex rostrata</i>	H (Em.)	1		
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	3	
<i>Equisetum fluviatile</i>	H (Em.)	1	2	
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		1	3
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		2	3
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)		2	1
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xxx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	xx			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

STIRNIAI	2 transekta	2010 09 02	Š dalis	
Koordinatės	X 600919	Y 6126447		
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
Rieduliai				
Akmenys				
Gargždas				
Žvirgždas				
Smėlis		3	3	3
Mergelis				
Dumblas				
Sapropelis				
Šlauto nuolydis		Gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
tolygus		x		
vidutinis				
status			x	x
Užpavėsinimas	Balais (1-5)			
Dalinai užpavėsinta	3			
Kranto augalija ties transekta				
Miškas	x			
Kranto tipas				
Natūralus	x			
Žmogaus pakeistas				
Žemėnauda ties transekta				
Miškas	x			

STIRNIAI	3 transekta	2010 09 02	Š dalis		
Koordinatės	X 600919	Y 6126447			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	13				
Helofitai (Em.)	3	1			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	2	2			
Pasinėrusieji (Subm.)	8	6			
Sisteminės grupės	13				
Magnolijūnai	11	6			
Samos	0	-			
Maurabragūnai	2	6			
Siūliniai dumbliai	0	-			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonoje			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	4			
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	2			
<i>Equisetum fluviatile</i>	H (Em.)	2			
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)		2		
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)	1			
<i>Nuphar luteum</i>	P (Subm.)			2	
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)			1	2
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)	1			
<i>Potamogeton praelongus</i>	P (Subm.)			1	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)			3	
<i>Hydrilla verticillata</i>	P (Subm.)			2	1
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)			4	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			1	4
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xxx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)	x				
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	xx				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xxx				

ŠTIRNIAI	3 transekta	2010 09 02	Š dalis		
Koordinatės	600919	6126447			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Smėlis		2	2	1	
Dumblas		1	1	2	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x			
vidutinis				x	x
status			x		
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Visiškai apšviesta	1				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žmogaus pakeistas					
Žemėnauda ties transekta					
Miškas	x				

STIRNIAI	4 transekta	2010 09 02	Š dalis		ties pliažu
Koordinatės	X 601466	Y 6126492			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	13				
Helofitai (Em.)	3	1			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	0	-			
Pasinėrusieji (Subm.)	10	6			
Sisteminės grupės	13				
Magnolijūnai	10	6			
Samanos	0	-			
Maurabragūnai	3	6			
Siūliniai dumbliai					
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	1			
<i>Carex hirta</i>	H (Em.)	1			
<i>Eleocharis palustris</i>	H (Em.)	2			
<i>Ceratophyllum demersum</i>	P (Subm.)	1			
<i>Potamogeton pectinatus</i>	P (Subm.)		2		
<i>Myriophyllum sibiricum</i>	P (Subm.)	1			
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)			2	
<i>Hydrilla verticillata</i>	P (Subm.)			2	
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)				1
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)		2	4	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)				3
<i>Stratiotes aloides</i>	P (Subm.)				
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)		4	2	1
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	pašalinta				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	x				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xxx				

STIRNIAI	4 transekta	2010 09 02	Š dalis		
Koordinatės	601466	6126492			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Akmenys		1			
Gargždas		2			
Smėlis			3		
Dumblas				3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x			
vidutinis			x	x	
status					x
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Apšviesta	2				
Kranto augalija ties transekta					
Miškas	x				
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žmogaus pakeistas					
Žemėnauda ties transekta					
Miškas	x				

STIRNIAI	5 transekta	2010 09 02	Š dalis		
Koordinatės	X 601658	Y 6126342			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	17				
Helofitai (Em.)	5	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	2	2			
Pasinėrusieji (Subm.)	10	6,5			
Sisteminės grupės	17				
Magnolijūnai	13	4			
Samos	1	6,5			
Maurabragūnai	3	6,5			
Siūliniai dumbliai	0				
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Equisetum fluviatile</i>	H (Em.)	1	1		
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	1		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)		2		
<i>Sparganium erectum</i>	H (Em.)	2			
<i>Typha latifolia</i>	H (Em.)	1	1		
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	2	2		
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)	2	3		
<i>Nuphar luteum</i>	P (Subm.)		2		
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)		2		
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)	1	2		
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)			3	
<i>Potamogeton rutilus</i>	P (Subm.)			1	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)			2	
<i>Hydrilla verticillata</i>	P (Subm.)			2	
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)			1	
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)			4	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			3	3
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)				1
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xxx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)	x				
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	xx				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xxx				

STIRNIAI	5 transekta	2010 09 02	Š dalis		
Koordinatės	601658	6126342			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Rieduliai					
Akmenys					
Gargždas					
Žvirgždas					
Smėlis					
Mergelis					
Dumblas		3	3	3	3
Sapropelis					
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x			
vidutinis				x	x
status			x		
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Visiškai apšviesta	1				
Kranto augalija ties transekta					
Miškas	x				
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žmogaus pakeistas					
Žemėnauda ties transekta					
Miškas	x				

STIRNIAI	6 transekta	2010 09 02	V dalis		
Koordinatės	600641	6125743			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	11				
Helofitai (Em.)	5	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	2			
Pasinėrusieji (Subm.)	5	5			
Sisteminės grupės	11				
Magnolijūnai	9	4			
Samos	1	5			
Maurabragūnai	1	4			
Siūliniai dumbliai					
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonoje			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Carex rostrata</i>	H (Em.)	3			
<i>Eleocharis palustris</i>	H (Em.)	2			
<i>Equisetum fluviatile</i>	H (Em.)		2		
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	2	2		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)		1		
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	1	1		
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		1		
<i>Potamogeton compressus</i>	P (Subm.)			2	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)			2	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			2	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)				1
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xxx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)	x				
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	xx				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx				

STIRNIAI	6 transekta	2010 09 02	V dalis		
Koordinatės	X 600641	Y 6125743			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Smėlis		3	3	1	
Dumblas				2	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x			
vidutinis				x	x
status			x		
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Dalinai apšviesta	3				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žmogaus pakeistas					
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Retai gyvenama teritorija	x				

STIRNIAI	7 transekta	2010 09 02	V dalis		
Koordinatės	X 600720	Y 6126315			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	12				
Helofitai (Em.)	3	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	0	-			
Pasinėrusieji (Subm.)	9	6,5			
Sisteminės grupės	12				
Magnolijūnai	7	4			
Samanos	2	5			
Maurabragūnai	3	6,5			
Siūliniai dumbliai					
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	2			
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)				
<i>Eleocharis palustris</i>	H (Em.)	1			
<i>Nuphar luteum</i>	P (Subm.)			1	
<i>Ceratophyllum demersum</i>	P (Subm.)	1			
<i>Myriophyllum sibiricum</i>	P (Subm.)	1	2	2	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)		2	3	
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)	3	2		
<i>Nitella flexilis</i>	P (Subm.)				1
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)		3	2	2
<i>Drepanocladus aduncus</i>	P (Subm.)				1
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)				1
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	x (šalinta)				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	x				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx				

ŠTIRNIAI	7 transekta	2010 09 02	V dalis		
Koordinatės	X 600720	Y 6126315			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Smėlis		3	3	1	
Dumblas				2	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x			
vidutinis				x	x
status			x		
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Dalinai apšviesta	3				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žmogaus pakeistas					
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Retai gyvenama teritorija	x				
Poilsiavietės su pastatais	x				

STIRNIAI	8 transekta	2010 09 02	V dalis	
Koordinatės	X 600572	Y 6126471		
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m		
Ekologinės grupės	7			
Helofitai (Em.)	5	1		
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	3		
Pasinėrusieji (Subm.)	1	2		
Sisteminės grupės	7			
Magnolijūnai	7	4		
Samos	0			
Maurabragūnai	0			
Siūliniai dumbliai	0			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose		
		0-1 m	1-2 m	2-4 m
<i>Carex sp.</i>	H (Em.)	1		
<i>Eleocharis palustris</i>	H (Em.)	2		
<i>Equisetum fluviatile</i>	H (Em.)	3		
<i>Lysimachia thyrsoiflora</i>	H (Em.)	2		
<i>Mentha verticillata</i>	H (Em.)	1		
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	2	3	1
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)	2	2	
Vandens augalijos juostos				
Helofitai (emersiniai)	xx			
Nimfeidai (plūdurlapiai)	xx			
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)				
Potameidai (pasinėrusieji)	x			
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)				

STIRNIAI	8 transekta	2010 09 02	V įlankos P dalis		
Koordinatės	X 600572	Y 6126471			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Gargždas		3			
Smėlis			3	3	
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x			
vidutinis					
status			x	x	
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Pusiau užpavėsinta	4				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žmogaus pakeistas					
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Retai gyvenama teritorija	x				
Poilsiavietės su pastatais	x				

2.3.. >9 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ TYRIMŲ DUOMENYS

LŪŠIŲ ežeras

LŪŠIAI	1 transekta	2010 09 10	P. dalis		
Koordinatės	X 632236	Y 6134454			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	11				
Helofitai (Em.)	1	2,2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	4			
Pasinėrusieji (Subm.)	9	7			
Sisteminės grupės	11				
Magnolijūnai	6	6			
Samanos	3	7			
Maurabragūnai	2	7			
Siūliniai dumbliai	0	-			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)		4	1	
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)	2	1	1	
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)			4	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)	2			
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)			1	
<i>Lemna trisulca</i>	P (Subm.)				2
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)			3	4
<i>Drepanocladus</i>	P (Subm.)			3	4
<i>Rhynchosstegium</i>	P (Subm.)			2	2
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)			2	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			1	1
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xxx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	xxx				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xxx				

LŪŠIAI	1 transekta	2010 09 10	P. dalis		
Koordinatės	X 632236	Y 6134454			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Akmenys		1			
Smėlis		2	1		
Dumblas			2	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x	x		
vidutinis				x	x
status					
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Dalinai apšviesta	3				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Pievos ir ganyklos (ekstensyvios)	x				
Dirbamos žemės	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Retai gyvenama teritorija	x				

LŪŠIAI	2 transekta	2010 09 10	P. dalis		
Koordinatės	X 631194	Y 6134627			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	14				
Helofitai (Em.)	3	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	1			
Pasinėrusieji (Subm.)	13	6			
Sisteminės grupės	14				
Magnolijūnai	7	5			
Samanos	3	6			
Maurabragūnai	4	5			
Siūliniai dumbliai	1	6			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Carex acutiformis</i>	H (Em.)	2			
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)		1		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)		1		
<i>Potamogeton natans</i>	N (Fl.)	1			
<i>Potamogeton pectinatus</i>	P (Subm.)				2
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)				2
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)			1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)			3	3
<i>Drepanocladus sendtneri</i>	P (Subm.)	1		4	
<i>Drepanocladus aduncus</i>	P (Subm.)				2
<i>Rhynchosstegium riparioides</i>	P (Subm.)				1
<i>Chara aspera</i>	P (Subm.)	5	3		
<i>Chara tomentosa</i>	P (Subm.)	1	3		
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)		2	4	3
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)			1	1
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)			2	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			1	1
<i>Cladophora aegagrophila</i>	P (Subm.)				1
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	pašalinta				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)					
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xxx				

LŪŠIAI	2 transekta	2010 09 10	P. dalis		
Koordinatės	X 631194	Y 6134627			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Žvirgždas		1			
Smėlis		2	2		
Dumblas			1	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x			
vidutinis				x	x
status			x		
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Dalinai apšviesta	3				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Pievos ir ganyklos (ekstensyvios)	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Retai gyvenama teritorija	x				

LŪŠIAI	3 transekta	2010 09 10	P. dalis		
Koordinatės	X 630382	Y 6134720			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	8				
Helofitai (Em.)	2	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	3			
Pasinėrusieji (Subm.)	5	5			
Sisteminės grupės	8				
Magnolijūnai	6	3			
Samanos	1	5			
Maurabragūnai	1	3			
Siūliniai dumbliai	0				
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	4	4		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	1	1		
<i>Nuphar luteum</i>	N (Fl.)			1	
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)			3	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)			2	
<i>Myriophyllum spicatum</i>	P (Subm.)			2	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)				3
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xxx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	xx				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx				

LŪŠIAI	3 transekta	2010 09 10	P. dalis		
Koordinatės	X 630382	Y 6134720			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Rieduliai					
Akmenys					
Gargždas					
Žvirgždas					
Smėlis		2			
Mergelis					
Dumblas		1	3	3	3
Sapropelis					
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x	x		
vidutinis				x	
status					x
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Dalinai apšviesta	3				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Pievos ir ganyklos (ekstensyvios)	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žmogaus pakeistas					
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Retai gyvenama teritorija	x				

LŪŠIAI	4 transekta	2010 09 10	ŠV dalis		
Koordinatės	X 629591	Y 6135614			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	11				
Helofitai (Em.)	2	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	1			
Pasinėrusieji (Subm.)	8	7			
Sisteminės grupės	11				
Magnolijūnai	5	7			
Samos	1	7			
Maurabragūnai	5	6			
Siūliniai dumbliai	0	-			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	5	2		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	2	1		
<i>Nymphaea</i> sp.	N (Fl.)	1			
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		2	2	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)				1
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)				3
<i>Drepanocladus aduncus</i>	P (Subm.)				2
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)	3	4	4	
<i>Chara tomentosa</i>	P (Subm.)	2	1		
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)	1	3	4	
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)			1	1
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)			2	4
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xxx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	x				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xxx				

LŪŠIAI	4 transekta	2010 09 10	ŠV dalis		
Koordinatės	X 629591	Y 6135614			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Dumblas		3	3	3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x	x		
vidutinis					x
status				x	
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Visiškai apšviesta	1				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Helofitų (nendrių, viksvų) sąžalynai	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Retai gyvenama teritorija	x				

LŪŠIAI	5 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatės	X 630480	Y 6135689			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	10				
Helofitai (Em.)	2	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	1	2			
Pasinėrusieji (Subm.)	7	7			
Sisteminės grupės	10				
Magnolijūnai	5	4			
Samos	1	7			
Maurabragūnai	4	6			
Siūliniai dumbliai	0	-			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	4	1		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)	2	3		
<i>Nymphaea alba</i>	N (Fl.)		1		
<i>Potamogeton lucens</i>	P (Subm.)		2	3	
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)			1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)				2
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)		3	4	
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)			2	
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)			1	
<i>Nitellopsis obtusa</i>	P (Subm.)				5
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xxx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	x				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xxx				

LŪŠIAI	5 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatēs	X 630480	Y 6135689			
Dugno nuosēdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gyljo zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Dumblas		3	3	3	3
Sapropelis					
Šlaito nuolydis		Gyljo zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x	x		
vidutinis				x	x
status					
Užpavēsīnīmas	Balais (1-5)				
Visiškai apšviesta	1				
Kranto augalija ties transekta					
Miškās	x				
Pelkē	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žemēnauda ties transekta					
Miškās	x				

LŪŠIAI	6 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatės	X 631011	Y 6135469			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	9				
Helofitai (Em.)	2	2,1			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	0	-			
Pasinėrusieji (Subm.)	7	6			
Sisteminės grupės	9				
Magnolijūnai	4	5			
Samanos	2	6			
Maurabragūnai	3	2,1			
Siūliniai dumbliai	0	-			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	2	1	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)		2		
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)			1	1
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)				
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)				1
<i>Scorpidium scorpioides</i>	P (Subm.)		1		
<i>Chara aspera</i>	P (Subm.)	2	4		
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)	1	1		
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)	1	2		
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)	x				
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx				

LŪŠIAI	6 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatės	X 631011	Y 6135469			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Žvirgždas		1			
Smėlis		2	1		
Mergelis			2		
Dumblas				3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x	x		
vidutinis				x	x
status					
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Visiškai apšviesta	1				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žemėnauda ties transekta					
Negyvenama teritorija	x				

LŪŠIAI	7 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatės	X 631869	Y 6135224			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	12				
Helofitai (Em.)	0	-			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	0	-			
Pasinėrusieji (Subm.)	12	6			
Sisteminės grupės	12				
Magnolijūnai	6	4			
Samanos	3	6			
Maurabragūnai	3	4			
Siūliniai dumbliai	0	-			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Ceratophyllum demersum</i>	P (Subm.)			1	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)			3	
<i>Lemna trisulca</i>	P (Subm.)			2	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)			1	
<i>Potamogeton pectinatus</i>	P (Subm.)			2	
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)			1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)			2	1
<i>Rhynchosstegium riparioides</i>	P (Subm.)				2
<i>Drepanocladus aduncus</i>	P (Subm.)				1
<i>Chara globularis</i>	P (Subm.)			2	
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)			3	
<i>Chara filiformis</i>	P (Subm.)			2	
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	pašalinta				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)					
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx				

LŪŠIAI	7 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatės	X 631869	Y 6135224			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Žvirgždas		3			
Smėlis			3		
Dumblas				3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x	x		
vidutinis				x	x
status					
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Visiškai apšviesta	1				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Natūralus	x				
Žemėnauda ties transekta					
Žemdirbystė ekstensyvi	x				
Tankiai gyvenama teritorija	x				

LŪŠIAI	8 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatės	X 632827	Y 61351424			
Makrofitai	Rūšių sk.	Didžiausias augimo gylis m			
Ekologinės grupės	7				
Helofitai (Em.)	2	2			
Nimfeidai (Fl.) + lemnidai	0	-			
Pasinėrusieji (Subm.)	5	6			
Sisteminės grupės	7				
Magnolijūnai	5	4			
Samos	1	6			
Maurabragūnai	1	4			
Siūliniai dumbliai	0	-			
Rūšys	Grupė	Gausumas balais (1-5) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
<i>Phragmites australis</i>	H (Em.)	3	3		
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	H (Em.)		1		
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	P (Subm.)			1	
<i>Elodea canadensis</i>	P (Subm.)			1	
<i>Utricularia vulgaris</i>	P (Subm.)			1	
<i>Chara hispida</i>	P (Subm.)			1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	P (Subm.)			1	1
Vandens augalijos juostos					
Helofitai (emersiniai)	xx				
Nimfeidai (plūdurlapiai)					
Lemnidai (laisvai plūduriuojantys)					
Potameidai (pasinėrusieji)					
Limneidai (visiškai pasinėrusieji)	xx				

LŪŠIAI	8 transekta	2010 09 10	Š dalis		
Koordinatės	X 632827	Y 61351424			
Dugno nuosėdos/substratas		Gausumas balais (1-3) gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
Žvirgždas		2			
Smėlis			3		
Dumblas				3	3
Šlaito nuolydis		Gylio zonose			
		0-1 m	1-2 m	2-4 m	>4 m
tolygus		x	x		
vidutinis				x	
status					x
Užpavėsinimas	Balais (1-5)				
Apšviesta	2				
Kranto augalija ties transekta					
Pakrantės medžių juosta	x				
Kranto tipas					
Natūralus	x				
Žemėnauda ties transekta					
Miškas	x				
Retai gyvenama teritorija	x				

3. EŽERŲ TIPAMS BŪDINGŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS

2010 m. makrofitų tyrimai atlikti tik 3-juose ežeruose, todėl rūšių sąrašas beveik nepasikeitė. Pagal hidrocheminius rodiklius tirtieji ežerai priklauso **kalkingo vandens** ežerų tipui, kurie pagal natūralią augaliją yra **maurabraginio** tipo. Lietuvos ežerų tipologijoje pagal gylį išskiriama trijų tipų kalkingi ežerai (<3, 3–9, >9 m vidutinio gylio). Pagal augaliją visų šių tipų ežeruose oligomezotrofinėje būklėje (pradinėse užaugimo stadijose arba nežymimos žmogaus veiklos sąlygomis) dominuoja maurabragūnų (*Charophyta*) rūšys. Natūralios raidos ir eutrofikacijos procese arba antropogeninio poveikio ir eutrofikacijos sąlygomis, šios svarbiausios povandeninių augalų grupės atstovus keičia kitų ekologinių grupių augalai. Sekliuose (<3 m vidutinio gylio) ežeruose eutrofikacijos ir augalijos kaitos procesas vyksta žymiai greičiau negu gilesniuose ežeruose, todėl net ir natūraliomis sąlygomis yra šiek tiek eutrofikacijai tolerantiškų rūšių, todėl jiems sudarytas atskiras indikacinių rūšių sąrašas. 3-9, >9 m vidutinio gylio ežerai pagal augaliją jungiami į bendrą >3 m gylio ežerų tipą ir jiems sudarytas bendras indikacinių rūšių sąrašas.

Lietuvos ežerų, kurių vidutinis gylis <3 m ir >3 m maurabraginių ežerų indikacinių rūšių sąrašas sudarytas, remiantis ežerų makrofitų monitoringo duomenimis ir papildytas herbariumų duomenimis paremtais literatūros šaltiniais. Indikacinėms grupėms rūšims su nedidelėmis išimtimis priskyrėme, remiantis interkalibracijai pateiktu Vokietijos indikacinių rūšių sąrašu (REPORT, 2007), neištrauktas į šį sąrašą Lietuvoje aptiktas rūšis priskyrėme kuriai nors indikacinei grupei ekspertiškai ir remiantis ankstesnių tyrėjų duomenimis (lentelė). Į sąrašą įtrauktos tirtuose ežeruose rastos, bet retos visos šalies mastu rūšys (pažymėta **reta**), todėl jų indikacinė vertė nenustatyta, panašiai, kaip ir labai retai aptiktoms tirtuose ežeruose rūšims (pažymėta +).

1 lentelė. >3 m ir <3 m vidutinio gylio ežerų tipams būdingų makrofitų rūšių sąrašas (jautrios – A, tolerantiškos – C ir indiferentiškos – B rūšys) (+ – rasta tipo ežeruose, **reta** — Lietuvoje retos rūšys, kurių indikacinė vertė nenustatyta, “–”, - nerastos tipo ežeruose)

Rūšys	Ežerai	
	>3 m vidutinio gylio	<3 m vidutinio gylio
<i>Alisma gramineum</i>	B	–
<i>Batrachium circinatum</i>	C	B
<i>Butomus umbellatus</i>	B	B
<i>Callitriche hermaphroditica</i>	B	B
<i>Ceratophyllum demersum</i>	B	B
<i>Ceratophyllum submersum</i>	B	–
<i>Chara aspera</i>	A	A
<i>Chara contraria</i>	B	A
<i>Chara delicatula (virgata)</i>	B	A
<i>Chara filiformis</i>	A	A
<i>Chara globularis</i>	B	A
<i>Chara hispida</i>	A	A
<i>Chara intermedia</i>	A	A
<i>Chara rudis</i>	A	A
<i>Chara strigosa</i>	A	A
<i>Chara tomentosa</i>	A	A
<i>Drepanocladus aduncus</i>	B	B
<i>Drepanocladus sendtneri</i>	B	B
<i>Eleocharis acicularis</i>	B	B
<i>Elodea canadensis</i>	C	C
<i>Fontinalis antipyretica</i>	B	B
<i>Hippuris vulgaris</i>	B	B
<i>Hydrilla verticillata</i>	B	A
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	C	B
<i>Lemna minor</i>	C	B
<i>Lemna trisulca</i>	C	B
<i>Myriophyllum spicatum</i>	B	B
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	B	B
<i>Najas intermedia</i>	B	A
<i>Najas marina</i>	C	C
<i>Nitella flexilis</i>	B	A
<i>Nitella mucronata</i>	B	A
<i>Nitella opaca</i>	A	A
<i>Nitellopsis obtusa</i>	B	B
<i>Nuphar lutea</i>	B	B
<i>Nymphaea alba</i>	B	B
<i>Nymphaea candida</i>	B	B
<i>Persicaria amphibia</i>	B	B
<i>Potamogeton acutifolius</i>	B	A
<i>Potamogeton alpinus</i>	A	A
<i>Potamogeton berchtoldii</i>	B	B
<i>Potamogeton compressus</i>	B	A

<i>Potamogeton crispus</i>	C	B
<i>Potamogeton filiformis</i>	A	A
<i>Potamogeton friesii</i>	B	B
<i>Potamogeton gramineus</i>	A	A
<i>Potamogeton lucens</i>	B	A
<i>Potamogeton natans</i>	C	B
<i>Potamogeton pectinatus</i>	B	B
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	B	B
<i>Potamogeton praelongus</i>	A	A
<i>Potamogeton pusillus</i>	B	B
<i>Potamogeton rutilus</i>	A	A
<i>Potamogeton</i> × <i>nitens</i>	B	A
<i>Potamogeton</i> × <i>salicifolius</i>	B	A
<i>Potamogeton</i> × <i>zizii</i> (<i>angustifolius</i>)	A	–
<i>Ranunculus reptans</i>	+	+
<i>Rhynchostegium riparioides</i>	B	B
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	C	B
<i>Scorpidium scorpioides</i>	B	B
<i>Sparganium emersum</i>	C	B
<i>Spirodela polyrhiza</i>	C	B
<i>Stratiotes aloides</i>	B	A
<i>Utricularia vulgaris</i>	B	A
<i>Zannichellia palustris</i>	C	B
<i>Fontinalis hypnoides</i>	reta	reta
<i>Najas flexilis</i>	reta	reta
<i>Najas minor</i>	reta	reta
<i>Nitella gracilis</i>	–	reta
<i>Nitella syncarpa</i>	–	reta
<i>Myriophyllum sibiricum</i>	+	+
<i>Potamogeton obtusifolius</i>	reta	reta
<i>Potamogeton trichoides</i>	reta	reta
<i>Tolypella prolifera</i>	–	reta
<i>Utricularia minor</i>	–	+

4. 2010 M. TIRTŲ EŽERŲ EKOLOGINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ LRI

4.1. RŪŽO EŽERAS(<3 M VIDUTINIS GYLIS)

2 lentelė. Lūšių ežero ekologinė būklė pagal makrofitų indeksą LRI

Ežeras	Vieta	Tyrimo metai	Didžiausias augalų augimo gylis m	LRI	Koregavimas	LRI Koreg.	Būklė
RŪŽAS	1 transekta	2010	3	3,8		3,8	gera
RŪŽAS	2 transekta	2010	3,2	57,5		57,5	l.gera
RŪŽAS	3 transekta	2010	3,1	77,5		77,5	l.gera
RŪŽAS	4 transekta	2010	3,5	63,8		63,8	l.gera
RŪŽAS	5 transekta	2010	3	neapsk.		neapsk.	–
RŪŽAS	6 transekta	2010	3	16,2		16,2	gera
RŪŽAS	7 transekta	2010	3	1,6		1,6	gera
RŪŽAS	8 transekta	2010	3	20,5		20,5	gera
RŪŽAS	9 transekta	2010	1,7	-33,9	-50	-83,9	Bloga
Vidurkis			2,9	25,9		19,6	gera

Rūžo ežeras buvo vienintelis šiais metais tirtas <3 m vidutinio gylio ežeras. Bendra ežero būklė įvertinta kaip gera. Labai gera pagal makrofitus ežero būklė nustatyta rytinėje ežero dalyje (2-3 transektos), kur dar paplitę vešlūs maurabraginių dumblių sąžalynai. Bendrą gerą būklę pagal makrofitus patvirtina ir labai gerą būklę atitinkantys bendrojo fosforo (0,0145 mg/l) ir azoto (1,003 mg/l) kiekiai. Bloga ekologinė būklė pagal makrofitus nustatyta sekloje šiaurinėje ežero įlankoje (9 transekta), tačiau ši įlanka yra svarbiausia Europos mastu svarbios rūšies pūslėtosios aldrūnės (*Aldrovanda vesiculosa*) buveinė. Tokiu būdu Vandens direktyvos požiūriu blogos būklės buveinės gali būti labai svarbios labai specifinių buveinių ir retų rūšių apsaugai.

4.2 LŪŠIŲ IR STIRNIŲ IR EŽERAI (>9 M VIDUTINIS GYLIS)

3 lentelė. Lūšių ežero ekologinė būklė pagal makrofitų indeksą LRI

Ežeras	Vieta	Tyrimo metai	Didžiausias augalų augimo gylis m	LRI	Būklė
LŪŠIAI	1 transekta	2010	7	0	gera
LŪŠIAI	2 transekta	2010	6	64	gera
LŪŠIAI	3 transekta.	2010	5	0	gera
LŪŠIAI	4 transekta	2010	7	40	gera
LŪŠIAI	5 transekta.	2010	7	37	gera
LŪŠIAI	6 transekta	2010	6	95	l.gera
LŪŠIAI	7 transekta	2010	6	0	gera
LŪŠIAI	8 transekta	2010	6	Neapskaič.	?
Vidurkis			6,25	33,7	gera

Lūšių ežere pagal makrofitus nustatyta bendra gera būklė. Kadangi didžiausias augalų augimo gylis visose transektose buvo ne mažesnis kaip 5 m, apskaičiuotas indeksas nekoreguotas. 8 transekte nustatytas labai mažas pasinėrusių augalų gausumas, dėl ko makrofitų indeksas yra neapskaičiuojamas. Manome, kad augalų mažas gausumas ir padengimas šioje vietoje nėra labai blogos ekologinės būklės požymis, bet daugiau priklauso nuo gamtinių sąlygų (status dugno šlaitas), negu nuo taršos ar kitokio antropogeninio poveikio. Todėl ekologinė būklė nebuvo vertinama kaip labai bloga, juo labiau, kad didžiausias augalų augimo gylis buvo artimas vidurkiui ir net didesnis negu 3 transekte, kur antropogeninis poveikis buvo ženklėsnis.

4 lentelė. Stirnių ežero ekologinė būklė pagal makrofitų indeksą LRI

Ežeras	Vieta	Tyrimo metai	Didžiausias augalų augimo gylis m	LRI	Būklė
STIRNIAI	1 transekta		2,5	neapsk.	nevertinta
STIRNIAI	2 transekta	2010	3	0	nevertinta
STIRNIAI	8 transekta	2010	3	0	nevertinta
STIRNIAI	3 transekta	2010	6	19,2	gera
STIRNIAI	4 transekta	2010	6	32	gera
STIRNIAI	5 transekta	2010	6,5	10,3	gera
STIRNIAI	6 transekta	2010	5	neapsk.	–
STIRNIAI	7 transekta	2010	6,5	0	gera
Vidurkis			6	15,4	gera

Stirnių ežere pagal makrofitus (3-7 transektos duomenimis) nustatyta bendra gera būklė. 1, 2 ir 8 transektų duomenys nenaudoti ekologinės būklės vertinimui, paaiškėjus, kad ši ežero įlanka gali priklausyti kitam gylio tipui. Stirniai apskritai yra labai sudėtingo dubens ežeras, kurio atskiros dalys gali priklausyti skirtingiems pagal gylį vandens telkiniams. Makrofitų tyrimai buvo atlikti giliausioje ŠR ežero dalyje į rytus nuo Purvėnų, kur yra atliekami ir hidrocheminiai tyrimai. Nors bendrai Stirniai priskiriami 3-9 m vidutinio gylio ežerams, ši dalis neabejotinai priskirtina >9 m gylio vandens telkiniams. Tačiau makrofitų tyrimai parodė, kad ir šioje tirtyje dalyje pagal gylį gali būti 2 vandens telkiniai: pagrindinė dalis >9 m vidutinio gylio, kurioje augalai auga iki 6-6,5 m gylio ir ŠR įlanka, kurioje augalai auga tik iki 2,5-3 m gylio. Jeigu pastarosios įlankos vidutinis gylis yra >3 m, tai jos ekologinė būklė pagal makrofitus būtų žymiai blogesnė, negu pagrindinėje dalyje ir pagal augalų itin mažą gausumą netgi labai bloga. Kadangi vidutinis gylis čia nėra žinomas, 1, 2 ir 8 transektų duomenys nenaudoti ekologinės būklės vertinimui.

5. >9 M VIDUTINIO GYLIO EŽERŲ ETALONINĖS SĄLYGOS IR VANDENS KOKYBĖS KLASĖS PAGAL MAKROFITUS

Kalkingiems šarmingo vandens ežerams, kokie vyrauja Lietuvos teritorijoje, etalonišomis sąlygomis, nepriklausomai nuo jų gylio, būdinga vyraujanti povandeninė maurabragūnų (*Charophyta*) augalija. Šiuo klausimu ežerų interkalibracijos grupėse yra prieita gana vieningos nuomonės. Tačiau indikacinių rūšių klausimu vieningos nuomonės nėra ir įvairiose šalyse jos įvairiai traktuojamos. Ne visos maurabragūnų rūšys yra randamos tik etalonišomis arba labai geros būklės vandenyse, o ir kitų sistematinių grupių rūšys gali būti labai gerų ekologinių sąlygų indikatoriai (aptarta 3 skyriuje), o etalonišoms sąlygoms būdingos rūšys indikacinių rūšių sąraše priskirtos A (jautrių rūšių) grupei. Teoriškai etalonišomis sąlygomis makrofitų indeksas yra lygus 100 ir kinta nuo +100 iki -100. LRI vertės, pervestos į EQR kinta nuo 0 iki 1.

Etaloniško indekso RI/EQR reikšmės, atitinkančios ežerų ekologinės būklės kategorijas:

RI>50/EQR>0,75 LABAI GERA – Būklė artima etalonišoms sąlygoms

RI = 0–50/ 0,5=EQR<0,75 GERA – A grupės rūšių vis dar daugiau negu C grupės

-50 = RI <0/0,25=EQR<0,5 VIDUTINĖ – C grupės rūšių yra tiek pat arba daugiau kaip A grupės

-100 = RI <-50/0,0=EQR<0,25 BLOGA – A grupės rūšis pakeičia C grupės rūšys

RI neapskaičiuojamas/EQR=0,0 – LABAI BLOGA(augalų gausumas labai mažas)

2005-2010 m. laikotarpyje makrofitų tyrimai atlikti 8 >9 m vidutinio gylio ežeruose: Baluošo, Dusios, Lūšių, Platelių, Spindžiaus, Stirnių, Šlavanto ir Vievio. Šių ir 2001 m. tirtu Tauragnų ežero ekologinės būklės pagal makrofitų indeksą LRI ir EQR duomenys pateikiami 5 lentelėje. Makrofitų indeksas minimiems ežerams buvo perskaičiuotas pagal šių metų Lietuvos indikacinių rūšių sąrašą, būklė vertinama pagal Vokietijos ekologinės būklės klases.

Labai gera būklė nustatyta tik kai kuriose Dusios, Lūšių, Tauragno, Platelių ežero transektose, tačiau nė viename ežere pagal makrofitus **nenustatyta labai gera bendra** ežero ekologinė būklė. Tai nėra visai netikėta, nes visi šie didelio ploto ežerai yra daugiau ar mažiau patyrę arba patiria didesnę ar mažesnę antropogeninį poveikį.

Bendra **gera** būklė nustatyta Dusios, Lūšių, Platelių, Stirnių, Šlavanto P dalies, Tauragno ežeruose, tačiau atskirose jų transektose būklė buvo gana įvairi. Labiausiai makrofitų indeksas ir ekologinės būklės vertinimas įvairavo Tauragno ežere – nuo labai geros iki vidutinės.

5 lentelė. >9 m vidutinio gylio ežerų būklė pagal makrofitų indeksą LRI

Ežeras	Vieta	Tyrimo metai	Didžiausias augalų a. gylis m	LRI	Koregavimas	LRI koreg.	EQR	Būklė
BALUOŠAS	1 transekta	2008	4	32	-50	-18	0,41	vidutinė
BALUOŠAS	2 transekta	2008	4	19	-50	-31	0,35	vidutinė
BALUOŠAS	3 transekta	2008	4	43	-50	-7	0,47	vidutinė
BALUOŠAS	4 transekta	2008	3	76	-50	26	0,63	gera
BALUOŠAS	5 transekta	2008	4	49	-50	-1	0,495	vidutinė
BALUOŠAS	vidurkis	2008	3,8	43,8		-6,2	0,47	vidutinė
DUSIA	1 transekta	2006	6	60			0,8	l.gera
DUSIA	2 transekta	2006	7	44			0,72	gera
DUSIA	3 transekta	2006	6	4,7			0,52	gera
DUSIA	vidurkis	2006	6,3	36			0,68	gera
LŪŠIAI	1 transekta	2010	7	0			0,5	gera
LŪŠIAI	2 transekta	2010	6	64			0,82	gera
LŪŠIAI	3 transekta.	2010	5	0			0,5	gera
LŪŠIAI	4 transekta	2010	7	40			0,7	gera
LŪŠIAI	5 transekta.	2010	7	37			0,69	gera
LŪŠIAI	6 transekta	2010	6	95			0,98	l.gera
LŪŠIAI	7 transekta	2010	6	0			0,5	gera
LŪŠIAI	8 transekta	2010	6	neapsk.			0,0	l. bloga ?
LŪŠIAI	vidurkis	2010	6,25	33,7			0,59	gera
PLATELIAI	1 transekta	2005	6	-3,2			0,48	vidutinė
PLATELIAI	2 transekta	2005	6	65			0,83	l.gera
PLATELIAI	vidurkis	2005	6	30,9			0,66	gera
SPINDŽIUS	1 transekta	2006	6	neapsk.			0,0	l. bloga ?
SPINDŽIUS	2 transekta	2006	5	neapsk.			0,0	l. bloga ?
SPINDŽIUS	3 transekta	2006	5	8,8			0,54	gera
SPINDŽIUS	4 transekta	2006	5	neapsk.			0,0	l. bloga ?
SPINDŽIUS	5 transekta	2006	6	neapsk.			0,0	l. bloga ?
SPINDŽIUS	vidurkis	2006	5,4				0,12	bloga ?
STIRNIAI	3 transekta.	2010	6	19,2			0,6	gera
STIRNIAI	4 transekta	2010	6	32			0,66	gera
STIRNIAI	5 transekta.	2010	6,5	10,3				gera
STIRNIAI	6 transekta	2010	5	neapsk.				-
STIRNIAI	7 transekta	2010	6,5	0				gera
STIRNIAI	vidurkis	2010	6	15,4				gera
ŠLAVANTAS	1 transekta	2008	7	2,3				gera
ŠLAVANTAS	2 transekta	2008	7	39,9				gera
ŠLAVANTAS	3 transekta	2008	5	0			0,5	gera
ŠLAVANTAS	4 transekta	2008	7	38,4				gera
ŠLAVANTAS	5 transekta	2008	7	55,6				gera
ŠLAVANTAS	vidurkis	2008	6,6	27,2				gera
TAURAGNAS	1 transekta	2001	9	25,5				gera
TAURAGNAS	2 transekta	2001	5	64				l.gera
TAURAGNAS	3 transekta	2001	5	-25				vidutinė
TAURAGNAS	4 transekta	2001	8	-30,1				vidutinė
TAURAGNAS	5 transekta	2001	6	85,9				l.gera
TAURAGNAS	vidurkis		6,6	24				gera
VIEVIS	1 transekta	2006	4	-39,6	-50	-89,6		bloga
VIEVIS	2 transekta	2006	4	-13,6	-50	-63,6		bloga
VIEVIS	3 transekta	2006	2	-15,7	-50	-65,7		bloga
VIEVIS	4 transekta	2006	4	-33,8	-50	-83,8		bloga
VIEVIS	vidurkis	2006	3,5	-26		-76		bloga

Baluošo ežere pagal makrofitus apskaičiuotas pradinis LRI atitiko labai gerą ir gerą būklę, tačiau dėl mažo augalų augimo gylio koreguotas (viena klase pažemintas) indeksas atitiko tik vidutinę ir gerą būklę ir bendra ežero būklė įvertinta kaip **vidutinė**.

Bendra **bloga** būklė pagal makrofitus nustatyta Vievio ežere. Jau pradinės neigiamos indekso reikšmės atitiko vidutinę būklę. Dėl mažo augalų augimo gylio (<5 m) koreguotas indeksas atitiko tik blogą būklę. Vizualiai prastą ežero būklę rodė siūlinių žaliadumblių gausa, kurių buvimas nėra naudojamas indekso skaičiavimui, bet akivaizdžiai įtakoja pasinėrusių augalų gausumą, kuris lemia makrofitų indekso reikšmę.

Iš visų tirtųjų ežerų ypač išsiskiria Spindžiaus ežeras, kurio povandeninė augalija daugelyje transektų yra degradavusi taip, kad makrofitų indeksas neapskaičiuojamas ir jo bendra būklė pagal makrofitų indeksą perskaičiuotą į EQR būtų **bloga**. Ar to priežastys gamtinės, ar antropogeninės kilmės, nustatyti yra sudėtinga. Viena iš augalų mažo gausumo priežasčių vietomis gali būti dugno morfologija (statūs dugno šlaitai), tačiau tolygesnio nuolydžio vietose povandeniniai augalai auga iki 5-6 m gylio, bet jų gausumas ir ten yra labai mažas. Pakraščiuose besivystanti plūdurlapių augalų (lūgnių ir lelijų) rodytų ilgalaikį mažą vandens skaidrumą (iš visų tirtų ežerų jis yra mažiausias – 3,7 m). Pastebėta, kad ties poilsivietėmis krantų žolinė danga degradavusi ir po lietaus dėl nuplovos litoralėje vanduo ilgą laiką išlieka drumstas ir tai gali būti dar viena povandeninės augalijos degradavimo priežastis. Taigi mažo augalijos gausumo priežastys gali būti ir antropogeninės ir gamtinės kilmės.

6 lentelė. >9 m gylio ežerų makrofitų ir fizikiniai – cheminiai parametrai

Ežeras	Tyrimo metai	Didžiausias a. augimo gylis m	LRI	EQR	TP mg/l	TN Mg/l	Skaidrumas m
Dusia	2006	6,3	36	0,68	0,04	1,024	6,1
Lūšiai	2010	6,25	33,7	0,67	0,0136	0,71	4,95
Plateliai	2005	6	30,9	0,65	0,021	0,608	7,2
Stirniai	2010	6	15,4	0,58	0,0115	0,76	5,0
Spindžius	2006		–	0,12	0,018	0,490	3,7
Šlavantas P	2008	6,6	27,2	0,64	0,054	1,58	3,8
Tauragnas	2001	6,6	24	0,62	0,02	1,023	6,1
Baluošas	2008	3,8	-6,2	0,47	0,016	0,48	5,9
Vievis	2006	3,5	-76	0,12	0,013	1,08	4,4

Atlikus statistinę analizę (Spearmano koreliacija) >9 m vidutinio gylio ežerų makrofitų indekso LRI ir EQR vidutinės reikšmės (6 lentelė) nerodė patikimo statistinio ryšio su vandens skaidrumu, bendro fosforo ar bendro azoto kiekiais. Tik viename Dusios ežere ekologinė būklė pagal makrofitus ir hidrocheminius rodiklius visiškai sutapo. Ypač ryškus neatitikimas tarp kokybės klasės pagal makrofitus ir hidrocheminių rodiklių (bendras P, bendras N) nustatytas Spindžiaus, Vievio ir Baluošo ežeruose.

**6. MAKROFITŲ INDEKSO PRIKLAUSOMYBĖ NUO FIZIKINIŲ–CHEMINIŲ VANDENS
KOKYBĖS ELEMENTŲ**

7 lentelė. Ežerai, kuriuose makrofitai tirti 2005-2010 metais

EŽERAS	Baseinas	Savivaldybė	Plotas km²	Vidutinis gylis, m	Tipas	Makrofitų tyrimo metai
ALKSNAS	Dauguvos int.	Ignalinos r.	1,781	2,56	<3	2006
DYSNYKŠTIS	Dauguvos int.	Ignalinos r.	5,381	2,7	<3	2006
GERMANTAS	Ventos	Telšių r.	1,569	2,4	<3	2007
IMBRADAS	Dauguvos int.	Zarasų r.	0,617	2,12	<3	2009
KEMĖŠYS	Žeimenos	Utenos r.	0,531	1,92	<3	2007
MASTIS	Ventos	Telšių r.	2,741	2,6	<3	2009
PAEŽERIŲ	Ventos	Šiaulių r.	1,75	2,8	<3	2009
PARŠEŽERIS	Ventos	Šilalės r.	1,939	2,6	<3	2009
RIEŠĖ	Neries m. int.	Vilniaus r.	0,881	2,5	<3	2007
RŪŽAS	Dauguvos int.	Ignalinos r.	2,29	2,47	<3	2010
STERVAS	Ventos	Telšių r.	1,309	1,38	<3	2008
VIEŠINTAS	Mūšos	Anykščių r.	1,962	2,85	<3	2009
VILKAS	Nemuno m. int.	Druskininkų	0,925	2,97	<3	2007
ALNIS	Žeimenos	Molėtų r.	1,064	5,94	3-9	2005
ANTAKMENIŲ	Nemuno m. int.	Trakų r.	0,781	5,85	3-9	2006
BIJOTE	Ventos	Šiaulių r.	0,607	4,3	3-9	2009
DRŪKŠIAI	Dauguvos int.	Zarasų r.	44,8	8,21	3-9	2008
GUDELIŲ	Mūšos	Šiaulių r.	2,33	4	3-9	2009
KAUKNORIS J.	Nemuno m. int.	Lazdijų r.	0,581	4,33	3-9	2008
LIELUKAS	Merkio	Varėnos r.	0,884	4,2	3-9	2009
LUKSTAS	Ventos	Telšių r.	10,18	3,6	3-9	2005
NEDINGIS	Merkio	Varėnos r.	3,163	3,4	3-9	2009
PLINKŠIŲ	Ventos	Mažeikių r.	3,463	3,61	3-9	2009
RUBIKIŲ	Šventosios	Anykščių r.	9,44	5,7	3-9	2005
SKAISTĖ	Nemunėlio	Rokiškio r.	0,599	4,94	3-9	2009
STIRNIAI	Žeimenos	Molėtų r.	8,624	6,3	3-9	2010
ŠVENTAS	Šventosios	Zarasų r.	4,42	6,38	3-9	2005
BALUOŠAS	Žeimenos	Ignalinos r.	4,273	10,7	>9	2008
DUSIA	Šešupės	Lazdijų r.	23,34	15,4	>9	2005
LŪŠIAI	Žeimenos	Ignalinos r.	3,914	13,9	>9	2010
PLATELIŲ	Minijos	Plungės r.	12,163	11,4	>9	2005
SPINDŽIUS	Nemuno m. int.	Trakų r.	1,186	10	>9	2006
ŠLAVANTAS	Nemuno m. int.	Lazdijų r.	1,885	11,3	>9	2008
VIEVIS	Neries m. int.	Elektrėnų	2,918	12,9	>9	2006

Siekiant nustatyti ryšius tarp makrofitų indekso LRI ir fizikinių-cheminių vandens kokybės elementų, buvo analizuojamos dvi ežerų grupės. Sekant Vokietijos metodika, atskirai vertinami <3 m vidutinio gylio persimaišantys ir >3 m vidutinio gylio stratifikuoti ežerai. Pirmajai priskyrimė seklius persimaišančius ežerus, iš kurių 13 yra < 3 m vidutinio gylio (7 lentelė) ir 2 ežerai, kurių vidutinis gylis nežymiai >3 m (8 lentelė patamsinti), bet jų didžiausias gylis neviršija 7 m, todėl manome, kad jie gali būti persimaišantys. Antrajai grupei priskyrimė visus likusius tirtus > 3 m vidutinio gylio ežerus (9 lentelė), nes neturime tikslių duomenų apie jų stratifikaciją.

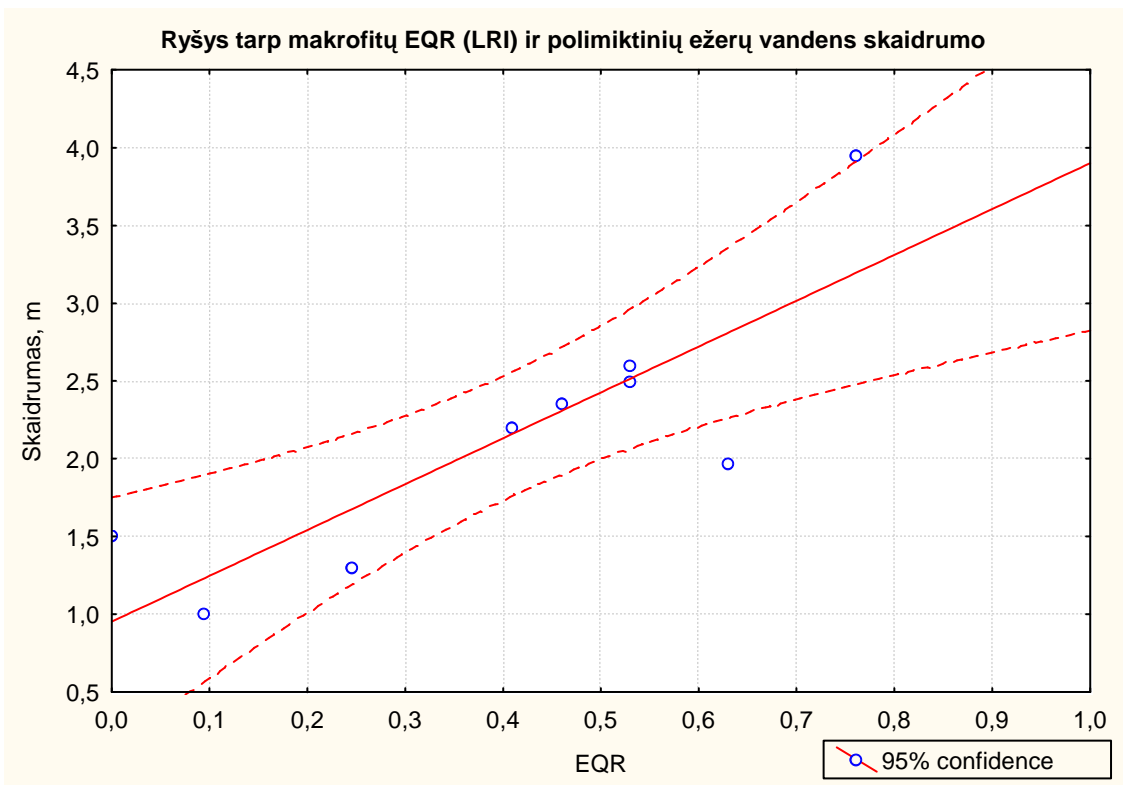
6.1. SEKLŪS PERSIMAIŠANTYS (< 3 M VIDUTINIO GYLIO) EŽERAI

Statistinei analizei makrofitų indeksas LRI buvo perskaičiuotas į EQR, nes tuo atveju kai makrofitų indeksas neapskaičiuojamas, jis neturi skaitmeninės reikšmės, o EQR tokiu atveju yra lygus 0,0 ir yra panaudojamas analizėje, kas yra svarbu, turint palyginti mažą tirtų ežerų skaičių. Nors buvo analizuojama 15 ežerų, kuriuose atlikti makrofitų tyrimai, 13 iš jų turėjo duomenis apie bendrą N ir P kiekį, tik 9 – vandens skaidrumo matavimus (8 lentelė). Kadangi analizuojamų atvejų yra mažai, naudojome Spirmano koreliaciją.

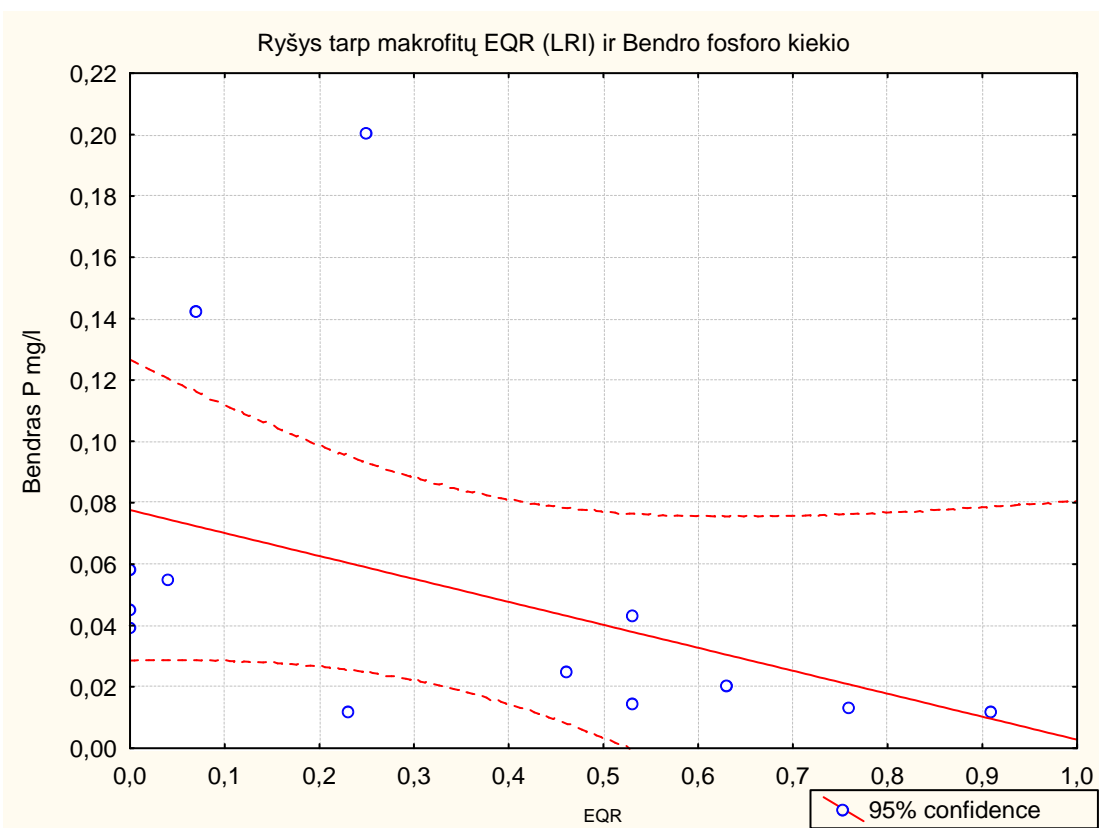
8 lentelė. Seklių persimaišančių ežerų, tirtų 2005-2010 m. duomenys.

Būklė pagal makrofitų rodiklį EQR: (mėlyna – labai gera, žalia – gera, geltona – vidutinė, ruda – bloga, raudona – labai bloga)

Ežerai polimiktiniai	Tyrimo metai	Ežero didžiausias gylis m	Ežero vid.gylis m	Didžiausias augalų augimo gylis m	EQR	BN mg/l	BP mg/l	Skaid rumas m
Alksnas	2006	4,6	2,56	2,45	0,5	–	–	–
Dysnykštis	2006	5	2,7	2,2	0,29	–	–	–
Germantas	2007	5,8	2,4	3,2	0,91	0,685	0,012	–
Imbradas	2009	3,3	2,12	2,4	0,46	1,1	0,025	2,35
Kemėšys	2007	4,1	1,92	1,8	0,41	0,685	0,012	2,2
Lūkstas	2005	7	3,6	1,1	0,25	1,347	0,201	1,3
Mastis	2009	4,8	2,6	1,25	0,1	1,34	0,142	1,0
Nedzingis	2009	6,9	3,4	2,95	0,63	1,45	0,02	1,962
Paežerių	2009	6,6	2,8	1,0	0	1,535	0,058	
Paršežeris	2009	4	2,6	1,2	0	1,675	0,045	1,5
Riešė	2007	6	2,5	1,5	0,04	1,373	0,055	
Rūžas	2009	4,32	2,47	2,9	0,53	1,003	0,0145	2,6
Stervas	2008	2,6	1,38	1,75	0	0,763	0,039	
Viešintas	2009	7,65	2,85	2,4	0,76	1,45	0,013	3,95
Vilkas	2007	5,9	2,97	3,3	0,53	1,144	0,043	2,5

1. pav.

2 pav.

9 analizuotuose sekliuose persimaišančiuose ežeruose nustatyta patikima stipri teigiama koreliacija tarp makrofitų rodiklio EQR (RI atitiktens) ir vandens skaidrumo ($R = 0,77884$, $p < 0,005$) (1 pav.). 13 tirtų ežerų nustatyta vidutinio stiprumo neigiama koreliacija tarp makrofitų rodiklio ir bendrojo fosforo kiekio ($R = -0,675$, $P < 0,05$) – 2 pav.

6.2. STRATIFIKUOTI (> 3 M VIDUTINIO GYLIO) EŽERAI

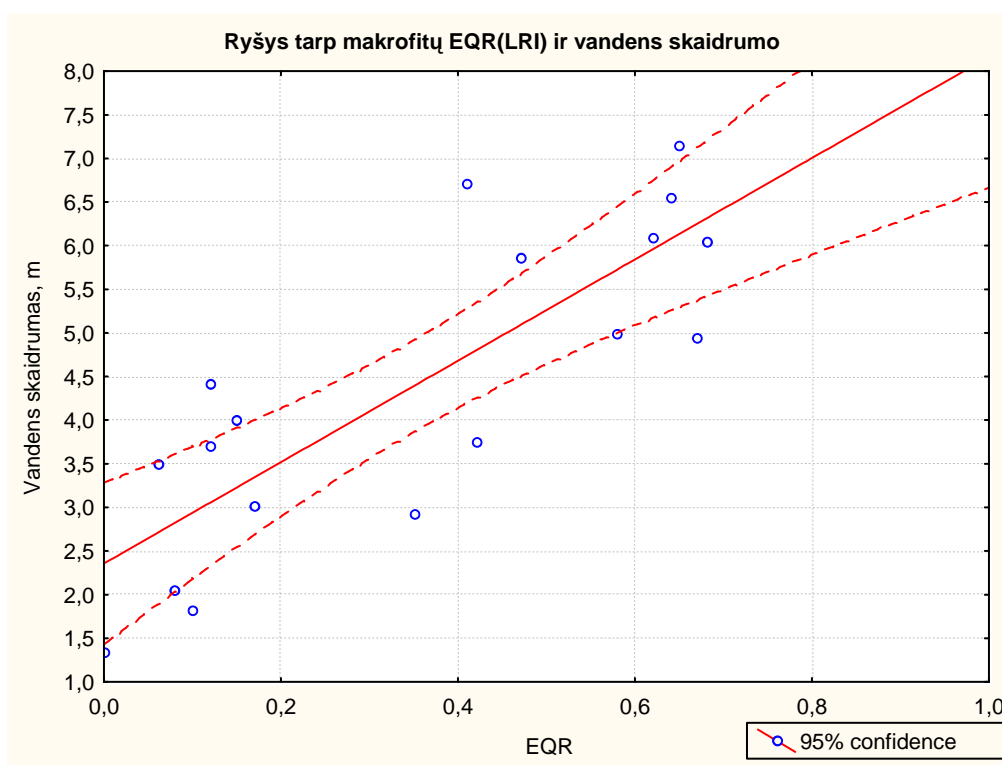
Statistinei analizei naudota 19 ežerų, kurių vidutinis gylis >3 m ir kurie turėtų būti stratifikuoti. Visuose ežeruose makrofitų indeksas LRI buvo perskaičiuotas pagal patikslintą indikacinių rūšių sąrašą ir perskaičiuotas į EQR, kad kuo daugiau ištirtų ežerų būtų galima panaudoti analizei

9 lentelė. Stratifikuotų ežerų (vidutinis gylis >3 m), tirtų 2005-2010 m. duomenys. Būklė pagal makrofitų rodiklį EQR: **žalia** – gera, **geltona** – vidutinė, **ruda** – bloga, **raudona** – labai bloga

Ežerai	Tyrimo metai	Didžiausias gylis m	Vidut. gylis m	Didžiausias augalų augimo gylis m	LRI	EQR	BN mg/l	BP mg/l	skaidrumas m
Alnis V.	2002	22,05	5,94	4,9	27,8	0,64	0,951	0,007	6,55
Antakmenių	2006	12,5	5,85	2,7		0,08	1,570	0,035	2,06
Baluošas	2008	33,1	10,7	3,8	-6,2	0,47	0,469	0,014	5,86
Bijotė	2009	10,66	4,3	3,1		0,06	0,81	0,018	3,5
Drūkšiai	2008	33,3	8,21	5	-17,8	0,41	0,887	0,053	6,7
Dusia	2006	32,6	15,4	6,3	36	0,68	0,850	0,036	6,05
Gudelių	2009	15	4	3,75	-61,6	0,22	0,832	0,028	
Kauknoris Juodasis	2008	13,88	4,33	4,6	29,7	0,35	0,778	0,026	2,92
Lielukas	2009	9,8	4,2	2,7		0	2,1	0,049	1,34
Lūšiai	2010	37	13,9	6,25	33,7	0,67	0,71	0,014	4,95
Plateliai	2005	46	11,4	6	30,9	0,65	0,608	0,021	7,15
Plinkšių	2009	11,75	3,61	3,2		0,1	0,034	0,006	1,83
Rubikiai	2004	16,1	5,7	3,46		0,15	1,480	0,026	4,0
Skaistė	2009	13,08	4,94	2,9		0,17	1,3	0,021	3,03
Spindžius	2006	24,5	10	5,4		0,12	0,49	0,018	3,7
Stirniai	2010	35,1	6,3	6	15,4	0,58	0,76	0,012	5
Šlavantas	2008	28,8	11,3	5,1		0,42	1,511	0,053	3,8
Tauragnas	2001	60,5	18,7	6,6	24	0,62	0,657	0,017	6,1
Vievis	2006	33	12,9	3,5	-76	0,12	0,855	0,025	4,4

Nė viename iš analizuotų ežerų nenustatyta bendra labai gera būklė. Atskirose kai kurių ežerų transektose tokia būklė buvo nustatyta, tačiau analizei naudojama visų ežero transektų verčių vidurkiai tokios būklės nerodė. Kadangi dauguma tirtų ežerų yra palyginti didelio ploto, bent atskiros ežerų dalys neišvengiamai patiria antropogeninį poveikį ir tose ežerų dalyse paprastai augalijos kaita prastėjimo kryptimi gana pastebima ir pagal makrofitus nustatoma blogesnė ekologinė būklė, negu pagal hidrocheminius rodiklius. Be to, nemažai ežerų nustatytas mažas augalų augimo gylis ir tuo atveju, kai jis yra <5 m, o LRI >0, ekologinė būklė žeminama visa klase.

Patikima stipri koreliacija nustatyta tik tarp makrofitų EQR (LRI) ir vandens skaidrumo ($R = 0,774$, $p < 0,05$) – 3 pav. Tarp makrofitų rodiklių (LRI ir jo atitiktens EQR) ir bendrojo azoto (BN) ir bendrojo fosforo (BF) kiekio nustatyta tik neigiama statistiškai nereikšminga koreliacija.

3 pav.

Taigi ir <3 m, ir >3 m vidutinio gylio ežeruose, makrofitų rodiklis (LRI/EQR) yra glaudžiai susijęs su vandens skaidrumu, kuris iš vienos pusės labai priklauso nuo maisto medžiagų ir planktono kiekio, o taip pat yra svarbus faktorius, įtakojantis povandeninių makrofitų augimo gylį. Sekliuose persimaišančiuose ežeruose makrofitų rodiklis ((LRI/EQR) sudijęs su bendrojo fosforo kiekiu, tačiau didėjant ežerų vidutiniam gyliui, ryšys tarp makrofitų rodiklių ir cheminių vandens kokybės elementų (BP kiekio) mažėja.

APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS

2010 m. makrofitų tyrimai inventorizuojant rūšis transektose, nustatant rūšių gausumą ir didžiausią augimo gylį, atlikti 3 ežeruose: Rūžo ežere (vidutinis gylis <3 m), Stirnių (vidutinis gylis 3-9 m) ir Lūšių (vidutinis gylis >9 m) ežeruose.

Tirtų ežerų ekologinė būklė įvertinta pagal Vokietijos etaloninį indeksą RI, kuris apskaičiuojamas pagal papildytą pastarųjų metų duomenimis Lietuvos ežerams indikacinių rūšių sąrašą ir vadinamu LRI. Indekso reikšmė apskaičiuojama kiekvienai transektai, bendra ežero būklė vertinama pagal indekso vidurkį.

Visiems trims (RŪŽO, STIRNIŲ ir LŪŠIŲ) ežerams nustatyta bendra **GERA** ekologinė būklė, tačiau:

LŪŠIŲ ežero vienoje (8 transekte) nustatytas labai mažas povandeninių augalų gausumas, kuris gali būti vertinamas kaip labai blogos ekologinės būklės požymis, buvo susietas su nepalankiomis augalijai sąlygomis – dideliu šlaito nuolydžiu ir bendram vertinimui įtakos neturėjo.

STIRNIŲ ežero tirtoji dalis pagal augalų rūšių gausumą ir didžiausią augimo gylį išsiskyrė į dvi skirtingas dalis, kurių viena priskirtina >9 m vidutinio gylio vandens telkiniams, antroji – seklesniems. Todėl labai sudėtingo dubens ežerai pirmiausia turėtų būti suskirstyti į vandens telkinius bent pagal vidutinį gylį ir tik tada vykdomas hidrocheminių ir biologinių parametru monitoringas, nes atskirose tokio sudėtingo vandens telkinio dalyse eutrofikacijos, užaugimo ir kiti procesai vyksta skirtingai.

RŪŽO ežero šiaurinėje ežero įlankoje (9 transekte) nustatyta bloga ekologinė būklė, tačiau tokios sąlygos yra palankios Europos mastu svarbios rūšies pūslėtosios aldrūnės (*Aldrovanda vesiculosa*) gyvavimui. Tokiu būdu Vandens direktyvos reikalavimai ne visada sutampa su kitų gamtosauginių direktyvų reikalavimais.

Peržiūrėjus makrofitų tyrimų duomenis ir atlikus 9 gilių (vidutinis gylis >9 m) 2005-2010 m. laikotarpyje tirtų ežerų statistinę analizę makrofitų indekso LRI ir EQR vidutinės reikšmės nerodė patikimo statistinio ryšio su vandens skaidrumu, bendro fosforo ar bendro azoto kiekiais. Viena iš to priežasčių gali būti ir palyginti mažas tirtų ežerų skaičius, nepakankamas sudėtingo dubens ežerų suskirstymas į vandens telkinius pagal Vandens Direktyvos reikalavimus.

2005-2010 metais makrofitų tyrimai atlikti 34 ežeruose, kuriuose makrofitų etaloninis indeksas buvo perskaičiuotas, remiantis pastarųjų metų patikslintu Lietuvos indikacinių rūšių sąrašu. Siekiant nustatyti ryšius tarp makrofitų indekso LRI ir fizikinių-cheminių vandens kokybės elementų, buvo analizuojami 32 ežerai, apie kuriuos yra ir makrofitų, ir fizikinių-cheminių tyrimų duomenys. Atskirai vertintii <3 m vidutinio gylio persimaišantys ir >3 m vidutinio gylio stratifikuoti ežerai.

Analizuojant 13 seklių persimaišančių (dauguma <3 m vidutinio gylio) ežerų ekologinės būklės priklausomybę nuo hidrocheminių kokybės elementų, nustatyta vidutinio stiprumo neigiama koreliacija tarp makrofitų rodiklio ir bendrojo fosforo kiekio ($R = -0,675$, $P < 0,05$). Taip pat šio tipo ežeruose nustatyta patikima stipri teigiama koreliacija tarp makrofitų rodiklio EQR (RI atitiktens) ir vandens skaidrumo ($N = 9$, $R = 0,77884$, $p < 0,005$).

Stratifikuotiems ežerams (vidutinis gylis >3 m) tarp makrofitų rodiklių (LRI ir jo atitiktens EQR) ir bendrojo azoto (BN), bendrojo fosforo (BF) kiekio nustatyta tik neigiama statistiškai nereikšminga koreliacija. Patikima stipri koreliacija nustatyta tarp makrofitų EQR (LRI) ir vandens skaidrumo ($R = 0,774$, $p < 0,05$).

Visų tipų ežeruose makrofitų rodiklis (LRI/EQR) yra glaudžiai susijęs su vandens skaidrumu. Sekliuose persimaišančiuose ežeruose makrofitų rodiklis ((LRI/EQR) sudijęs su bendrojo fosforo kiekiu, tačiau didėjant ežerų vidutiniam gyliui, ryšys tarp makrofitų rodiklių ir cheminių vandens kokybės elementų (BP kiekio) mažėja.

Ežerų ekologinės būklės vertinimo metodas pagal makrofitų etaloninį indeksą LRI geriausiai tinka tinka sekliems persimaišantiems (daugiausia <3 m ir 3–9 m vidutinio gylio) ežerams. Jis gali būti naudojamas ir gilių stratifikuotų ežerų ekologinės būklės vertinimui, tačiau turi būti sukaupta daugiau duomenų galimam makrofitų indikacinių rūšių ar papildomų kriterijų koregavimui. Be to, labai sudėtingo dubens ežerai pirmiausia turėtų būti suskirstyti į vandens telkinius pagal vidutinį gylį ir hidrocheminiai tyrimai atliekami kiekvieno iš jų giliausioje dalyje – tokiu būdu neatitiktis tarp ekologinės būklės vertinimo pagal hidrocheminius ir makrofitų rodiklius turėtų būti žymiai mažesnis.

UPIŲ MAKROFITŲ MONITORINGAS

IVADAS

Lietuvos upių makrofitų tyrimai, siekiant parengti jų ekologinės būklės vertinimo sistemą pagal Europos Vandens Politikos Direktyvos reikalavimus, pradėti 2005 m. 2005-2010 m. laikotarpyje makrofitų tyrimai atlikti 49 mažųjų (baseino plotas <100 km²), 103 vidutinių (baseino plotas 100-1000 km²) ir 41 didelių upių (baseino plotas 1000-10000 km²) atkarpose. Makrofitų upėse lauko tyrimai ir ekologinės būklės vertinimas atliktas vadovaujantis Vokietijoje sukurta ir publikuota metodika (MEILINGER, SCHNEIDER., MELZER, 2005, SCHAUMBURG ET AL., 2006).

2010 metų užduotys:

1. Atlikti makrofitų rūšių inventorizaciją 13 upių atkarpu, nustatant jų rūšių įvairovę (vnt.) ir gausumą (balais).
2. Aprašyti makrofitų tyrimų vietas, įvertinant substratą, antropogeninės veiklos pobūdį.
3. Remiantis naujais duomenimis, papildyti vidutinių upių tipui jautrių ir tolerantiškų antropogeniniam poveikiui makrofitų rūšių sąrašą.
5. Remiantis naujais duomenimis įvertinti priklausomybę upėse tarp ekologinę būklę pagal makrofitus apibūdinančių rodiklių reikšmių ir hidromorfologinių bei cheminių vandens kokybės elementų.
6. Pateikti išvadas ir rekomendacijas dėl Lietuvos sąlygomis tinkamų makrofitų rodiklių (indeksų ar kt.) naudojimo mažų ir vidutinių upių ekologiškai būklei pagal makrofitus vertinti bei pateikti siūlymus dėl vertinimo kriterijų pagal šiuos rodiklius.

1. METODIKA

1.1 LAUKO TYRIMAI

Makrofitų inventorizacija

Makrofitų (helofitų ir hidrofītų, įskaitant augalus plūduriuojančiais lapais) inventorizacija atliekama vieną kartą intensyvios vegetacijos laikotarpiu (liepos-rugpjūčio mėn.) apie 100 m ilgio upių atkarpose. Augalų rūšių gausumas vertinamas pagal 5 balų skalę: 1-labai retas, 2 – retas, 3 – neretas, 4 – dažnas, 5 – labai dažnas/vyraujantis (MEILINGER, SCHNEIDER., MELZER, 2005). Panaši penkių balų skalė Interkalibracijos grupės pasiūlyta naudoti visose šalyse duomenų unifikavimui. Prie kiekvieno inventorizuoto augalo pažymima priklausomybė ekologiškai morfologinei grupei: **Iškylantys** (Em.) – augalai iškeliantys stiebus virš vandens (anglų kalba – emerged); **Plūduriuojantys** (Fl.) – plūduriuojantys vandens paviršiuje ar plūduriuojančius vandens paviršiuje lapus turintys augalai (anglų kalba – floating, floating leaved). **Povandeniniai** (Subm.) – panirę po vandeniu augalai (anglų kalba – submerged). Jeigu vaga ištiesai užaugusi iškylančiais augalais, pažymima, kurios rūšys dominuoja.

Kiti stebimi parametrai

Vidutinis plotis m

Vidutinis gylis m

Vyraujantys substratai %

- akmenys, rieduliai (> 6 cm)
- žvirgždas-gargždas (2-60 mm)
- smėlis (0,2–2 mm)
- molžemis
- dumblas
- durpė/organiniai

Vandens spalva

Vandens kvapas (yra, nėra)

Vandens drumstumas (nėra, vidutiniškas, stiprus)

Vandens lygis (vanduo išdžiūvęs, žemas, vidutinis, aukštas)

Upės vingiuotumas:

- 0 – tiesi
- 1 – silpnai vingiuota
- 2 – vingiuota
- 3 – labai vingiuota

Upės profilis:

- 0 – ištiesinta
- 1 – pusiau natūrali
- 3 – natūrali

Tėkmės greitis pagal BLFW (1995):

- I – nepastebima (vanduo beveik stovintis)
- II – vos pastebima (srovė labai silpna, bet pastebima)
- III – lėta (srovė pastebima, vandens paviršius beveik lygus)
- IV – greita (srovė vidutiniškai turbulentinė)
- V – l. greita (sūkuriuojanti (turbulentinė) tėkmė)
- VI – srauni (labai sūkuriuojanti, šniokčianti)

Užpavėsinimas pagal Wörlen (1992):

- 1 – visiškai apšviesta (nuo saulėtekio iki saulėlydžio)
- 2 – apšviesta (didelę dalį nuo saulėlydžio iki saulėtekio, bet visada šilčiausiomis dienos valandomis)
- 3 – dalinai apšviesta (daugiausiai saulėje, bet šešėlis šilčiausiomis dienos valandomis)
- 4 – pusiau užpavėsinta (šešėlyje daugiau nei pusę dienos ir visuomet vidurdienį)
- 5 – visiškai užpavėsinta

Pakrančių augalija:

- Paupio miškai
- Medžių/krūmų juosta
- Pavieniai medžiai/ krūmai
- Natūrali pieva
- Pelkė
- Aukštieji žolynai
- Kultūriniai/svetimžemiai a.
- Plantacijos
- KITA

Žmogaus veikla:

- Ganyklos
- Dirbami laukai
- Gyvenvietė
- Pavienės sodybos
- Stovyklavietės
- KITA

1.2. INDEKSO SKAIČIAVIMAS IR UPIŲ EKOLOGINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS PAGAL

MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI

(MEILINGER, SCHNEIDER., MELZER, 2005; SCHAUMBURG ET AL., 2006)

Skaičiavimui naudojama tik pasinėrusieji augalai ir būdmainių augalų povandeninės formos. Helofitų dominavimas naudojamas kaip papildomas kriterijus.

Pasinėrusių augalų gausumo keitimas augalų kiekiu

Visų pasinėrusių augalų rūšių gausumas, įvertintas balais, indekso skaičiavimui pakeliamas kubu ir vadinamas „kiekiu“: gausumas³ = kiekis.

Inventorizuotų rūšių priskyrimas tipui būdingoms indikacinėms rūšims

Inventorizuotos pasinėrusių makrofitų rūšys turi būti priskirtos 3 skirtingoms rūšių grupėms: **Rūšių grupė A** – rūšys gausios etaloninės būklės vietose (neveikiamose ar minimaliai paveiktose žmogaus veiklos) ir retai randamos kitokiose sąlygose; **Rūšių grupė C** – rūšys retai randamos etaloninėse sąlygose ir dažniausiai auga ten, kur yra labai mažai arba visai nėra grupės A rūšių; **Rūšių grupė B** – rūšys, kurios nerodo prieraišumo etaloninėms ar ne etaloninėms sąlygoms. *(Atskiriems upių tipams būdingų indikacinių rūšių sąrašai pateikiami tekste prie kiekvieno upių tipo aprašymo).*

Bendro rūšių kiekio skaičiavimas

Turi būti suskaičiuotas bendras pasinėrusių augalų rūšių kiekis ir kiekvienos rūšių grupės kiekis. Jeigu yra inventorizuota rūšių, kurių nėra indikacinių rūšių sąrašė, jos skaičiavime nenaudojamos, bet jeigu jos sudaro ≥ 25 % bendro rūšių kiekio, apskaičiuota indekso vertė bus tik orientacinė, bet nepatikima.

Būtinės sąlygos patikimam indekso apskaičiavimui:

- makrofitų rūšys, priskirtos indikacinių rūšių grupėms A, B, C, turi sudaryti > 75 % bendro „augalų kiekio“
- bendras rūšių, priskirtų grupėms A, B ir C „augalų kiekis“ turi būti ne mažiau kaip 26.

Etaloninio indekso formulė

$$RI = \frac{\sum_{i=1}^{n_A} Q_{Ai} - \sum_{i=1}^{n_C} Q_{Ci}}{\sum_{i=1}^{n_g} Q_{gi}} \cdot 100$$

RI – Etaloninis indeksas

Q_{Ai} – Rūšių grupės A i-tojo taksono “Augalų kiekis”

Q_{Ci} – Rūšių grupės C i-tojo taksono “Augalų kiekis”

Q_{gi} – Visų rūšių grupių “Augalų kiekis”

n_A – Rūšių grupės A bendras taksonų skaičius

n_C – Rūšių grupės C bendras taksonų

n_g – Bendras taksonų skaičius

“Augalų kiekis” = rūšies gausumas³

Įvairovės indekso ir Lyginumo (E) formulė

$$H_s = -\sum_{i=1}^s N_i \cdot \ln N_i$$

H_s – Shannon & Weaver Įvairovės indeksas

N_i – Santykis i-tojo taksono “augalų kiekio”/su bendru visų taksonų “augalų kiekiu”

S – bendras biocenozės augalų skaičius

$$E \equiv \frac{H_s}{\ln s}$$

E – Lyginumas

Etaloninio indekso verčių koregavimas pagal papildomus kriterijus mažoms, vidutinėms ir didelėms upėms

Pagal formulę apskaičiuoto makrofitų etaloninio indekso koregavimui **mažoms, vidutinėms ir didelėms upėms** yra naudojami papildomi kriterijai:

- minimalus rūšių skaičius
- *Myriophyllum spicatum* ir *Batrachium* spp. dominavimas
- helofitų (*Glyceria maxima*, *Phalaroides arundinacea*, *Phragmites australis*, *Sagittaria sagittifolia*, *Sparganium erectum*, *Sparganium emersum*, *Urtica dioica*) dominavimas
- lyginumas

Mažoms ir vidutinėms upėms

Jeigu $RI \geq 0$ ir pasinėrusių rūšių skaičius < 5 , RI sumažinamas 20,

Jeigu $RI \geq 0$ ir lyginumas $< 0,75$, RI sumažinamas 30,

Jeigu $RI \geq 0$ ir bendras *Myriophyllum spicatum* ir *Batrachium* rūšių kiekis $> 60\%$,

RI sumažinamas 80.

Jeigu $RI \geq 0$ ir nustatytas helofitų dominavimas, RI sumažinamas 80.

Jeigu taikant papildomus kriterijus RI peržengia -100, jo minimali reikšmė paliekama -100.

Didelėms upėms

Jeigu $RI \geq -40$ ir pasinėrusių rūšių skaičius < 5 , RI sumažinamas 20,

Jeigu $RI \geq -40$ ir lyginumas $< 0,75$, RI sumažinamas 30,

Jeigu $RI \geq -40$ ir bendras *Myriophyllum spicatum* ir *Batrachium* rūšių kiekis $> 60\%$,
RI sumažinamas 80.

Jeigu $RI \geq -40$ ir nustatytas helofitų dominavimas, RI sumažinamas 80.

Jeigu taikant papildomus kriterijus RI peržengia -100, jo minimali reikšmė paliekama -100.

Etaloninio indekso RI reikšmių (nuo -100 iki +100) perskaičiavimo į EQR reikšmes (nuo 0 iki 1) formulė

$$EQR = (RI+100) \times 0,5/100$$

EQR reikšmės, atitinkančios mažų upių ekologinės būklės kategorijas

EQR reikšmė	Ekologinė būklė
1,00 – 0,63	Labai gera
0,62 – 0,50	Gera
0,50 – 0,25	Vidutinė
0,25 – 0,00	Bloga
–	Labai bloga

EQR reikšmės, atitinkančios vidutinių upių ekologinės būklės kategorijas

EQR reikšmė	Ekologinė būklė
1,00 – 0,58	Labai gera
0,57 – 0,40	Gera
0,40 – 0,20	Vidutinė
0,20 – 0,00	Bloga
–	Labai bloga

EQR reikšmės, atitinkančios didelių upių ekologinės būklės kategorijas

EQR reikšmė	Ekologinė būklė
1,00 – 0,50	Labai gera
0,50 – 0,30	Gera
0,30 – 0,15	Vidutinė
0,15 – 0,00	Bloga
–	Labai bloga

Labai bloga būklė yra neapskaičiuojama, pasireiškia labai mažu rūšių skaičiumi arba gausumu, povandeninės augalijos sunykimu, jeigu to priežastys yra nenatūralios

2. MAKROFITŲ TYRIMŲ VIETOS LIETUVOS UPĖSE 2010 M.

2010 m. makrofitų tyrimai vykdyti 13 upių atkarpose (1 lentelė): 2 – mažųjų upių (baseino plotas < 100 km²); 9 – vidutinių upių (baseino plotas 100-1000 km²); 2 – didelių upių (baseino plotas 1000-10 000 km²).

1 lentelė. Makrofitų tyrimo vietos upėse 2010 m.

Upė	Tyrimo vieta	Tipas pagal baseino plotą km ²
Ringuva	žemiau Užringuvio	<100
Saria	žiotyse	<100
Armona	žemiau santakos su Pavarkla	100-1000
Dotnuvėlė	žemiau Dotnuvos	100-1000
Jūra	ties Kvėdarna	100-1000
Kražantė	ties Piliukais	100-1000
Merkys	aukščiau Valkininkų	100-1000
Mūša-Lielupė	aukščiau Kulpės, ties keliu Nr. A12/77	100-1000
Nevėžis	žemiau Velžio	100-1000
Šaltuona	aukščiau Šauklių	100-1000
Venta	aukščiau Kuršėnų	100-1000
Šventoji	ties Šventupiu, ties keliu Nr. 118	1000-10 000
Šventoji	ties keliu Nr. 1502	1000-10 000

3. UPIŲ MAKROFITŲ TYRIMŲ 2010 M. DUOMENYS

3.1 MAŽOSIOS UPĖS (BASEINO PLOTAS < 100 KM²)

RINGUVA	ž. Užringuvio (ž. geležinkelio. tilto)	2010 08 11
Koordinatės	435276	6212786
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	80	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	1	
<i>Butomus umbellatus</i>	1	
<i>Mentha aquatica</i>	2	
<i>Phragmites australis</i>	3	
<i>Rorippa amphibium</i>	1	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	1	
<i>Sium latifolium</i>	1	
<i>Sparganium erectum</i>	3	
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	1	
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	1	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	1	
<i>Lemna minor</i>	2	
<i>Nuphar luteum</i>	2	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Nuphar luteum</i>	2	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	2	

RINGUVA	ž. Užringuvio (ž. geležinkelio tilto)	2010 08 11
Koordinatės	435276	6212786
VIDUTINIS PLOTIS M	8	
VIDUTINIS GYLIS M	0,6	
SUBSTRATAS %	smėlis	60
	dumblas	40
VANDENS SPALVA	gelsva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	nėra	
VANDENS LYGIS	vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	lėta	3
DUGNAS	matomas	
VINGIUOTUMAS	silpnai vingiuota	1
PROFILIS	pusiau natūrali	1
UŽPAVĖSINIMAS	apšviesta	2
PAKRANČIŲ AUGALIJA	natūrali pieva	K/D
	krūmų juosta	D/K
ŽMOGAUS VEIKLA	Ganyklos	K/D

SARIA	žiotyse (a. tiltelio)	2010 07 29
Koordinatės	619764	6103464
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	70	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	1	
<i>Berula erecta</i>	1	
<i>Caltha palustris</i>	1	
<i>Carex rostrata</i>	1	
<i>Equisetum fluviatile</i>	1	
<i>Mentha aquatica</i>	1	
<i>Rorippa amphibium</i>	1	
<i>Sparganium erectum</i>	3	
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	1	
Plūduriuojantys (Fl.)		
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Batrachium sp.</i>	2	
<i>Berula erecta</i>	2	
<i>Elodea canadensis</i>	1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	1	
<i>Lemna trisulca</i>	2	
<i>Potamogeton x fennicus</i>	2	
<i>Sparganium erectum</i>	2	
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	3	

SARIA	žiotyse	2010 08 11
Koordinatės	619764	6103464
VIDUTINIS PLOTIS M	6,5	
VIDUTINIS GYLIS M	0,21	
SUBSTRATAS %	smėlis	60
	dumblingas smėlis	38
	rieduliai	2
VANDENS SPALVA	gelsva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	nėra	
VANDENS LYGIS	vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	greita, vidutiniškai turbulentiška	4
DUGNAS	matomas	
VINGIUOTUMAS	Silpnai vingiuota	1
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	pusiau užpavėsinta	4
PAKRANČIŲ AUGALIJA	spygliuočių miškas	K
	pieva šienaujama	D
ŽMOGAUS VEIKLA	sodyba	D

3.2 VIDUTINĖS UPĖS (BASEINO PLOTAS 100-1000 KM²)

ARMONA	ž. Pavarklos	2010 08 14
Koordinatės	543863	6117714
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	10	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Glyceria nemoralis</i>	3	
<i>Mentha verticillata</i>	2	
<i>Phalaroides arundinacea</i>	3	
<i>Sium latifolium</i>	1	
<i>Veronica beccabunga</i>	1	
Plūduriuojantys (Fl.)		
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Agrostis stolonifera</i>	1	
<i>Amblystegium riparium</i>	1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	2	

ARMONA	ž. Pavarklos	2010 08 14
Koordinatės	543863	6117714
VIDUTINIS PLOTIS M	5	
VIDUTINIS GYLIS M	0,5	
SUBSTRATAS %	stambūs rieduliai	20
	gargždas	70
	smėlis	5
	dumblas	5
VANDENS SPALVA	ruda	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	nėra	
VANDENS LYGIS	vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	labai greita, turbulentinė	5
DUGNAS	matomas	
VINGIUOTUMAS	Silpnai vingiuota	1
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	dalinai apšviesta	3
PAKRANČIŲ AUGALIJA	spygliuočių miškas	K
	lapuočių miškas, iškirstas	D
ŽMOGAUS VEIKLA	aukščiau patvenkta, maišosi šiltas Armonos ir šaltas Pavarklos vanduo	

DOTNUVĖLĖ	ž. Dotnuvos	2010 08 14
Koordinatės	493136	6136057
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	40	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	1	
<i>Phalaroides arundinacea</i>	2	
<i>Sparganium erectum</i>	2	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Nuphar luteum</i>	3	
<i>Spirodela polyrhiza</i>	2	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Elodea canadensis</i>	1	

DOTNUVĖLĖ	ž. Dotnuvos	2010 08 14
Koordinatės	493136	6136057
VIDUTINIS PLOTIS M	3,5	
VIDUTINIS GYLIS M	0,67	
SUBSTRATAS %	smėlis	90
	dumblas	10
VANDENS SPALVA	rusva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	vidutinis	
VANDENS LYGIS	vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	lėta	3
DUGNAS	nematomas	
VINGIUOTUMAS	vingiuota	2
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	dalinai apšviesta	3
PAKRANČIŲ AUGALIJA	krūmai	K
	ganykla	D
ŽMOGAUS VEIKLA	ž. gyvenvietės	
	ganymas	K

JŪRA	ties Kvėdarna	2010 08 13
Koordinatės	371769	6159098
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	30	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Caltha palustris</i>	1	
<i>Myosotis scorpioides</i>	1	
<i>Phalaroides arundinacea</i>	1	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	2	
<i>Sium latifolium</i>	2	
<i>Sparganium erectum</i>	2	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Lemna minor</i>	1	
<i>Lemna trisulca</i>	2	
<i>Nuphar luteum</i>	1	
<i>Spirodela polyrhiza</i>	1	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Agrostis stolonifera</i>	1	
<i>Butomus umbellatus</i>	1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	3	
<i>Myriophyllum spicatum</i>	1	
<i>Nuphar luteum</i>	1	
<i>Potamogeton pectinatus</i>	1	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	2	
<i>Rhynchosyrium riparioides</i>	1	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	1	

JŪRA	ties Kvėdarna	2010 08 12
Koordinatės	371769	6159098
VIDUTINIS PLOTIS M	11	
VIDUTINIS GYLIS M	0,68	
SUBSTRATAS %	rieduliai (ø 0,5-1 m)	20
	gargždai	70
	smėlis	10
VANDENS SPALVA	ruda	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	vidutinis	
VANDENS LYGIS	vidutinis >	
VANDENS TĖKMĖ	greita	4
DUGNAS	nematomas	
VINGIUOTUMAS	silpnai vingiuota	1
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	apšviesta	2
PAKRANČIŲ AUGALIJA	lapuočių miškas	K/D
ŽMOGAUS VEIKLA	pavienės sodybos	

KRAŽANTĖ	ties Pilukais (ž. kabančio tilto)	2010 08 12
Koordinatės	439487	6170446
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	60	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Agrostis stolonifera</i>	1	
<i>Butomus umbellatus</i>	1	
<i>Epilobium hirsutum</i>	1	
<i>Mentha verticillata</i>	1	
<i>Phalaroides arundinacea</i>	2	
<i>Phragmites australis</i>	3	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	1	
<i>Sparganium erectum</i>	2	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Lemna minor</i>	1	
<i>Spirodela polyrhiza</i>	2	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Butomus umbellatus</i>	1	
<i>Fontinalis antipyretica</i>	2	
<i>Myriophyllum spicatum</i>	1	
<i>Potamogeton pectinatus</i>	3	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	2	

KRAŽANTĖ	ties Pilukais (ž. kabančio tilto)	2010 08 12
Koordinatės	439487	6170446
Vidutinis plotis m	8	
Vidutinis gylis m	0,55	
Substratas %	rieduliai	20
	gargždas	60
	dumblingas smėlis	20
Vandens spalva	gelsva	
Vandens kvapas	nėra	
Vandens drumstumas	nėra	
Vandens lygis	vidutinis	
Vandens tėkmė	l. greita	5
Dugnas	matomas	
Vingiuotumas	silpnai vingiuota	1
Profilis	natūrali	3
Užpavėsinimas	apšviesta	2
Pakrančių augalija	krūmai	K
	ganykla	D
Žmogaus veikla	slėnyje nėra	

MERKYS	a. Valkininkų (ties Čižiūnais)	2010 08 23
Koordinatės	555091	6025007
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	60	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Phalaroides arundinacea</i>	3	
<i>Agrostis stolonifera</i>	1	
<i>Carex acuta</i>	2	
<i>Cicuta virosa</i>	1	
<i>Galium palustre</i>	2	
<i>Glyceria fluitans</i>	1	
<i>Glyceria maxima</i>	2	
<i>Iris pseudacorus</i>	1	
<i>Mentha aquatica</i>	2	
<i>Mentha verticillata</i>	3	
<i>Rorippa amphibium</i>	3	
<i>Sparganium erectum</i>	2	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Lemna gibba</i>	2	
<i>Lemna minor</i>	2	
<i>Lemna trisulca</i>	3	
<i>Spirodela polyrhiza</i>	2	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Batrachium</i> sp.	3	
<i>Berula erecta</i>	2	
<i>Butomus umbellatus</i>	1	
<i>Elodea canadensis</i>	3	
<i>Myriophyllum spicatum</i>	1	
<i>Potamogeton crispus</i>	2	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	2	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	2	
<i>Sparganium emersum</i>	2	
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	1	

MERKYS	a. Valkininkų (ties Čižiūnais)	2010 08 23
Koordinatės	555091	6025007
VIDUTINIS PLOTIS M	13	
VIDUTINIS GYLIS M	1,1	
SUBSTRATAS %	smėlis	90
	dumblas	10
VANDENS SPALVA	gelsva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	nėra	
VANDENS LYGIS	>vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	lėta	3
DUGNAS	matomas	
VINGIUOTUMAS	vingiuota	2
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	apšviesta	2
PAKRANČIŲ AUGALIJA	reta medžių juosta	K
	reta medžių juosta	D
ŽMOGAUS VEIKLA	ganykla intensyvi	K
	ganykla intensyvi	D
	žemiau gyvenvietė	

MŪŠA	a. Kulpės	2010 08 11
Koordinatės	468311	6221679
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	10	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Carex rostrata</i>	1	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	1	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	1	
<i>Sparganium erectum</i>	3	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Spirodela polyrhiza</i>	1	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	1	
<i>Nuphar luteum</i>	1	

MŪŠA	a. Kulpės	2010 08 11
Koordinatės	468311	6221679
VIDUTINIS PLOTIS M	7,5	
VIDUTINIS GYLIS M	0,73	
SUBSTRATAS %	rieduliai	20
	žvirgždas padengtas priemoliu	70
	dumblas	10
VANDENS SPALVA	gelsva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	nėra	
VANDENS LYGIS	vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	lėta	3
DUGNAS	matomas	
VINGIUOTUMAS	tiesi	1
PROFILIS	ištiesinta	0
UŽPAVĒSINIMAS	pusiau užpavėsinta	4
PAKRANČIŲ AUGALIJA	Lapuočių miškas	D
	apaugęs karjeras	K
ŽMOGAUS VEIKLA	grioviai iš dirbamų laukų	K

NEVĖŽIS	ž. Velžio (ž. tilto)	2010 08 14
Koordinatės	527256	6174110
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	80	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Agrostis stolonifera</i>	1	
<i>Glyceria maxima</i>	2	
<i>Leersia oryzoides</i>	1	
<i>Lythrum salicaria</i>	1	
<i>Mentha verticillata</i>	3	
<i>Phalaroides arundinacea</i>	2	
<i>Phragmites australis</i>	2	
<i>Rorippa amphibium</i>	1	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	2	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	2	
<i>Sium latifolium</i>	2	
<i>Sparganium erectum</i>	3	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	2	
<i>Lemna minor</i>	2	
<i>Nymphaea alba</i>	3	
<i>Nuphar luteum</i>	2	
<i>Potamogeton natans</i>	3	
<i>Spirodela polyrhiza</i>	2	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Potamogeton lucens</i>	2	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	2	
<i>Sium latifolium</i>	2	

NEVĖŽIS	ž. Velžio (ž. tilto)	2010 08 14
Koordinatės	527256	6174110
VIDUTINIS PLOTIS M	25	
VIDUTINIS GYLIS M	1,5	
SUBSTRATAS %	smėlis	50
	dumblas	50
VANDENS SPALVA	rusva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	vidutinis	
VANDENS LYGIS	aukštas	
VANDENS TĖKMĖ	nepastebima	1
DUGNAS	nematomas	
VINGIUOTUMAS	silpnai vingiuota	1
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	dalinei apšviesta	3
PAKRANČIŲ AUGALIJA	medžių, krūmų juosta	K
	medžių, krūmų juosta	D
ŽMOGAUS VEIKLA	patvanka	
	gyvenvietė	D ir aukščiau

ŠALTUONA	a. Šauklių (a. Pašaltuonių tilto)	2010 08 12
Koordinatės	437734	6130163
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	40	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Phalaroides arundinacea</i>	1	
<i>Rorippa amphibium</i>	1	
<i>Sium latifolium</i>	2	
<i>Sparganium erectum</i>	3	
Plūduriuojantys (Fl.)		
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Nuphar luteum</i>	1	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	1	
<i>Sparganium erectum</i>	2	

ŠALTUONA	a. Šauklių	2010 08 12
Koordinatės	437734	6130163
VIDUTINIS PLOTIS M	7,5	
VIDUTINIS GYLIS M	0,6	
SUBSTRATAS %	žvirgždas	30
	smėlis	60
	dumblas	10
VANDENS SPALVA	gelsva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	vidutinis	
VANDENS LYGIS	> vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	greita	4
DUGNAS	nematomas	
VINGIUOTUMAS	silpnai vingiuota	1
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	pusiau užpavėsinta	4
PAKRANČIŲ AUGALIJA	šlaitas apaugęs medžiais	K
	medžių juosta	D
	pieva su pavieniais medžiais	D
ŽMOGAUS VEIKLA	gyvenvietė	K

VENTA	aukščiau Kuršėnų (a. Pavenčių medinio tilto)	2010 08 14
Koordinatės	433398	6206264
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	60	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Acorus calamus</i>	2	
<i>Butomus umbellatus</i>	2	
<i>Mentha aquatica</i>	3	
<i>Phragmites australis</i>	2	
<i>Rorippa amphibia</i>	1	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	1	
<i>Sparganium erectum</i>	3	
Plūduriuojantys (Fl.)		
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	2	
<i>Nymphaea sp.</i>	2	
<i>Nuphar luteum</i>	1	
<i>Potamogeton natans</i>	3	
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Potamogeton lucens</i>	3	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	3	
<i>Sparganium erectum</i>	1	

VENTA	aukščiau Kuršėnų (a. Pavenčių medinio tilto)	2010 08 14
Koordinatės	433398	6206264
VIDUTINIS PLOTIS M	23,5	
VIDUTINIS GYLIS M	1,3	
SUBSTRATAS %	smėlis	80
	dumblas	20
VANDENS SPALVA	rusvai gelsva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	vidutinis	
VANDENS LYGIS	vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	lėta	3
DUGNAS	nematomas	
VINGIUOTUMAS	silpnai vingiuota	1
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	visiškai apšviesta	1
PAKRANČIŲ AUGALIJA	medžių, krūmų juosta	D/K
ŽMOGAUS VEIKLA	gamykla	K
	sodybos	K

3.3 DIDELĖS UPĖS (BASEINO PLOTAS 1000-10 000 KM²)

ŠVENTOJI	ties Šventupiais (a. tilto)	2010 08 14
Koordinatės	590352	6166064
Makrofitai		
Bendras vagos padengimas %	50	
Rūšys	Gausumas (balais)	
Iškylantys (Em.)		
<i>Glyceria maxima</i>	1	
<i>Phragmites australis</i>	2	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	1	
<i>Sparganium erectum</i>	1	
Plūduriuojantys (Fl.)		
Povandeniniai (Subm.)		
<i>Ceratophyllum demersum</i>	2	
<i>Nuphar luteum</i>	2	
<i>Potamogeton lucens</i>	3	
<i>Potamogeton natans</i>	3	
<i>Potamogeton pectinatus</i>	2	
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	2	
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	2	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	2	

ŠVENTOJI	ties Šventupiais (a. tilto)	2010 08 14
Koordinatės	590352	6166064
VIDUTINIS PLOTIS M	25	
VIDUTINIS GYLIS M	1,3	
SUBSTRATAS %	smėlis	95
	dumblas	5
VANDENS SPALVA	gelsva	
VANDENS KVAPAS	nėra	
VANDENS DRUMSTUMAS	vidutinis	
VANDENS LYGIS	> vidutinis	
VANDENS TĖKMĖ	greita	4
DUGNAS	nematomas	
VINGIUOTUMAS	silpnai vingiuota	1
PROFILIS	natūrali	3
UŽPAVĖSINIMAS	apšviesta	2
PAKRANČIŲ AUGALIJA	šlaitas apaugęs medžiais	D
	miškas	D
	medžių juosta	K
ŽMOGAUS VEIKLA	sodyba	K
	maudyklė	K
	vandens turizmas	

ŠVENTOJI	ties keliu Nr. 1502 ties Upninkais	2010 08 14
Koordinatės	533845	6106547
Makrofitai		
Tyrimai neatlikti dėl		
aukšto vandens lygio		
poplūdžio metu		

4. MAŽŲ UPIŲ (BASEINO PLOTAS <100 KM²) EKOLOGINĖS BŪKLĖS PAGAL MAKROFITUS VERTINIMAS

4.1. MAŽŲ UPIŲ, TIRTŲ 2005-2010 METAIS, SĄRAŠAS

2 lentelė. Makrofitų tyrimų vietos 2005-2010 metais mažosiose upėse (baseino plotas <100 km²)

Upės	Tyrimo vieta	Tyrimo metai
Agluona	ties Gaure	2007
Aitra	t. Labardžiais, keliu Nr 197	2009
Alkupas	ž. Gustonių	2009
Aluona	ties Šklėriais	2007
Apšė	žemiau Gėsalų	2007
Ašva	žemiau Urvikių	2009
Beržupis	žiotyse	2009
Bevardis Kriaunos intakas	ties Pakriauniais	2007
Bražuolė	žemiau Strazdiškių	2005
Bubinas	ties Laiviais	2009
Derežna	ties Mergežeriu	2007
Geluža	a. Valkininkų	2005
Graumena	ties Pakalniškiais*	2005
Jiesia	ties Jiestrakiu*	2006
Josvainis	ties Oreliais (netoli žiočių)*	2006
Kamatis	ties Žadeikoniais	2009
Kasikas	ties Viltakiu (ties keliu Nr.141)	2007
Kena	ties Rukainiais, ties keliu Nr.A3*	2005
Kena	ties Rukainiais, ties keliu Nr.A3*	2006
Kirnė	ties Malūnu	2008
Kiršinas	ž. Vainiūnų	2009
Lūšis	ties Pikeliais	2005
Mažupė	žiotyse	2007
Nevėža	a. Kurklių II	2007
Notė	ž. Notėnų	2009
Peteša	ties Kelmytės k.	2009
Platonis	pasienyje	2006
Ringuva	ž. Užringuvio	2010
Salantas	ž. Gintališkių	2009
Saria	žiotyse	2010
Sidabra	pasienyje*	2006
Skroblus	ties Dubininkais	2005
Skroblus	ž. Rudnios	2008
Strauja	ties Zakavoliais	2006
Striūna	ž. Karalgirio	2007
Suraiža	ties Melnikais	2009
Šalčia	ž. Šalčininkų	2007
Šalčykšia	ties Senosiomis Rakliškėmis	2008
Šeškinė	ties Neverėnais	2009
Šventoji (Smalininkų)	ties Antšvenčiais (ties k. Nr.147)	2007
Švogina	a. Vainiūnų (ties Mikaline)	2008
Tenenys	ties Juškaičiais	2007
Viešinta	ties Bražiškiais I	2007
Viešvilė	ties Leipgiriais	2008
Vilka	ties Gudais*	2007
Vokė	santaka su Asdre	2007
Žemoji Gervė	ties Lapakritom	2009
Žiežmara	ties Paparčiais*	2005
Žvirgždė	ties Žvėrynu	2007

4.2. MAŽŲ UPIŲ INDIKACINIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS

2005-2010 m. laikotarpyje makrofitų tyrimai buvo atlikti 50 mažų upių atkarpų (2 lentelė). Visų atkarpų makrofitų tyrimų pagrindu sudarytas tipui būdingų indikacinių makrofitų rūšių sąrašas (3 lentelė).

3 lentelė. Mažų upių (baseino plotas <100 km²) jautrios (A), tolerantiškos (C) ir indiferentiškos(B) makrofitų rūšys

Rūšys	Rūšių grupė
<i>Batrachium cf. fluitans</i>	B
<i>Batrachium cf. penicillatum</i>	B
<i>Batrachium circinatum</i>	B
<i>Batrachium trichophyllum</i>	B
<i>Berula erecta</i>	A
<i>Butomus umbellatus</i>	B
<i>Callitriche cophocarpa</i>	B
<i>Chara globularis</i>	A
<i>Elodea canadensis</i>	B
<i>Fontinalis antipyretica</i>	B
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	B
<i>Lemna gibba</i>	C
<i>Lemna minor</i>	B
<i>Lemna trisulca</i>	B
<i>Mentha aquatica</i>	B
<i>Nuphar luteum</i>	B
<i>Potamogeton alpinus</i>	A
<i>Potamogeton berchtoldii</i>	C
<i>Potamogeton crispus</i>	C
<i>Potamogeton friesii</i>	C
<i>Potamogeton lucens</i>	A
<i>Potamogeton natans</i>	B
<i>Potamogeton pectinatus</i>	C
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	A
<i>Potamogeton x fennicus</i>	B
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	B
<i>Sparganium emersum</i>	B
<i>Sparganium erectum</i>	B
<i>Spirodela polyrhiza</i>	C
<i>Veronica anagalis-aquatica</i>	B

4.3. MAŽŲ UPIŲ EKOLOGINĖ BŪKLĖ PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI

Etaloninis makrofitų indeksas buvo skaičiuojamas 25 mažų upių atkarpos. Likusios 24 upių atkarpos iš karto buvo atmestos, kadangi jose neinventorizuota nė viena povandeninių augalų rūšis arba tik po vieną rūšį, kurių gausumas buvo labai mažas.

Iš 25 vertintų mažų upių atkarpų, 9-niose etaloninis makrofitų indeksas buvo neapskaičiuojamas, nes bendras povandeninių rūšių gausumas buvo <26 (4 lentelė). Visose 9 atkarpose, kuriose etaloninis makrofitų indeksas buvo neapskaičiuojamas, svarbi mažo rūšių gausumo priežastis buvo didelis vagų užpavėsinimo laipsnis, kuris dažniausiai buvo įvertintas 4 arba 5 balais ir tik vienu atveju – 3 balais. Kamatyje ties Žadeikonimis ir Platonyje pasienio atkarpoje povandeninė augalija negali vystytis ištiesintose upių vagose, kuriose yra labai mažai vandens ir jų vagos užpavėsintos pakrantėse augančių medžių arba pavagyje ar pačioje vagoje augančių aukštaūgių augalų.

Labai gera būklė nustatyta 4 upių atkarpose – tai pietryčių Lietuvos upėse Skrobluje ties Rudnia ir Dubinyku, Derežnoje ties Mergežeriu, ir Ringuvoje žemiau Užringuvio. Ringuvoje labai gera būklė pagal makrofitus nesiderino su vidutine būkle pagal bendrojo fosforo kiekį ir siūlinių dumblių gausą.

Gera būklė pagal makrofitus nustatyta Beržupio ir Sarios žemupiuose, Gelužoje ties Valkininkais sutapo arba ne daugiau kaip viena klase skyrėsi nuo būklės pagal hidrocheminius rodiklius.

Vidutinė būklė pagal makrofitus nustatyta Aluonoje ties Šklėriais, Šalčykščioje ties Senosiomis Rakliškėmis, Šeškinėje ties Nevarėnais ir Vilkoje ties Gudais. Išskyrus Šalčykščią, tai ištiesintos upių atkarpos, kurių būklė pagal hidrocheminius rodiklius visais atvejais buvo geresnė (labai gera arba gera).

Bloga būklė pagal makrofitų indeksą nustatyta 5 upių atkarpose: Ašvoje ties Urvikiais, Kiršine ties Vainiūnais, Petešoje ties Kelmyte, Šalčioje žemiau Šalčininkų ir Sidabroje. Išskyrus Šalčią ir Petešą – tai ištiesintos upių vagos. Ašvoje, Šalčioje ir Sidabroje bloga būklė pagal makrofitus atitinka labai blogą būklę pagal bendrojo azoto ir labai blogą arba blogą būklę pagal bendrojo fosforo kiekius.

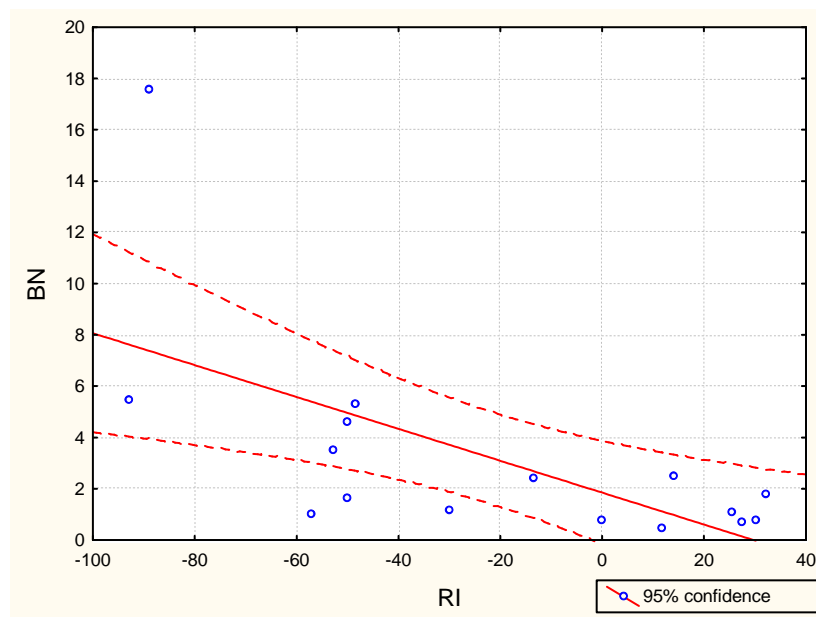
Labai bloga būklė pagal makrofitus yra neapskaičiuojama, bet nustatoma pagal povandeninės augalijos neišsivystymą, sunykimą. Tačiau turi būti įrodyta, kad tose atkarpose, kur augalija labai sunykusi arba makrofitų indeksas pagal esamą augalų gausumą yra neapskaičiuojamas, kad augalų degradacijos priežastys yra ne natūralios – vagų modifikavimas, trofinis ar saprobinis stresas, herbicidų įtaka, šienavimo ar žolėdžių žuvų įtaka.

4 lentelė. 2005-2010 m. tirtų mažų upių ekologinė būklė pagal etaloninį makrofitų indeksą RI (ir jo atitikmenį EQR).

Tyrimo metai	Upė	Vieta	Vidutinis plotis m	Vidutinis gylis m	Greičio klasė	Natūralumas (balais)	Užpavėsimas (balais)	BN	BP	RI koreguotas	EQR	Būklė
2009	Aitra	Labardžiai	7	0,24	3	3	4	2,670	0,066	Neapsk.	Neapsk.	–
2007	Aluona	Šklėriai	3,5	1,00	3	0	1	1,660	0,026	-50,0	0,25	vidutinė
2009	Ašva	Urvikiai	5,5	0,50	1	1	4	5,340	0,066	-48,6	0,23	bloga
2009	Beržupis	žemupys	2,5	0,30	4	3	4	0,750	0,094	0,0	0,50	gera
2005	Bražuolė	Strazdiškės	2,5	0,5	3	3	3	0,340	0,045	Neapsk.	Neapsk.	–
2007	Derežna	Mergežeris	8,0	0,70	4	3	3	1,100	0,081	25,5	0,63	1. gera
2005	Geluža	Valkininkai	4,5	0,80	4	0	1	2,500	0,190	14,0	0,57	gera
2009	Kamatis	Žadeikonys	0,75	0,27	1	0	5	7,100	0,054	Neapsk.	Neapsk.	–
2005	Kėna	Rūkainiai-1	2,5	0,5	3	3	4	1,708	0,072	Neapsk.	Neapsk.	–
2006	Kėna	Rūkainiai-2	3	0,5	3	3	4	1,374	0,056	Neapsk.	Neapsk.	–
2009	Kiršinas	Vainiūnai	2,5	0,32	1	0	1	3,525	0,390	-52,9	0,24	bloga
2007	Mažupė	žiotys	7	0,3	2	3	5	8,470	0,057	Neapsk.	Neapsk.	–
2009	Peteša	Kelmytė	3,0	0,90	2	3	2	1,022	0,076	-57,1	0,21	bloga
2006	Platonis	pasienyje	5	0,5	1	0	2	5,002	0,059	Neapsk.	Neapsk.	–
2010	Ringuva	Užringuvis	8,0	0,60	3	1	2	1,800	0,130	32,0	0,66	1. gera
2009	Salantas	Gintališkės	5,5	0,15	1	3	5	2,136	0,090	Neapsk.	Neapsk.	–
2010	Saria	žemupys	6,5	0,21	4	3	4	0,456	0,040	11,6	0,56	gera
2006	Sidabra	pasienyje	10,0	0,60	2	0	1	17,590	2,199	-89,0	0,06	bloga
2005	Skroblus	Dubininkas	4,5	0,60	3	3	3	0,700	0,120	27,6	0,64	1. gera
2008	Skroblus	Rudnia	6,0	0,50	3	3	4	0,783	0,094	30,0	0,65	1. gera
2009	Suraiža	Melnikai	1,5	0,2	4	3	4	5,525	0,030	Neapsk.	Neapsk.	–
2007	Šalčia	Šalčininkai	4,0	1,00	3	3	3	5,505	0,563	-93,1	0,03	bloga
2008	Šalčykščia	Senosios Rakliškės	5,0	0,50	2	3	2	1,151	0,063	-30,0	0,35	vidutinė
2009	Šeškinė	Nevarėnai	1,0	0,14	1	0	2	4,650	0,041	-50,0	0,25	vidutinė
2007	Vilka	Gudai	10,0	1,10	3	0	2	2,385	0,106	-13,6	0,43	vidutinė

4.4. PRIKLAUSOMYBĖ TARP MAKROFITŲ ETALONINIO INDEKSO RI IR HIDROMORFOLOGINIŲ BEI CHEMINIŲ VANDENS KOKYBĖS ELEMENTŲ MAŽOSE UPĖSE

Analizuota priklausomybė tarp makrofitų indekso RI ir tirtų upės vietų hidromorfologinių (pločio, gylio, srovės greičio klasės) bei hidrocheminių parametrų (bendrojo azoto ir bendrojo fosforo kiekio). Kadangi analizuota tik 16 tyrimo atvejų (<20), buvo naudojama Spirmano koreliacija. Nustatytas statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$) vidutinio stiprumo neigiamas ryšys tarp RI indekso ir bendrojo azoto (BN) kiekio ($r_s = -0,598$). Tarp etaloninio indekso RI ir bendrojo fosforo kiekio patikimos koreliacijos nenustatyta.

1 pav. Ryšys tarp makrofitų etaloninio indekso (RI) ir bendrojo azoto (BN) kiekio mažose upėse.

Taip pat vidutinio stiprumo teigiama koreliacija nustatyta tarp makrofitų indekso RI ir srovės greičio klasės ($R = 0,57$). Reiškia, greitesnės tėkmės upių vietose buvo nustatyta geresnė būklė pagal makrofitus. Taip pat nustatyta stipri teigiama koreliacija tarp vagos natūralumo ir užpavėsinimo laipsnio ($r_s = 0,78 -$), tai yra tirtos natūralios upių vagos buvo labiau užpavėsintos negu ištiesintos.

Kadangi iš 49 tirtų mažųjų upių atkarpų, apskaičiuoti makrofitų etaloninį indeksą buvo įmanoma nustatyti tik 16 (33 %) atkarpų, ekologinės būklės pagal makrofitus vertinimas šiuo metodu mažose upėse yra ribotas. Būklės pagal makrofitus neįmanoma įvertinti tose atkarpose, kur povandeninė augalija yra neišsivysčiusi. Ne retai svarbiausia augalijos neišsivystymo priežastimi mažų upių vagose yra jų užpavėsinimas, todėl jų būklės vertinimui turėtų būti naudojami kiti biologiniai kokybės elementai, pvz., fitobentosas arba kombinuoti makrofitų ir fitobentosos metodai.

5. VIDUTINIŲ UPIŲ (BASEINO PLOTAS 100–1000 KM²) EKOLOGINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS

2005-2010 m. laikotarpyje makrofitų tyrimai atlikti 103 vidutinių upių (baseino plotas 100-1000 km²) atkarpose. Etaloninis makrofitų indeksas skaičiuotas toms upių atkarpoms, kurioms yra ir hidrocheminių tyrimų duomenyse. Be vidutinių upių (baseino plotas 100-1000 km²), šiam tipui priskirtos ir kartu analizuojamos tos didelių upių atkarpos, kuriose vagų plotis nesiekė 20 m arba šiek tiek didesnis. Iš viso analizuojama 86 vidutinėms priskirtų upių atkarpos.

5.1. VIDUTINIŲ UPIŲ INDIKACINIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS

Remiantis 2005-2010 m. atliktų vidutinių upių atkarpų makrofitų tyrimų duomenimis sudarytas tipui būdingų indikacinių makrofitų rūšių sąrašas (5 lentelė).

5 lentelė. Vidutinių upių (baseino plotas 100–1000 km²) jautrios (A), tolerantiškos (C) ir indiferentiškos (B) makrofitų rūšys

Rūšys	Rūšių grupė
<i>Acorus calamus</i>	
<i>Agrostis stolonifera</i>	B
<i>Alisma lanceolatum</i>	B
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	B
<i>Amblystegium riparium</i>	C
<i>Batrachium cf. fluitans</i>	B
<i>Batrachium cf. penicillatum</i>	B
<i>Batrachium circinatum</i>	B
<i>Batrachium sp.</i>	B
<i>Berula erecta</i>	A
<i>Butomus umbellatus</i>	B
<i>Callitriche sp.</i>	B
<i>Cardamine amara</i>	B
<i>Ceratophyllum demersum</i>	C
<i>Chara globularis</i>	A
<i>Elodea canadensis</i>	B
<i>Fontinalis antipyretica</i>	B
<i>Glyceria fluitans</i>	B
<i>Hippuris vulgaris</i>	A
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	B
<i>Lemna gibba</i>	C
<i>Lemna minor</i>	B
<i>Lemna trisulca</i>	B
<i>Mentha aquatica</i>	B

<i>Myosotis scorpioides</i>	B
<i>Myriophyllum spicatum</i>	B
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	B
<i>Nuphar luteum</i>	B
<i>Nymphaea alba</i>	B
<i>Nymphaea candida</i>	B
<i>Potamogeton alpinus</i>	A
<i>Potamogeton berchtoldii</i>	C
<i>Potamogeton crispus</i>	C
<i>Potamogeton lucens</i>	A
<i>Potamogeton natans</i>	B
<i>Potamogeton nodosus</i>	B
<i>Potamogeton pectinatus</i>	C
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	A
<i>Potamogeton × angustifolius</i>	A
<i>Potamogeton × fennicus</i>	B
<i>Potamogeton × fluitans</i>	B
<i>Potamogeton × nitens</i>	A
<i>Potamogeton × salicifolius</i>	B
<i>Potamogeton × sparganiiifolius</i>	B
<i>Rhynchosytem riparioides</i>	B
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	B
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	B
<i>Sium latifolium</i>	B
<i>Sparganium emersum</i>	B
<i>Sparganium erectum</i>	B
<i>Spirodela polyrhiza</i>	C
<i>Utricularia vulgaris</i>	A
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	B

Lyginant su 2009 m. pateiktu vidutinių upių indikacinių rūšių sąrašu, jis pasipildytas tokiomis rūšimis kaip *Lemna gibba*, *Nymphaea alba*, *Rhynchosytem riparioides*. Be to, nustatyta indikacinė vertė hibridinės kilmės plūdžių rūšių (*Potamogeton × fluitans*, *Potamogeton × fennicus*, *Potamogeton × nitens*, *Potamogeton × salicifolius*, *Potamogeton × sparganiiifolius*), kurių dauguma yra dažnos ir gausios vidutinio dydžio upėse, todėl etaloninio indekso skaičiavimas be šių rūšių daugeliu atvejų būtų neįmanomas arba nepatikimas.

5.2. VIDUTINIŲ UPIŲ EKOLOGINĖ BŪKLĖ PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI

Etaloninis makrofitų indeksas skaičiuotas 86 vidutinių upių ir didesnių upių atkarpoms, kuriose vagų plotis nesiekė 20 m arba šiek tiek didesnis ir kurioms yra hidrocheminių tyrimų duomenys.

Labai gera būklė pagal makrofitus nustatyta 11 upių atkarpu (6 lentelė). Visose šiose vietose upių vagos natūralios, tik Grūdoje ties Puvočiais ir Versekoje žemiau Paversekio pusiau užpavėsintos (4 užpavėsavimo laipsnis). Tik Lakajoje ties Argirdiške ir Visinčioje ties Gumbo k. Labai gera būklė pagal makrofitus atitiko labai gerą būklę pagal bendrojo azoto ir bendrojo fosforo kiekius. Visais kitais atvejais ekologinė būklė pagal makrofitus buvo viena arba dviem klasėm geresnė. Labai gera būklė pagal makrofitus nustatyta Kražantėje aukščiau Kelmės, Nemunėlyje ties Rimšiais ir Kvetkais, kurios pagal bendrojo azoto kiekį, o Nemunėlyje ties Kvetkais ir pagal bendrą fosforo kiekį, atitiko tik vidutinę būklę. Šios, agrarizuotomis teritorijomis tekančių y upių atkarpos pasižymėjo didele rūšių įvairove (14 rūšių), kuri prilygo arba viršijo miškingomis teritorijomis tekančių pietrytinės dalies upių (Lakaja – 14 rūšių, Žeimena – 13 rūšių) augalų įvairovę. Iš tiesų Vidurio Lietuvoje net ir agrarizuotų teritorijų upės pasižymi vešlia povandenine augalija, tačiau jos išsiskiria siūlinių žaliadumблиų ir kitų dumблиų gausa, kurie aktyviau negu makrofitai reaguoja į padidintą maisto medžiagų kiekį vandenyje. Todėl kombinuotas ekologinės būklės vertinimas pagal makrofitus ir fitobentosą būtų jautresnis ir tikslesnis.

Gera būklė pagal makrofitų etaloninį indeksą nustatyta 41 vidutinių upių atkarpoje (7 lentelė). Išskyrus Apaščią ties Tauniūnais, Nikajų ties Giršiais ir Šešupę aukščiau Kalvarijos – tai natūralios, silpai arba vidutiniškai užpavėsintos upių vagos. Ketvirtadalyje tirtų vietų (Apačioje ties Tauniūnais, Dubysoje ties Kaulakiais, Jūroje ties Gražjūriu, Meroje ties Pažeimene, Merkyje ties Turgeliais, Spengtoje žemiau Pučkarnių, Šalčioje ties Daržininkais ir Valkininkų mišku, Širvintoje ties Vindeikiais, Ūloje aukščiau Kašėtų, Versekoje aukščiau Mielupių) gera būklė pagal makrofitus sutapo su gera būkle pagal hidrocheminius rodiklius (BN ir BP). Kitais atvejais ekologinė būklė pagal hidrocheminius rodiklius buvo arba viena klase aukštesnė, arba (rečiau) žemesnė negu pagal makrofitus. Pagal BN kiekį viena klase blogesnė būklė (vidutinė), negu pagal makrofitus nustatyta Apaščios žiotyse, Birvėtoje pasienyje (žemiau žuvininkystės tvenkinių), Daugyvėnės žiotyse, Nevėžyje ties Naujamiesčiu, dviem klasėm blogesnė – Lėvenyje aukščiau Stirniškio, Nevėžyje ties Tautkūnais ir Smiltyne. Šios Vidurio Lietuvos upių atarpas taip pat išsiskyrė siūlinių dumблиų gausa.

6 lentelė. Labai geros ekologinės būklės vidutinės upės pagal etaloninį makrofitų indeksą RI (ir jo atitikmenį EQR)

Tyrimo metai	Upės vieta	Vidutinis plotis m	Vidutinis gylis m	Greičio klasė	Natūralumas	Užpavėsinimas	Rūšių skaičius	Bendras gausumas	BN	BP	RI	EQR	Būklė
2008	Grūda ties Puvočiais	10	0,5	4	3	4	5	45	1,500	0,090	17,7	0,588	1. gera
2006	Kražantė a. Kelmės	16	0,4	4	3	3	13	189	3,080	0,079	33,9	0,67	1. gera
2006	Kražantė ž. Kelmės	13	0,5	3	3	3	8	92	2,200	0,075	38,4	0,692	1. gera
2008	Lakaja ties Argirdiške	13	0,75	3	3	2	14	161	0,490	0,026	78,8	0,89	1. gera
2007	Nemunėlis ties Rimšiais	20	0,6	3	3	2	14	133	2,484	0,035	25,5	0,627	1. gera
2007	Nemunėlis ž.Kvetkų	15	0,7	3	3	1	14	249	2,551	0,198	20,48	0,6	1. gera
2007	Salanta tarp Nasrėnų ir Kulupėnų	4	0,7	3	3	2	9	35	1,735	0,064	44,2	0,72	1. gera
2008	Verknė ties Paverkniais	18	0,8	3	3	2	8	83	2,130	0,082	45,9	0,73	1. gera
2009	Verseka Paversekys	8,3	0,5	3	3	4	10	38	1,950	0,065	39,4	0,697	1. gera
2009	Visinčia Gumbas	4,3	1,5	4	3	1	7	35	1,190	0,056	20	0,6	1. gera
2006	Žeimena Kaltanėnai	23	0,8	3	3	3	13	252	2,169	0,052	34	0,67	1. gera

7 lentelė. Geros ekologinės būklės vidutinių upių atkarpos pagal etaloninį makrofitų indeksą RI (ir jo atitikmenį EQR)

Tyrimo metai	Upės vieta	Vidutinis plotis m	Vidutinis gylis m	Greičio klasė	Natūralumas	Užpavėsinimas	Rūšių skaičius	Bendras gausumas	BN	BP	RI	EQR	Būklė
2007	Apaščia ties Tauniūnais	5	1,25	1	0	1	8	163	1,503	0,091	-16,6	0,417	gera
2009	Apaščia žiotys	12	0,3	4	3	2	12	85	3,200	0,054	11,1	0,555	gera
2006	Birveta pasienyje	20	1,5	2	3	1	9	152	2,338	0,070	0,66	0,5	gera
2005	Bražuolė žemupyje	4,5	0,4	4	3	3	6	34	0,447	0,025	20,5	0,6	gera
2005	Būka a Baluošo	7	1,3	3	3	3	12	78	1,520	0,033	-1,3	0,49	gera
2006	Daugyvenė žiotys	3,5	0,3	1	3	1	7	42	3,674	0,097	0	0,5	gera
2009	Dysna Mieliatiltis	9	1,4	3	3	2	5	71	1,825	0,034	1,4	0,507	gera
2005	Dubysa-Kaulakiai	15	1,1	4	3		9	142	2,335	0,101	-0,7	0,496	gera
2009	Gauja Girdžiūnai	7	0,6	4	3	4	5	64	0,951	0,062	-1,6	0,492	gera
2009	Jara Jurkupiai	10	1,1	3	3	3	7	54	2,065	0,041	-14,6	0,427	gera
2008	Jara-Šetekšna ties Pauriškais	8	0,9	3	3	4	9	62	1,500	0,043	-1,6	0,492	gera
2007	Jūra ties Gražjūriu	20		3	3	3	4	37	0,890	0,077	-2,7	0,486	gera
2006	Jūra ties Pajūriu	22	0,9	3	3	1	13	83	0,920	0,025	-1,2	0,494	gera
2007	Kriauna ties Antkriauniu	8	0,7	2	3	3	8	78	1,000	0,019	-1,2	0,494	gera
2007	Lakaja ties Lakaja	7	0,5	4	3	3	6	27	0,620	0,000	3,7	0,519	gera
2008	Lėvuo a. Stirniškio	10	2	2	3	3	7	106	3,890	0,173	-0,79	0,496	gera
2005	Mera-Kūna ties Pažeimene	8	1	3	3	3	6	53	2,698	0,108	-1,8	0,49	gera
2008	Merkys ties Rūdininkais	13	0,7	3	3	2	8	81	1,470	0,063	-9,9	0,451	gera
2007	Merkys ties Sližiūnais	11	1,2	3	3	3	7	59	0,770	0,048	-1,7	0,492	gera
2009	Merkys Turgeliai	10	0,4	4	3	4	7	66	1,425	0,088	-12,3	0,438	gera
2006	Minija a. Plungės Stalgėnai	16	0,4	3	3	3	10	52	0,910	0,190	-15,3	0,423	gera
2008	Mituva a Barzdžių	4	0,2	2	3	4	7	47	2,050	0,098	-2,1	0,489	gera
2008	Nevežis ties Tautkūnais	11	0,5	2	3	4	10	112	4,750	0,054	-0,9	0,495	gera

7 lentelės tęsinys

2008	Nevėžis-Naujamiestis	20	1,2	3	3	3	9	30	3,711	0,074	-13,3	0,433	gera
2008	Nevėžis-Smiltynė	17	0,7	3	3	4	9	44	4,335	0,073	-17,7	0,415	gera
2009	Nikajus Girsiai	3,5	0,2	3	0	3	11	91	1,720	0,020	-8,8	0,456	gera
2005	Pyvesa tarp Žadeikių ir Geivitonių	10	1,4	3	3	3	12	129	2,362	0,031	0,77	0,496	gera
2007	Siesartis žemiau Rutiškių	10	0,5	4	3	4	17	45	0,850	0,054	-17,7	0,411	gera
2007	Spengla ž. Pučkornių	10	0,9	3	3	3	10	134	2,200	0,180	-5,9	0,471	gera
2008	Šalčia a Daržininkų	13	0,7	4	3	3	13	152	2,200	0,088	-0,8	0,496	gera
2009	Šalčia Valkininkų miškas	7	0,6	3	3	3	12	103	1,825	0,086	-6,8	0,466	gera
2008	Šešupė a. Kalvarijos	12	1,2	3	0	1	11	228	1,200	0,062	0	0,5	gera
2007	Širvinta ties Vindeikiais	12	0,5	3	3	2	5	64	1,970	0,075	12	0,56	gera
2009	Šventoji-Užpaliai	18	2,3	3	3		10	116	1,360	0,028	5,9	0,529	gera
2006	Ūla a. Kašėtų	12	0,7	3	3	3	7	55	1,858	0,104	-3,6	0,482	gera
2009	Varduva Ruzgai	24	1,6	1	1	2	8	29	1,420	0,059	-3,6	0,482	gera
2008	Verseka a. Mielupių	10	0,5	4	3	3	11	123	2,080	0,082	15,4	0,577	gera
2009	Virinta Šileliai	5,5	0,9	3	3	4	7	73	0,965	0,016	7	0,535	gera
2008	Virinta ž. Klabinių	14	0,5	3	3	4	11	39	1,770	0,038	0	0,5	gera
2005	Virvyčia ties Janapole	6		3	3	3	10	198	2,558	0,049	13,1	0,566	gera
2008	Žeimena-Pažeimenė	23	0,5	4	3		12	113	0,531	0,041	7,1	0,535	gera

8 lentelė. Vidutinės ekologinės būklės vidutinių upių atkarpos pagal etaloninį makrofitų indeksą RI (ir jo atitikmenį EQR)

Tyrimo metai	Upės vieta	Vidutinis plotis m	Vidutinis gylis m	Greičio klasė	Natūralumas	Užpavėsinimas	Rūšių skaičius	Bendras gausumas	BN	BP	RI	EQR	Būklė
2006	Ašva pasienyje	13	0,5	2	3	5	7	66	3,875	0,034	-30	0,35	vidutinė
2009	B. Ančia žiotys	16	0,9	4	3	3	8	92	0,850	0,035	-28,9	0,355	vidutinė
2006	Dysna ties Kačergiške	9	0,7	2	3	2	13	119	2,050	0,044	-23,5	0,38	vidutinė
2008	Kiauna ties Kūriniais	8	0,8	3	3	3	11	65	0,923	0,025	-28,5	0,357	vidutinė
2005	Lėvuo a Kupiškio	9	0,6	2	0	1	6	46	2,373	0,086	-30	0,35	vidutinė
2009	Lokysta	4,8	0,46	4	3	4	3	36	2,850	0,131	-50	0,25	vidutinė
2008	Merkys ties S. Maceliais	5	1	2	0	2	7	73	1,250	0,061	-30	0,35	vidutinė
2007	Minija ž. Plungės	15	1	3	3	2	4	63	1,868	0,411	-20	0,4	vidutinė
2008	Nevėžis-Varpučiai	20	0,5	3	3	3	8	74	3,653	0,077	-27	0,365	vidutinė
2009	Rudamina Parudaminys	5,5	1,2	3	3	1	5	38	1,732	0,117	-27,4	0,363	vidutinė
2007	Šešupė Kaliningrado pasienyje			3	3	2	6	135	4,458	0,181	-25,9	0,371	vidutinė
2006	Šešupė Lenkijos pas.	6	0,7		0	3	9	139	1,282	0,066	-20,1	0,399	vidutinė
2006	Šešuvis-Skirkailiai-1	19	0,8	4	3			47	1,152	0,075	-55,3	0,223	vidutinė
2005	Šešuvis-Skirkailiai-2	18	0,9	4	3		11	109	1,100	0,060	-58,7	0,206	vidutinė
2006	Širvinta ties Motiejūnais	16	0,8	2	1	3	3	72	2,960	0,074	-30	0,35	vidutinė
2008	Ūla - Pelesa ž. Trakiškių	20	0,5	3	3	4	7	28	2,180	0,078	-32	0,34	vidutinė
2008	Verknė ties Gripiškėm	7	0,8	3	3	3	9	75	2,200	0,087	-42	0,29	vidutinė
2005	Višakis a. Pilviškių	13	0,7	2	3	3	4	29	2,567	0,090	-50	0,25	vidutinė
2007	Vyžuona ž. Utenos	7,5	1,5	3	0	2	4	56	2,000	0,170	-50	0,25	vidutinė
2006	Žeimena-Družilai	20	0,8	4	3		18	168	1,180	0,101	-34,1	0,329	vidutinė
2005	Žeimena-Švenčionėliai	23	0,5	4	3		20	215	1,080	0,050	-34,2	0,329	vidutinė

9 lentelė. Blogos ir nenustatomos pagal etaloninį makrofitų indeksą RI (ir jo atitikmenį EQR) ekologinės būklės vidutinių upių atkarpos

Tyrimo metai	Upės vieta	Vidutinis plotis m	Vidutinis gylis m	Greičio klasė	Natūralumas	Užpavėsinimas	Rūšių skaičius	Bendras gausumas	BN	BP	RI	EQR	Būklė
2005	Laukesa-Nikaja ž. Zarasų	7	0,7	2	1	1	9	89	1,667	0,113	-80	0,1	bloga
2007	Lukna ž. Paluknio	5,5	0,8	3	0	1	10	94	1,480	0,042	-74	0,13	bloga
2008	Nevežis ties Raguva	6	0,7	2	0	1	5	26	3,530	0,062	-80	0,1	bloga
2005	Jiesia ties Kliokiške	5	1	2	0	1	3	10	3,300	0,200	neapsk.	neapsk.	l.bloga ?
2009	Kiršinas Sidabravas	5	0,34	1	3	2	3	10	3,278	0,228	neapsk.	neapsk.	–
2009	Laukesa Zarasai	11	0,2	3	3	4	2	2	1,150	0,020	neapsk.	neapsk.	–
2008	Mituva ties Žindaičiais	10	0,2	2	3	3	4	11	2,460	0,062	neapsk.	neapsk.	–
2007	Nova ties Kirmiškiais	9	0,5	3	3	5	1	8	1,500	0,140	neapsk.	neapsk.	–
2009	Pelyša žemupys	5	0,3	3	3	4	1	1	2,575	0,031	neapsk.	neapsk.	–
2006	Rausvė ties Nadrausve	9	0,4	3	3	5	5	5	4,179	0,154	neapsk.	neapsk.	–
2007	Šešuvis ties Taibučiais	3,5	0,5		3	3	3	3	3,809	0,128	neapsk.	neapsk.	–
2007	Šventoji ties Senaja Įpiltim			2	3	2	2	16	1,482	0,052	neapsk.	neapsk.	–
2005	Varėnė ties Glūku	20	0,5	3	3	4	3	10	1,800	0,082	neapsk.	neapsk.	–

Vidutinė būklė pagal makrofitus nustatyta 21 vidutinių upių atkarpoje (8 lentelė). Tik Lokystoje vidutinė būklė pagal makrofitus ir BN ir BP visiškai sutapo. Pagal makrofitus ir bendrą azoto kiekį būklė buvo tokia pati Nevėžyje ties Varpučiais ir Višakyje ties Pilviškiais, pagal makrofitus ir bendrą fosforo kiekį – Rudaminoje ties Parudaminiu, Šešupėje Kaliningrado pasienyje, Vyžuonoje žemiau Utenos. Daugeliu atvejų ekologinė būklė pagal BN ir BP buvo klase arba dviem aukštesnė. Blogesnė būklė pagal BN kiekį negu pagal makrofitus nustatyta Ašvoje pasienyje ir Šešupėje Kaliningrado pasienyje, pagal BP kiekį – Minijoje žemiau Plungės.

Bloga būklė pagal makrofitus nustatyta Laukesoje-Nikajoje žemiau Zarasų, Luknoje žemiau Paluknio, Nevėžyje ties Raguva (9 lentelė). Šios atkarpos yra ištiesintos arba kitaip modifikuotos, tačiau buvo visiškai apšviestos ir neužpavėsintos. Nustatyta ekologinė būklė pagal makrofitus yra blogesnė negu pagal hidrocheminius rodiklius. Laukesoje ir Nevėžyje apskaičiuotas makrofitų indeksas buvo koreguotas (sumažintas 80) pagal helofitų dominavimą, Luknoje vyravo tolerantiškam antropogeniniam poveikiui rūšys. Ištiesintoje Luknos vagoje bloga būklė pagal makrofitus neatitinka labai geros būklės pagal bendrojo fosforo ir geros pagal bendrojo azoto kiekį. Tačiau augalijos degradacija gali būti susijusi su vagos modifikacija ir maisto medžiagų apkrovomis, kurios buvo čia anksčiau, intensyviai naudojant kultūrinės pievas. Be to, atkarpa yra žemiau gyvenvietės, todėl maisto medžiagų kiekiai turėtų būti ne visada tokie maži.

Makrofitų etaloninis indeksas RI **neapskaičiuojamas** buvo 10 vidutinių upių atkarpų (9 lentelė). Povandeninės ir kitokios augalijos neišsivystymas daugeliu atvejų susiję su žymiu upių užpavėsinimu (Laukesos ties Zarasais, Novos, Pelyšos, Rausvės, Varėnės atvejais). Visiškai neužpavėsintoje Jiesioje ties Kliokiške tai gali būti susiję su vagos modifikacija ir biogenų prietaka iš besiribojančių su vaga dirbamų laukų ir gali būti vertinama kaip labai bloga. Šventojoje ties Senaja Įpiltimi augalų rūšys galėjo būti inventorizuotos netiksliai dėl aukšto vandens lygio.

5.3. PRIKLAUSOMYBĖ TARP ETALONINIO MAKROFITŲ INDEKSO RI IR HIDROMORFOLOGINIŲ BEI CHEMINIŲ VANDENS KOKYBĖS ELEMENTŲ VIDUTINĖSE UPĖSE

Analizuojant ryšius tarp makrofitų etaloninio indekso RI ir cheminių vandens kokybės elementų – bendrojo azoto ir fosforo kiekių vidutinėse upėse, statistiškai reikšmingo ryšio nenustatyta. Silpna neigiama koreliacija (Spearman $R = -0,26$, $p = 0,01$, $N=84$) nustatyta tarp makrofitų etaloninio indekso RI (EQR) ir vidutinio gylio ir silpna teigiama koreliacija (Spearman $R = 0,29$, $p = 0,005$, $N=89$) – tarp RI (EQR) ir vagos natūralumo laipsnio.

**6. DIDELIŲ UPIŲ (BASEINO PLOTAS 1000-10000 KM²) EKOLOGINĖS BŪKLĖS
PAGAL MAKROFITUS VERTINIMAS**

(neįeina į techninę užduotį, parengta asmeniniu susitarimu)

6.1 DIDELIŲ UPIŲ, TIRTŲ 2005-2010 METAIS, SĄRAŠAS

10 lentelė.

Upės	Vieta	Tyrimo metai		Vidutinis plotis
Dubysa	ž. Pakalniškių		2008	30
Dubysa	Kaulakiai		2005	15
Dubysa	a. Seredžiaus		2005	31,5
Jura	ties Mociškiais*		2007	57,5
Merkys	ties Perloja, keliu Nr. A4		2008	25
Merkys	ž. Puvočių		2006	30
Merkys	ties Moliais		2009	35
Minija	ties Suvernais		2008	
Minija	ž. Gargždų		2006	37,5
Minija	ž. Gargždų	2005		32
Minija	ties Pikteikiais		2006	28
Minija	ties Pikteikiais	2005		26
Mūša	ž. Saločių		2006	66
Nemunėlis	ties Germaniškiu		2009	40
Nemunėlis	ties Tabokine		2006	30
Nevėžis	ties Varpučiais		2008	20
Nevėžis	ties Naujamiesčiu		2008	20
Nevėžis	ties Smiltyne		2008	17
Nevėžis .	ties Raudondvariu		2005	55
Nevėžis	a. Raudondvario	2006		50
Šešuvis	ties Skirgailiais	2006		19
Šešuvis	ties Skirgailiais		2005	18
Šušvė	žiotyse		2006	32
Šventoji	a. Anykščių.		2005	55
Šventoji	ž. Asavo ež.*		2005	
Šventoji	ties Mikieriais		2009	27
Šventoji	ž. Užpalių		2009	18
Šventoji	ties Upninkais, k. Nr. 1502		2010	Nenustatytas dėl potvynio
Šventoji	ties Šventupiu, k. Nr. 118	2008		25
Šventoji	ties Šventupiu, k. Nr. 118		2010	25
Šventoji	ties Traidžiūnais		2008	50
Šventoji	ties Sabaliūnais		2006	33
Šventoji	Santakoje		2006	50
Šventoji	ties Bindzeliškiais		2005	
Venta	ž. Šerkšnės, ties geležinkeliu		2009	48
Venta	ž. Mažeikių (ž. Leckavos)		2006	30
Žeimena	ties Jaunadariais		2009	29
Žeimena	ties Pažeimene		2008	23
Žeimena	a. Družilų		2006	20
Žeimena	ž. Švenčionėlių		2005	23
Žeimena	ž. Pabradės		2005	30

Lietuvos upių tipologijoje didelėmis laikomos upės, kurių baseino plotas nuo 1000 iki 10 000 km². 2005-2010 m. laikotarpyje makrofitų tyrimai buvo atlikti 41 tokių upių atkarpoje, tačiau toliau bus analizuojama rezultatai tyrimų 26 atkarpose (10 lentelė, **patamsinta**), kurių vidutinis plotis ne mažesnis kaip 25 metrai. Minijoje žemiau Gargždų, Nevėžyje ties Raudondvariu, Šešuvyje ties Skirgailiais ir Šventojoje ties Šventupiais makrofitų tyrimai buvo atlikti pakartotinai, įtarus, kad ankstesniais metais potvynio sąlygomis atliktas makrofitų vertinimas yra netikslus.

6.2. DIDELIŲ UPIŲ INDIKACINIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS

Tirtų upių atkarpų makrofitų tyrimų pagrindu sudarytas tipui būdingų ir indikacinių makrofitų rūšių sąrašas (11 lentelė).

11 lentelė. Didelių upių (baseino plotas 1000-10000 km²) jautrios (A), tolerantiškos (C) ir indiferentiškos(B) makrofitų rūšys

Augalų rūšys	Rūšių grupė
<i>Agrostis stolonifera</i>	B
<i>Alisma lanceolatum</i>	B
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	B
<i>Amblystegium riparium</i>	B
<i>Batrachium cf. fluitans</i>	B
<i>Batrachium circinatum</i>	B
<i>Berula erecta</i>	A
<i>Butomus umbellatus</i>	B
<i>Ceratophyllum demersum</i>	C
<i>Chara contraria</i>	A
<i>Chara globularis</i>	A
<i>Elodea canadensis</i>	B
<i>Fontinalis antipyretica</i>	B
<i>Glyceria fluitans</i>	B
<i>Hydrocharis morsus ranae</i>	B
<i>Lemna minor</i>	B
<i>Lemna trisulca</i>	B
<i>Myosotis scorpioides</i>	B
<i>Myriophyllum spicatum</i>	B
<i>Nymphaea alba</i>	B
<i>Nymphaea candida</i>	B
<i>Nuphar luteum</i>	B
<i>Persicaria amphibia</i>	B
<i>Potamogeton berchtoldii</i>	C
<i>Potamogeton crispus</i>	C
<i>Potamogeton friesii</i>	C
<i>Potamogeton lucens</i>	A?
<i>Potamogeton natans</i>	B
<i>Potamogeton pectinatus</i>	C
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	A
<i>Potamogeton x angustifolius</i>	A
<i>Potamogeton x fennicus</i>	B
<i>Potamogeton x fluitans</i>	B
<i>Potamogeton x nitens</i>	A
<i>Potamogeton x salicifolius</i>	B?
<i>Sagittaria sagitifolia</i>	B
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	B
<i>Sium latifolium</i>	B
<i>Sparganium emersum</i>	B
<i>Sparganium erectum</i>	B
<i>Spirodela polyrhiza</i>	C
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	B

Sąrašė rūšys priskirtos minėtoms metodinėje dalyje A, B, C grupėms, kurių gausumo pagrindu skaičiuojamas etaloninis indeksas RI. Sudarytas sąrašas derintas su Vokietijos rūšių sąrašu, tačiau jis papildytas 10 rūšių, kurių indikacinę vertę, nustatėme remiantis turimais tyrimų rezultatais, tačiau pasipildžius duomenų jis galėtų būti koreguojamas.

6.3. DIDELIŲ UPIŲ EKOLOGINĖ BŪKLĖ PAGAL MAKROFITŲ ETALONINĮ INDEKSĄ RI

Vertinant upių ekologinę būklę pasirinktuju Vokietijoje sukurtu metodu, būtina tirtas atkarpas priskirti tam tikram tipui, ne tiek atsižvelgiant į baseino plotą, kiek į kitas – vidutinio pločio, vidutinio gylio, srovės greičio klasės, gylio klasės – charakteristikas. Vienas iš pirmųjų kriterijų yra didesnis, ar bent ne mažesnis negu 30 m vidutinis upės plotis (SCHAUMBURG ET AL., 2006). Vykdam atkarpų atranką, pirmiausia buvo atmestos upių atkarpos, kuriose jaučiama patvanka, vagos neturi aiškių ribų (10 lentelėje nenurodomas vidutinis plotis). Taip pat buvo atmestos visos upės, kurių vidutinis plotis nesiekė 25 m (pastarosios priskirtinos vidutinių upių tipui). 25 metrų pločio buvo paimtos tos atkarpos, kur aukščiau arba žemiau tyrimo vietos plotis buvo didesnis, todėl tikėtina, kad platesniu mastu upės plotis siekia 30 m. Tokiu būdu, ekologinė būklė pagal makrofitus buvo vertinama 26 atkarpose (10 lentelėje pajuodinta, 12 lentelė).

Labai gera būklė nustatyta 6 upių atkarpose (Dubysoje ties Pakalniškiais ir Seredžiumi, Merkyje ties Moliais, Nemunėlyje ties Germaniškiu, Šventojoje ties Šventupiais ir Žeimenoje žemiau Pabradės). Labai gera būklė pagal makrofitus buvo nustatyta daugiausia tose upių atkarpose, kurios buvo labai geros arba geros būklės pagal bendrojo azoto ir bendrojo fosforo kiekius. Labiausiai labai gera būklė nederėjo Dubysoje ties Seredžiumi ir Nemunėlyje ties Germaniškiu, kur pagal bendrojo azoto kiekį būklė buvo vidutinė. Didelis azoto kiekis matyt, buvo siūlinių dumblių gausumo šiose atkarpose priežastis. Būklės vertinimas ir pagal makrofitus, ir pagal fitobentosą, padėtų geriau įvertinti upių būklę, nes siūliniai dumbliai greičiau reaguoja į padidėjusį maisto medžiagų kiekį, o makrofitai tik per ilgalaikį pastovų poveikį.

Gera būklė nustatyta 12 upių atkarpų (12 lentelė) – Merkyje ties Puvočiais ir Perloja, Nemunėlyje ties Tabokine gera būklė visiškai sutapo su gera būkle pagal bendrą azoto ir fosforo kiekius. Žeimenoje ties Jaunadariais būklė pagal hidrocheminius rodiklius buvo klase geresnė negu pagal makrofitus. Mūšoje ties Saločiais gera būklė pagal makrofitus labiausiai nederėjo su laba bloga būkle pagal bendrą azoto kiekį. Daugeliu atvejų gera būklė pagal makrofitus skyrėsi nuo būklės pagal hidrocheminius rodiklius 1 klase.

12 lentelė. 2005-2010 m. tirtų didelių upių ekologinės būklė pagal makrofitus (etaloninį indeksą RI ir jo atitikmenį EQR)

Tyrimo metai	Upė/vieta	Vidutinis plotis m	Vidutinis gylis m	BN	BP	RI	EQR	Būklė
2008	Dubysa-Pakalniškiai	30	0,4	2,225	0,073	16,5	0,58	1. gera
2005	Dubysa-Seredžius	31,5	0,6	2,549	0,096	23,3	0,62	1. gera
2007	Jūra-Mociškiai	57,5	1,25	1,782	0,083	neapsk.	neapsk.	neįvertinama
2009	Merkys-Moliai	25	0,8	1,825	0,076	1,7	0,51	1. gera
2008	Merkys-Perloja	30	1,1	2,300	0,087	-35,1	0,32	gera
2006	Merkys-Puvočiai	35	0,9	1,808	0,094	-38,9	0,31	gera
2005	Minija-Gargždai-1	37,5	1,4	1,100	0,099	0,0	0,50	gera
2006	Minija-Gargždai-2	32	0,6	1,150	0,110	-68,6	0,13	bloga
2005	Minija-Piktekiai-1	28	1,3	0,670	0,057	neapsk.	neapsk.	neįvertinama
2006	Minija-Piktekiai-2	26	0,8	0,840	0,110	neapsk.	neapsk.	neįvertinama
2006	Mūša-Saločiai	66	1,2	6,024	0,097	-22,7	0,39	gera
2009	Nemunėlis-Germaniškis	40	0,8	2,993	0,051	0,8	0,51	1. gera
2006	Nemunėlis-Tabokinė	30	0,8	1,737	0,113	0,5	0,50	gera
2005	Nevėžis-Raudondvaris-1	50	3	5,317	0,436	-68,0	0,18	vidutinė
2006	Nevėžis-Raudondvaris-2	55	3,4	5,117	0,491	-64,6	0,18	vidutinė
2006	Šušvė-žiotys	32	0,7	3,592	0,081	-79,0	0,11	bloga
2005	Šventoji-Anyškščiai	55	1,1	1,528	0,049	-4,1	0,48	gera
2009	Šventoji-Mikieriai	27	1,2	1,425	0,039	-0,9	0,50	gera
2006	Šventoji-Sabaliūnai	33	1,5	1,345	0,046	-0,5	0,50	gera
2006	Šventoji-Santaka	50	1,1	2,680	0,101	-46,7	0,27	vidutinė
2008	Šventoji-Šventupiai-1	25	1,5	1,305	0,051	-0,6	0,50	gera
2010	Šventoji-Šventupiai-2	25	1,3	1,966	0,039	18,6	0,59	1. gera
2009	Venta-Šerkšnė	48	1,2	0,925	0,128	-3,8	0,48	gera
2006	Venta-Leckava	30	1,1	2,781	0,114	-26,7	0,37	gera
2009	Žeimena-Jaunadarai	29	0,8	0,432	0,031	9,3	0,45	gera
2005	Žeimena-Pabradė	30	1,1	1,358	0,053	11,6	0,56	1. gera

Vidutinė būklė nustatyta Nevėžyje ties Raudondvariu (2005 ir 2006 m.) ir Šventosios (Ukmergės raj.) žemupyje. Nevėžyje pagal hidrocheminius rodiklius tuo metu buvo labai bloga būklė.

Bloga būklė nustatyta 2 atkarpose – Minijoje ties Gargždais (2006 m.) ir Šušvės žiotyse.

Jūroje ties Mociškiais ir Minijoje ties Piktekiais būklės pagal makrofitus nustatyti buvo neįmanoma, nes negalima apskaičiuoti etaloninio indekso dėl povandeninės augalijos vagoje

stokos arba, todėl, kad bendras augalų gausumas per mažas (<26) pagal skaičiavimo patikimumo reikalavimus). Kadangi pagal hidrocheminius rodiklius upių būklė yra labai gera arba gera, augalų sunykimo ar neišsivystymo priežastis yra neaiški ir gali būti natūrali, todėl atkarpos būklė pagal makrofitus nevertinama kaip labai bloga ir turėtų būti vertinama pagal kitus kokybės rodiklius.

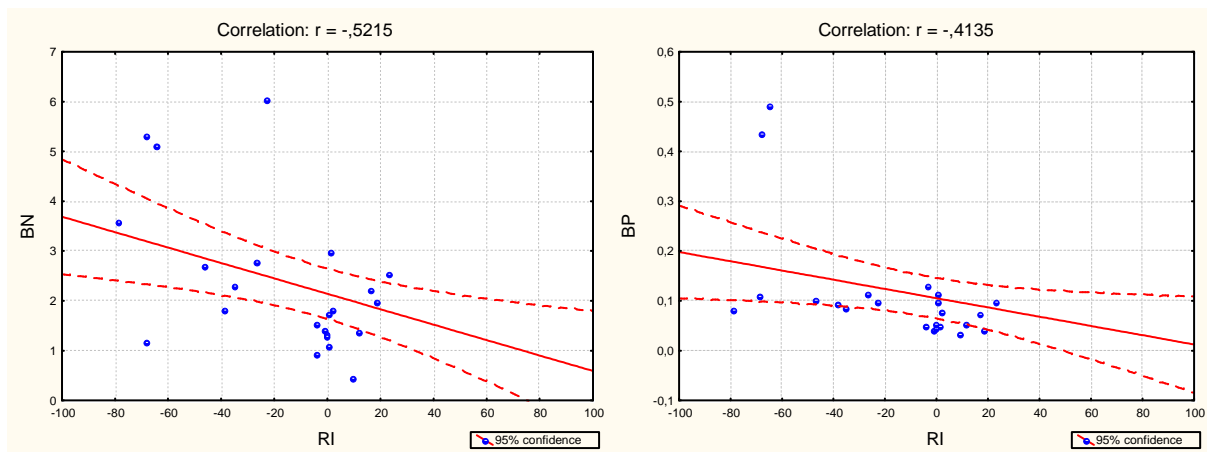
Lyginant ekologinės būklės vertinimo pakartotinius rezultatus toje pat vagos vietoje, paaiškėjo, kad klimato sąlygos sąlygoja augalų gausumą vagoje ir vertinimo rezultatus. Pvz., Minijoje žemiau Gargždų 2005 m. aukšto vandens lygio metu buvo nustatyta **gera** būklė, nes ten augančios prastą būklę indikuojančios rūšies gausumas buvo mažas, nes augalai buvo sunaikinti potvynio. Kitais metais toje pat vietoje nustatyta **bloga** būklė pagal makrofitus, nors ji ir neatitinka būklės pagal hidrocheminius rodiklius. Tačiau apskritai vertinimai pagal makrofitus, ir pagal hidrocheminius rodiklius yra artimi ir retai skiriasi daugiau kaip viena klase.

6.4. PRIKLAUSOMYBĖ TARP ETALONINIO MAKROFITŲ INDEKSO RI IR HIDROMORFOLOGINIŲ BEI CHEMINIŲ VANDENS KOKYBĖS ELEMENTŲ DIDELĖSE UPĖSE

Analizuota priklausomybė tarp makrofitų indekso RI ir tirtų upės vietų hidromorfologinių (pločio, gylio, srovės greičio klasės) bei hidrocheminių parametrų (bendrojo azoto ir bendrojo fosforo kiekio). Kadangi tyrimo vietų buvo > 20 , ryšių tarp makrofitų ir cheminių kokybės elementų nustymui naudota Pirsono koreliacija.

Statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$) vidutinio stiprumo neigiamas ryšys nustatytas tarp RI ir bendrojo azoto bei bendrojo fosforo kiekių (2 pav.). Pirsono koreliacijos koeficientas $r = -0,52$ RI/BN, $r = -0,41$ RI/BP). Tokiu būdu, makrofitų rodiklis RI didelėse upėse gana tampriai susijęs su svarbiausių maisto medžiagų kiekiu, nors indikacinės rūšys buvo parenkamos ne tiek pagal jų toleranciją eutrofikacijai, bet pagal jų gausumą ir paplitimą žmogaus veiklos minimaliai trikdomose arba žmogaus veikiamose ar pertvarkytose upių vagų vietose.

Taip pat statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$) vidutinio stiprumo neigiamas ryšys (Spirmeno koeficientas $R = -0,43$) nustatytas tik tarp makrofitų etaloninio indekso RI ir upės pločio. Tikriausiai tai nėra tikras priežastinis ryšys, tiesiog pagal turimus duomenis plačiausios tirtos upių atkarpos (Mūša ties Saločiais, Nevėžis ties Raudondvariu ir t. t.) labiausiai išsiskyrė dideliais bendrojo azoto ir fosforo kiekiais.

2 pav. Ryšys tarp makrofitų etaloninio indekso (RI) ir bendrojo azoto (BN) ir bendrojo fosforo (BP) kiekio.

Be to, reikia pažymėti, kad ir didelėse (ir labai didelėse) upėse vertinimas pagal makrofitus yra ribotas. Jis taikytinas tik tuo atveju, kai makrofitai yra pasiskirstę daugiau ar mažiau visoje vagoje. Kada plačiose ir giliose upėse augalai išsidėsto siauromis juostomis vagos pakraščiuose, jų gausumas negali būti tiksliai įvertintas visos vagos ploto atžvilgiu. Taip pat pagal makrofitus neįmanoma įvertinti upių vagų, kuriose povandeninė augalija arba neišsivysčiusi dėl natūralių priežasčių, arba sunykusi dėl intensyvios žmogaus veiklos. Tą priežastį ne visada įmanoma nustatyti.

APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS

2010 m. makrofitų tyrimai pagal makrofitų monitoringo programą atlikti 13 upių atkarpu, iš jų 2 – mažosiose (baseino plotas $< 100 \text{ km}^2$), 9 – vidutinėse (baseino plotas $100\text{-}1000 \text{ km}^2$) ir 2 – didelėse (baseino plotas $1000\text{-}10\,000 \text{ km}^2$) upėse.

Lietuvos upių makrofitų tyrimai, siekiant parengti jų ekologinės būklės vertinimo sistemą pagal Europos Vandens Politikos Direktyvos reikalavimus, pradėti 2005 m. ir 2005-2010 m. laikotarpyje atlikti 49 mažųjų (baseino plotas $<100 \text{ km}^2$), 103 vidutinių (baseino plotas $100\text{-}1000 \text{ km}^2$) ir 41 didelių upių (baseino plotas $1000\text{-}10000 \text{ km}^2$) atkarpose.

Ataskaitoje analizuojamos galimybės taikyti Vokietijos makrofitų etaloninį indeksą Lietuvos upių ekologiškai būklei vertinti. Etaloninis indeksas skaičiuotas pagal Lietuvos upėse inventorizuotų tipams būdingų indikacinių rūšių sąrašus toms upių atkarpos, kuriose buvo atlikti ir hidrocheminiai tyrimai.

Iš tirtų 49 mažųjų upių atkarpu, daugiau kaip pusėje povandeninė augalija, kuri pagal pasirinktą metodą naudojama ekologinės būklės vertinimui, buvo neišsivysčiusi arba rūšių gausumas buvo nepakankamas korektiškam vertinimui dėl didelio upių vagų užpavėsinimo laipsnio arba upių vagų modifikavimo.

Analizuojant 16 tyrimo atvejų, mažose upėse nustatytas statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$) vidutinio stiprumo neigiamas ryšys tarp RI indekso ir bendrojo azoto (BN) kiekio ($R = -0,598$). Taip pat vidutinio stiprumo teigiama koreliacija nustatyta tarp makrofitų indekso RI ir srovės greičio ($R = 0,57$).

Kadangi dėl dažno mažų upių vagų užpavėsinimo ir modifikacijos, ekologinės būklės vertinimas pagal makrofitus yra ribotas ir įmanomas apie 30 % tyrimų vietų, jų būklės vertinimui turėtų būti naudojami kiti biologiniai kokybės elementai, pvz., fitobentosas arba kombinuoti makrofitų ir fitobentosos metodai.

Vertinant vidutinių upių ekologinę būklę pagal makrofitų etaloninį indeksą 86 atkarpose, nustatyta būklės įvairovė nuo labai geros iki blogos: labai gera – 11, gera – 41, vidutinė – 21, bloga – 3 upių atkarpose, nenustatoma pagal etaloninį indeksą – 10 atkarpu. Nors užpavėsinimo įtaka pasitaiko vidutinio dydžio upėse, ji neriboja metodo taikymo.

Būklės klasė pagal makrofitus dažnai nesutapo su būkle pagal hidrocheminius rodiklius, bet retai skyrėsi daugiau kaip per vieną klasę. Didžiasusias neatitikimas pastebėtas Vidurio Lietuvos upėse, kuriose ekologinė būklė pagal hidrocheminius rodiklius dažnai buvo prastesnė negu pagal makrofitus. Analizuojant ryšius tarp makrofitų etaloninio indekso RI ir cheminių vandens kokybės elementų – bendrojo azoto ir fosforo kiekių vidutinėse upėse, statistiškai reikšmingo ryšio nenustatyta.

Didelių upių ekologinė būklė pagal makrofitus buvo vertinama 26 atkarpose iš 41. Šio metodo taikymas didelėse upėse yra ribotas ir įmanomas tik tokiose upių atkarpose, kur augalija nėra išsivysčiusi tik siauroje priekrantės juostoje.

Nors didelėse upėse ekologinės būklės vertinimai pagal makrofitus ir pagal hidrocheminius rodiklius retai sutampa, bet yra artimi ir retai skiriasi daugiau kaip viena klase. Statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$) vidutinio stiprumo neigiamas ryšys nustatytas tarp RI ir bendrojo azoto bei bendrojo fosforo kiekių (Pirsono koreliacijos koeficientas $r = -0,52$ RI/BN, $r = -0,41$ RI/BP) rodo, kad makrofitų etaloninis indeksas didelėse gana tampriai susijęs su svarbiausių maisto medžiagų kiekiu

Makrofitų etaloninis indeksas RI gali būti taikomas visų tipų upėse, tačiau mažose ir didelėse upėse jo taikymą riboja povandeninės augalijos nebuvimas arba menkas išsivystymas dėl natūralių ir žmogaus veiklos sąlygotų priežasčių.

Povandeninė augalija geriausiai išsivysčiusi vidutinio dydžio upėse, todėl ekologinės būklės vertinimas pagal makrofitus geriausiai tinka šio tipo upėms. Atotrūkiui tarp upių ekologinės būklės pagal hidrocheminius kokybės elementus ir makrofitus mažinti, vertėtų taikyti kombinuotą makrofitų ir fitobentos vertinimo sistemą, kuri yra naudojama Vokietijoje, o čia išbandytas makrofitų indekso taikymas yra tik tos sistemos dalis.

LITERATŪRA

- BIRK S., WILBY N., 2008: Development of a macrophyte intercalibration Common metric (mICM). Intercalibration of CB GIG rivers' macrophyte assessment methods.
- MEILINGER P., SCHNEIDER S., MELZER A., 2005: The Reference Index Method for the macrophyte-based assessment of rivers – a contribution to the implementation of the Water Framework Directive in Germany. – Intern. Rev. Hydrobiol., **90(3)**: 322-342.
- PENNING W. E. & al., 2008a: Classifying aquatic macrophytes as indicators of eutrofication in European lakes. – Aquatic Ecol. **42**: 257–251.
- PENNING W. E. & al., 2008b: Using aquatic macrophyte community indices to define the ecological status of European lakes. – Aquat Ecol (2008) 42:253–264.
- SCHAUMBURG, J., C. SCHRANZ, D. STELZER, G. HOFMANN, A. GUTOWSKI & J. FOERSTER, 2006. Instruction Protocol for the ecological Assessment of Running Waters for Implementation of the EC Water Framework Directive: Macrophytes and Phytobenthos. – Bavarian Water Management Agency, Munich.
- SCHAUMBURG J., SCHRANZ CH., STELZER. D., HOFMANN G., 2007: Action Instructions for the ecological Evaluation of Lakes for Implementation of the EU Water Framework Directive: Makrophytes and Phytobenthos. – Bavarian Water Management Agency, Munich.
- STELZER D., SCHNEIDER S., MELZER A., 2005: Macrophyte-based assessment of lakes – a contribution to the implementation of the Water Framework Directive in Germany. – Intern. Rev. Hydrobiol., **90(2)**: 223-237.
- Report on the Central Baltic River GIG, Macrophyte Intercalibration Exercise, *June 2007*.
ANNEX: *NATIONAL MACROPHYTE METHODS* – FR | DE | PL | BE (WL) | UK | BE (FL)
http://circa.europa.eu/Public/irc/jrc/jrc_eewai_library/1/_milestone_reports_milestone_reports_2007_rivers_cb_gig_june-07-v2_annexes_cb_rivgig_june-07-v2pdf__EN_1.pdf

SANTRAUKA

Ataskaitos pagal sutartį Nr. 4F10–93 su Aplinkos apsaugos agentūra

MAKROFITŲ TYRIMAI UPĖSE, EŽERUOSE IR EKOLOGINĖS BŪKLĖS KOKYBĖS KLASIŲ PAGAL MAKROFITUS PARENGIMAS

1. Ežerų makrofitų tyrimai ir rezultatai 2010 m.

2010 m. makrofitų tyrimai inventorizuojant rūšis transektose, nustatant rūšių gausumą ir didžiausią augimo gylį, atlikti 3 ežeruose: Rūžo ežere (vidutinis gylis <3 m), Stirnių (vidutinis gylis 3-9 m) ir Lūšių (vidutinis gylis >9 m) ežeruose.

Tirtų ežerų ekologinė būklė įvertinta pagal Vokietijos etaloninį indeksą RI, kuris apskaičiuojamas pagal papildytą pastarųjų metų duomenimis Lietuvos ežerams indikacinių rūšių sąrašą ir vadinamu LRI. Indekso reikšmė apskaičiuojama kiekvienai transektai, bendra ežero būklė vertinama pagal indekso vidurkį. Visiems trimis (RŪŽO, STIRNIŲ ir LŪŠIŲ) ežerams nustatyta bendra **GERA** ekologinė būklė.

1 lentelė. Lūšių ežero ekologinė būklė pagal makrofitų indeksą LRI

Ežeras	Vieta	Tyrimo metai	Didžiausias augalų augimo gylis m	LRI	Korega vimas	LRI Koreg.	Būklė
RŪŽAS	1 transekta	2010	3	3,8		3,8	gera
RŪŽAS	2 transekta	2010	3,2	57,5		57,5	l.gera
RŪŽAS	3 transekta	2010	3,1	77,5		77,5	l.gera
RŪŽAS	4 transekta	2010	3,5	63,8		63,8	l.gera
RŪŽAS	5 transekta	2010	3	neapsk.		neapsk.	–
RŪŽAS	6 transekta	2010	3	16,2		16,2	gera
RŪŽAS	7 transekta	2010	3	1,6		1,6	gera
RŪŽAS	8 transekta	2010	3	20,5		20,5	gera
RŪŽAS	9 transekta	2010	1,7	-33,9	-50	-83,9	Bloga
Vidurkis			2,9	25,9		19,6	gera

2 lentelė. Lūšių ežero ekologinė būklė pagal makrofitų indeksą LRI

Ežeras	Vieta	Tyrimo metai	Didžiausias augalų augimo gylis m	LRI	Būklė
LŪŠIAI	1 transekta	2010	7	0	gera
LŪŠIAI	2 transekta	2010	6	64	gera
LŪŠIAI	3 transekta.	2010	5	0	gera
LŪŠIAI	4 transekta	2010	7	40	gera
LŪŠIAI	5 transekta.	2010	7	37	gera
LŪŠIAI	6 transekta	2010	6	95	l.gera
LŪŠIAI	7 transekta	2010	6	0	gera
LŪŠIAI	8 transekta	2010	6	Neapskaič.	–
Vidurkis			6,25	33,7	gera

3 lentelė. Stirnių ežero ekologinė būklė pagal makrofitų indeksą LRI

Ežeras	Vieta	Tyrimo metai	Didžiausias augalų augimo gylis m	LRI	Būklė
STIRNIAI	1 transekta		2,5	neapsk.	nevertinta
STIRNIAI	2 transekta	2010	3	0	nevertinta
STIRNIAI	8 transekta	2010	3	0	nevertinta
STIRNIAI	3 transekta	2010	6	19,2	gera
STIRNIAI	4 transekta	2010	6	32	gera
STIRNIAI	5 transekta	2010	6,5	10,3	gera
STIRNIAI	6 transekta	2010	5	neapsk.	–
STIRNIAI	7 transekta	2010	6,5	0	gera
Vidurkis			6	15,4	gera

Peržiūrėjus makrofitų tyrimų duomenis atlikus 9 gilių (vidutinis gylis >9 m) 2005-2010 m. laikotarpyje tirtų ežerų statistinę analizę makrofitų indekso LRI ir EQR vidutinės reikšmės nerodė patikimo statistinio ryšio su vandens skaidrumu, bendro fosforo ar bendro azoto kiekiais. Viena iš to priežasčių gali būti ir palyginti mažas tirtų ežerų skaičius, nepakankamas sudėtingo dubens ežerų suskirstymas į vandens telkinius pagal Vandens Direktyvos reikalavimus.

34 ežerams, kuriuose makrofitų tyrimai atlikti 2005-2010 metais, makrofitų etaloninis indeksas buvo perskaičiuotas, remiantis pastarųjų metų patikslintu Lietuvos indikacinių rūšių sąrašu. Siekiant nustatyti ryšius tarp makrofitų indekso LRI ir fizikinių-cheminių vandens kokybės elementų, buvo analizuojami 32 ežerai, apie kuriuos yra ir makrofitų, ir fizikinių-cheminių tyrimų duomenys. Atskirai vertinti <3 m vidutinio gylio persimaišantys ir >3 m vidutinio gylio stratifikuoti ežerai.

Analizuojant 13 seklių persimaišančių (dauguma <3 m vidutinio gylio) ežerų ekologinės būklės priklausomybę nuo hidrocheminių kokybės elementų, nustatyta vidutinio stiprumo neigiama koreliacija tarp makrofitų rodiklio ir bendrojo fosforo kiekio ($R = -0,675$, $P < 0,05$). Taip pat šio tipo ežeruose nustatyta patikima stipri teigiama koreliacija tarp makrofitų rodiklio EQR (RI atitiktens) ir vandens skaidrumo ($N = 9$, $R = 0,77884$, $p < 0,005$).

Stratifikuotiems ežerams (vidutinis gylis >3 m) tarp makrofitų rodiklių (LRI ir jo atitiktens EQR) ir bendrojo azoto (BN), bendrojo fosforo (BF) kiekio nustatyta tik neigiama statistiškai nereikšminga koreliacija. Patikima stipri koreliacija nustatyta tarp makrofitų EQR (LRI) ir vandens skaidrumo ($R = 0,774$, $p < 0,05$).

Visų tipų ežeruose makrofitų rodiklis (LRI/EQR) yra glaudžiai susijęs su vandens skaidrumu. Sekliuose persimaišančiuose ežeruose makrofitų rodiklis ((LRI/EQR) sudijęs su bendrojo fosforo kiekiu, tačiau didėjant ežerų vidutiniam gyliui, ryšys tarp makrofitų rodiklių ir cheminių vandens kokybės elementų (BP kiekio) mažėja.

Ežerų ekologinės būklės vertinimo metodas pagal makrofitų etaloninį indeksą LRI geriausiai tinka tinka sekliems persimaišantiems (daugiausia <3 m ir 3–9 m vidutinio gylio) ežerams. Jis gali būti naudojamas ir gilių stratifikuotų ežerų ekologinės būklės vertinimui, tačiau turi būti sukaupta daugiau duomenų galimam makrofitų indikacinių rūšių ar papildomų kriterijų koregavimui. Be to, labai sudėtingo dubens ežerai pirmiausia turėtų būti suskirstyti į vandens telkinius pagal vidutinį gylį ir hidrocheminiai tyrimai atliekami kiekvieno iš jų giliausioje dalyje – tokiu būdu neatitikimas tarp ekologinės būklės vertinimo pagal hidrocheminius ir makrofitų rodiklius turėtų būti žymiai mažesnis.

2. Upių makrofitų tyrimai ir rezultatai 2010

2010 m. makrofitų tyrimai pagal makrofitų monitoringo programą atlikti 13 upių atkarpu, iš jų 2 – mažosiose (baseino plotas < 100 km²), 9 – vidutinėse (baseino plotas 100-1000 km²) ir 2 – didelėse (baseino plotas 1000-10 000 km²) upėse. Ekologinė būklė pagal makrofitus nevertinta ir neanalizuojama nesant hidrocheminių tyrimų duomenų.

Lietuvos upių makrofitų tyrimai, siekiant parengti jų ekologinės būklės vertinimo sistemą pagal Europos Vandens Politikos Direktyvos reikalavimus, pradėti 2005 m. ir 2005-2010 m. laikotarpyje atlikti 49 mažųjų (baseino plotas <100 km²), 103 vidutinių (baseino plotas 100-1000 km²) ir 41 didelių upių (baseino plotas 1000-10000 km²) atkarpose.

Ataskaitoje analizuojamos galimybės taikyti Vokietijos makrofitų etaloninį indeksą Lietuvos upių ekologinei būklei vertinti. Etaloninis indeksas skaičiuotas pagal Lietuvos upėse inventorizuotų tipams būdingų indikacinių rūšių sąrašus toms upių atkarpoms, kuriose buvo atlikti ir hidrocheminiai tyrimai.

Iš tirtų 49 mažųjų upių atkarpu, daugiau kaip pusėje povandeninė augalija, kuri pagal pasirinktą metodą naudojama ekologinės būklės vertinimui, buvo neišsivysčiusi arba rūšių gausumas buvo nepakankamas korektiškam vertinimui dėl didelio upių vagų užpavėsinimo laipsnio arba upių vagų modifikavimo.

Analizuojant 16 tyrimo atvejų, mažose upėse nustatytas statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$) vidutinio stiprumo neigiamas ryšys tarp RI indekso ir bendrojo azoto (BN) kiekio ($R = -0,598$). Taip pat vidutinio stiprumo teigiama koreliacija nustatyta tarp makrofitų indekso RI ir srovės greičio ($R = 0,57$).

Kadangi dėl dažno mažų upių vagų užpavėsinimo ir modifikacijos, ekologinės būklės vertinimas pagal makrofitus yra ribotas ir įmanomas apie 30 % tyrimų vietų, jų būklės vertinimui turėtų būti naudojami kiti biologiniai kokybės elementai, pvz., fitobentosas arba kombinuoti makrofitų ir fitobentosos metodai.

Vertinant vidutinių upių ekologinę būklę pagal makrofitų etaloninį indeksą 86 atkarpose, nustatyta būklės įvairovė nuo labai geros iki blogos: labai gera – 11, gera – 41, vidutinė – 21, bloga – 3 upių atkarpose, nenustatoma pagal etaloninį indeksą – 10 atkarpų. Nors užpavėsinimo įtaka pasitaiko vidutinio dydžio upėse, ji neriboja metodo taikymo.

Būklės klasė pagal makrofitus dažnai nesutapo su būkle pagal hidrocheminius rodiklius, bet retai skyrėsi daugiau kaip per vieną klasę. Didžiausias neatitikimas pastebėtas Vidurio Lietuvos upėse, kuriose ekologinė būklė pagal hidrocheminius rodiklius dažnai buvo prastesnė negu pagal makrofitus. Analizuojant ryšius tarp makrofitų etaloninio indekso RI ir cheminių vandens kokybės elementų – bendrojo azoto ir fosforo kiekių vidutinėse upėse, statistiškai reikšmingo ryšio nenustatyta.

Didelių upių ekologinė būklė pagal makrofitus buvo vertinama 26 atkarpose iš 41. Šio metodo taikymas didelėse upėse yra ribotas ir įmanomas tik tokiose upių atkarpose, kur augalija nėra išsivysčiusi tik siauroje priekrantės juostoje.

Nors didelėse upėse ekologinės būklės vertinimai pagal makrofitus ir pagal hidrocheminius rodiklius retai sutampa, bet yra artimi ir retai skiriasi daugiau kaip viena klase. Statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$) vidutinio stiprumo neigiamas ryšys nustatytas tarp RI ir bendrojo azoto bei bendrojo fosforo kiekių (Pirsono koreliacijos koeficientas $r = -0,52$ RI/BN, $r = -0,41$ RI/BP) rodo, kad makrofitų etaloninis indeksas didelėse gana tampriai susijęs su svarbiausių maisto medžiagų kiekiu.

Makrofitų etaloninis indeksas RI gali būti taikomas visų tipų upėse, tačiau mažose ir didelėse upėse jo taikymą riboja povandeninės augalijos nebuvimas arba menkas išsivystymas dėl natūralių ir žmogaus veiklos sąlygotų priežasčių. Povandeninė augalija geriausiai išsivysčiusi vidutinio dydžio upėse, todėl ekologinės būklės vertinimas pagal makrofitus geriausiai tinka šio tipo upėms. Atotrūkiui tarp upių ekologinės būklės pagal hidrocheminius kokybės elementus ir makrofitus mažinti, vertėtų taikyti kombinuotą makrofitų ir fitobentosos vertinimo sistemą, kuri yra naudojama Vokietijoje, o čia išbandytas makrofitų indekso taikymas yra tik tos sistemos dalis.